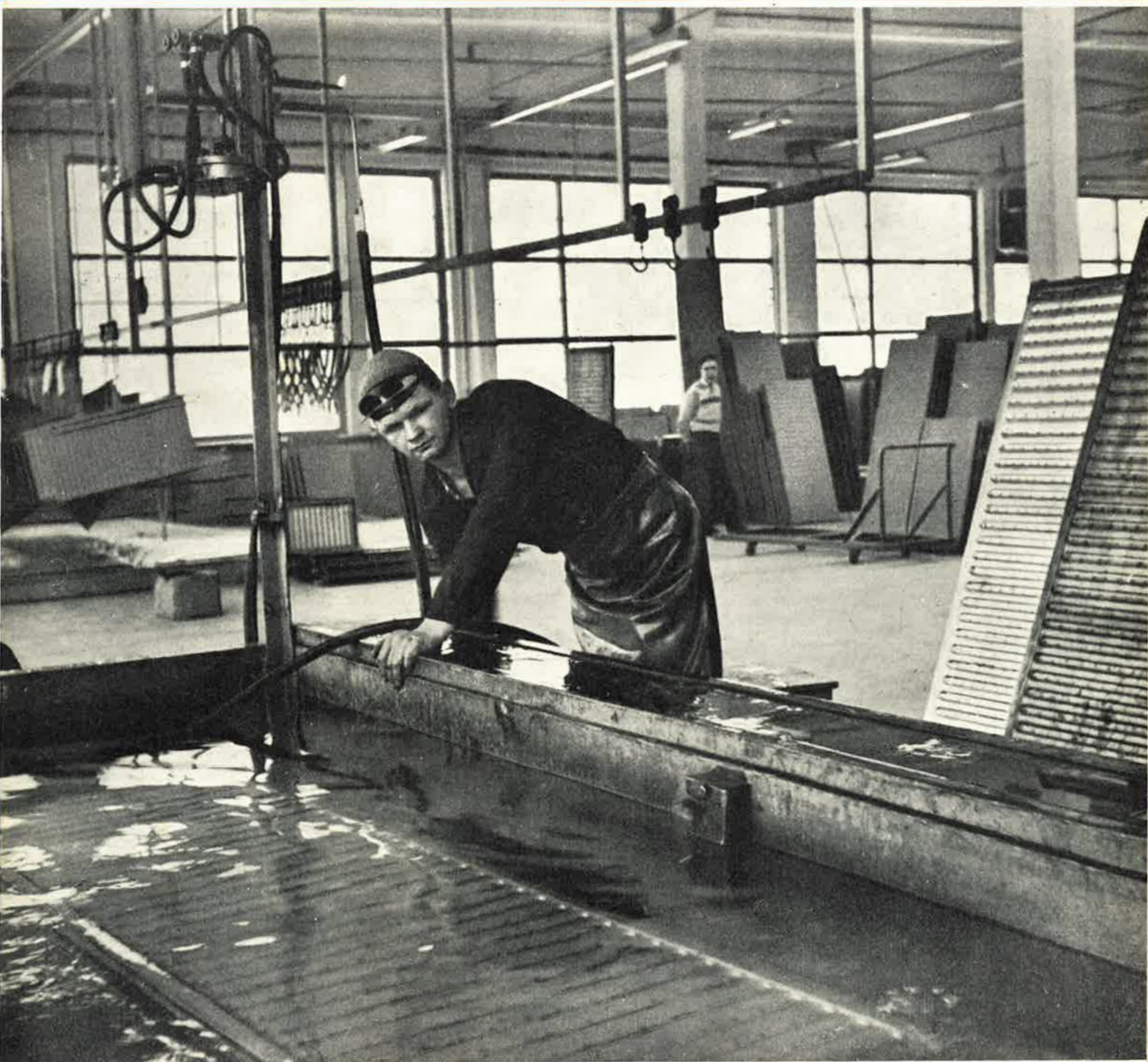

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

SISÄLTÖ:

Yhtiömme uusi tehdas. Heinolaan rakennettu radiaattoritehdas aloittanut toimintansa	1
---	---

KUUSANKOSKEN TEHTAAT:

Talvista Kuusankoskea	8
Kunnia- ja ansiomerkkejä	10
Pitkäaikaisesti palvelleita	12
Merkkipäiviä	13
Manan majoille	16
Metsäosasto saavutti kaksoisvoiton yhtymämme talvikisojen joukkuekilpailussa	17
Kymenlaakson viesti	21
Puutarhat ja pihamaat kuntoon	22
Ovatko hampaanne kunnossa?	23
Hiihtoharrastuskilpailut	24
Kuusankosken tehtaitten hiihtomestaruuskilpailut	25

KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIPAINO:

Merkkipäiviä	26
Manan majoille	26

VERLAN TEHDAS:

Parikankosken perkaus käynnissä	27
---------------------------------------	----

HÖGFORSIN TEHDAS:

Högforsin ensimmäistä valettua liettä kat-somassa	28
Mitalimies	29
100-vuotias	30
Merkkipäiviä	30

HAUKKASUO:

Merkkipäiviä	31
--------------------	----

METSÄOSASTO:

Hiihto- ja metsätaitokilpailut	32
Merkkipäiviä	33

HALLAN TEHTAAT:

Uusi ruokatupa	34
Tunnollista autonkuljettajaa muistettu	34
Uusi hakkuri	35
Hallalaisten vapaa-ajan harrastuksia	36
Merkkipäiviä	38

JUANTEHDAS:

Juantehtaan ensimmäiset harrastushiihdot 38—39	
Juhani Vilhelm Horjander †	39
Merkkipäiviä	40

Toimituksen tuoilta

KANSIKUVA:

Viiluradiaattorin tarkastus käynnissä. Liit-tyy kirjoitukseen "Yhtiömme uusi tehdas" ss. 1—7.

TOIMITUS:

Vastaava toimittaja: Veikko Talvi.
Toimitussihteeri: A. Ylikangas.

Kirjapaino: Kouvolan Kirja- ja Kivipaino.

Yhtiömme uusin tehdas

Heinolaan rakennettu radiaattoritehdas aloittanut toimintansa

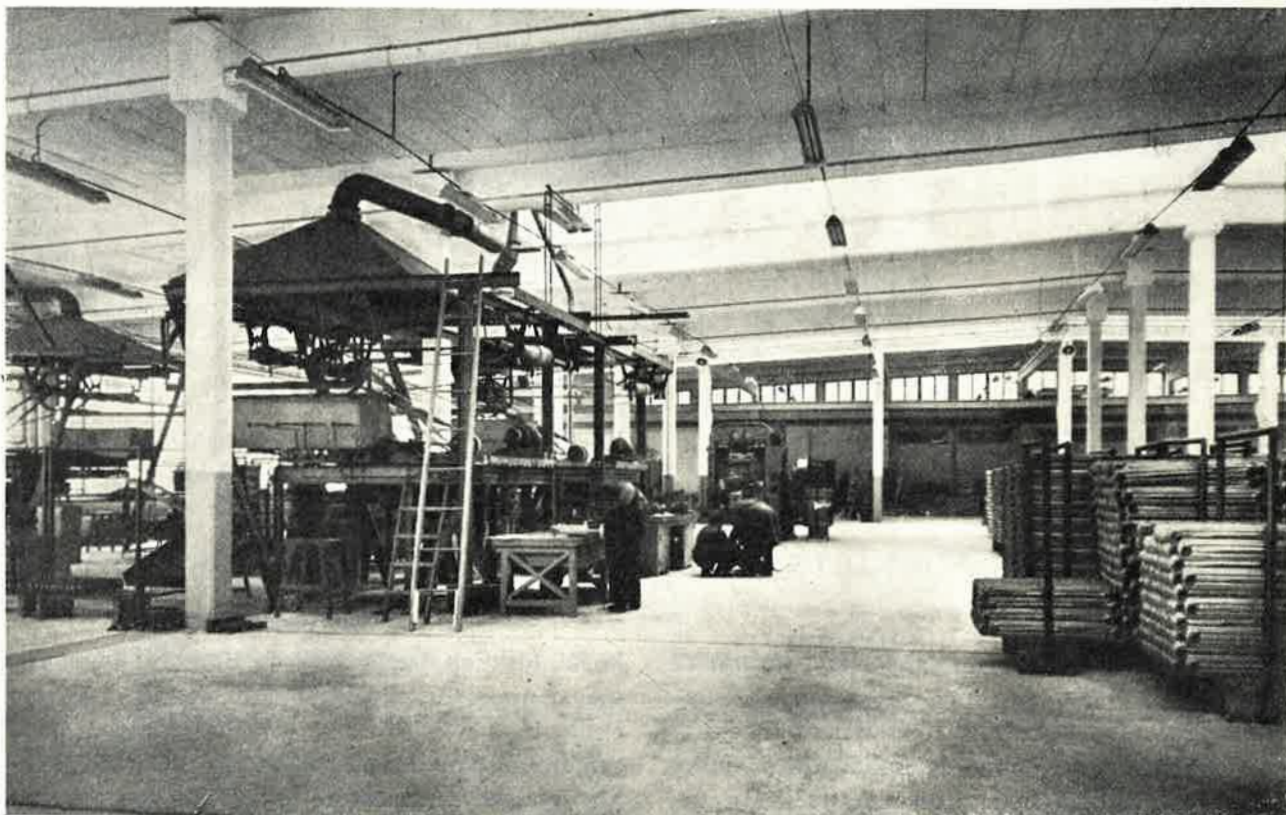
Levyradiaattorien valmistus on kuulunut Högforsin Tehtaan tuotanto-ohjelmaan jo vuodesta 1935 alkaen. Silloin ilmestyi valurautaisen radiaattoreiden rinnalle kaksi uutta artikkelia, sekä pylväs- että viiluradiaattori. Muutama vuosi myöhemmin Kymin Osakeyhtiöön oston kautta liittynyt, Lahdessa sijaitseva Putki ja Kone erikoistui nimenomaan viiluradiaattorien valmistukseen. Puko-nimisinä sen radiaattorit ovat tulleet tunnetuiksi rakentajien piirissä, ja niiden tuotanto on kasvanut siihen mittaan kuin se Putki ja Koneen suhteellisen pienissä tiloissa on ollut mahdollista. Sotavuosina keskeytyi Högforsin Tehtaan radiaattorien valmistus, mutta sen jälkeen aloitettiin pylväsradiaattorien tuotanto uudelleen. Näillä "Kesto"-merkkisillä Högforsin radiaattoreilla on niin ikään vankka asema kotimaan rakennustarvikemarkkinoilla.

Radiaattorien kysynnän jatkuvasti kasvaessa ryhdyttiin jo vuosia sitten suunnittelemaan niiden tuotannon lisäämistä. Tultiin siihen tulokseen, että radiaattorien valmistus pitäisi keskittää samaan tehtaaseen, jossa koneellistamisen ja rationalisoinnin vaatimukset voitaisiin toteuttaa parhaalla mahdollisella tavalla. Kumpikaan vanhoista tehtaista, enempi Högforsin Tehtaan radiaattoriosasto kuin Putki ja Konekaan ei voinut tulla kysymykseen. Edellisen tilat tarvittiin muihin tehdaslaajennuksiin, ja jälkimmäisen ahdas tehdasalue oli jo rakennettu täyteen. Oli siis etsittävä uusi sopiva alue tehtaan rakentamista varten. Vaalissa olivat Kuusan-

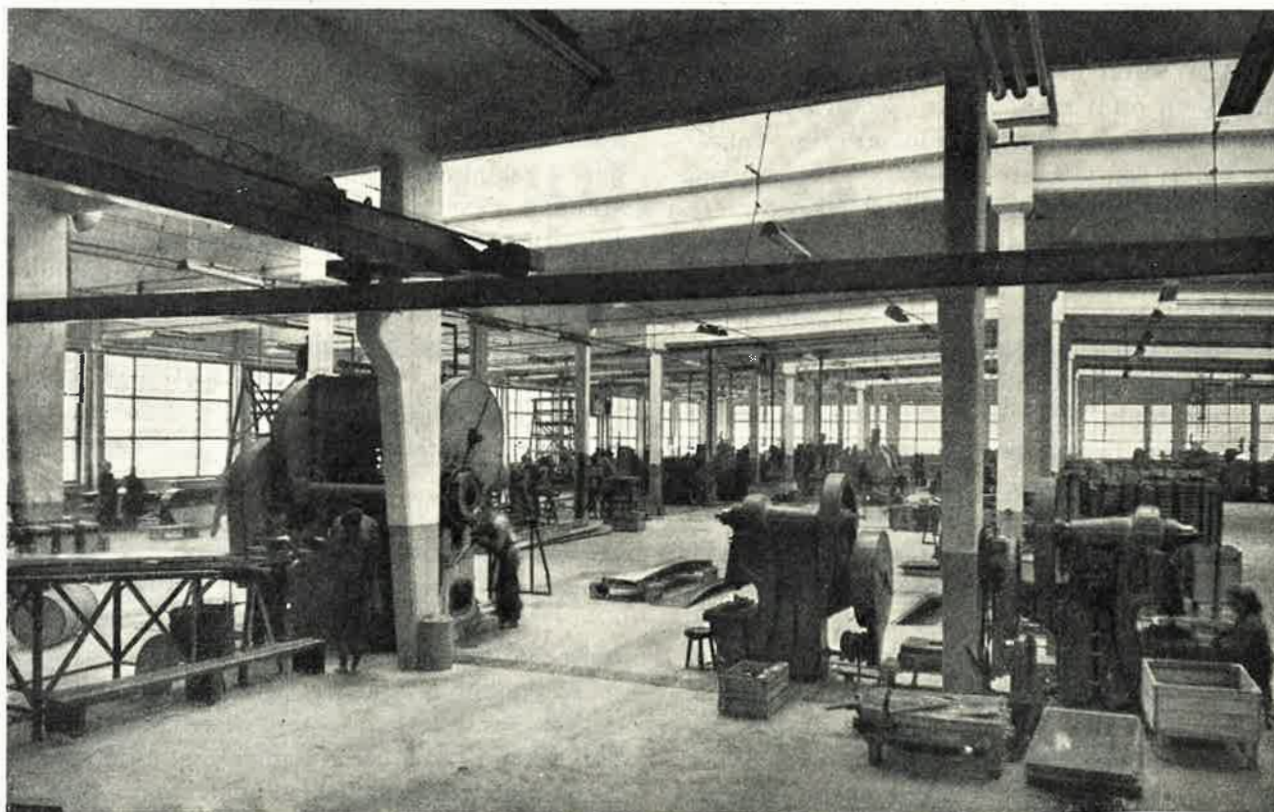
koski, Mikkeli, Lahti, Salo ja Heinola, joista viimeksi mainittu veti pisimmän korren. Yhtiön omistaman Nynäsin tilan maalla Heinolan kaupungin laitamalla oli riittävästi tilaa suurelleenkin tehdasrakennukselle, ja paikan vieritse kulivat sekä maantie että rautatie. Heinolan kaupunki oli puolestaan halukas ottamaan tehtaan vastaan saadakseen siten kaupungin yhä kasvavalle väestölle lisää työtilaisuuksia.

Uutta radiaattoritehdasta alettiin rakentaa toukokuussa 1952. Betonirunko pystytettiin maassa valetuista irto-osista, jotka nosturin avulla nostettiin paikoilleen. Tämä menetelmä osoittautui sekä taloudelliseksi että nopeaksi, ja saman vuoden syyskuussa olivat jo seinät sekä katto paikoillaan. Varsinaisesta rakentamisesta huolehtivat Högforsin Tehdas sekä Putki ja Kone insinööritoimisto Otian tekemien suunnitelmien mukaisesti. Sen jälkeen seurasi sisustustöiden suorittaminen ja koneiden asentaminen. Jo viime syyskuussa voitiin aloittaa pylväsradiaattoreiden ja joulukuussa viiluradiaattoreiden valmistus ja vähitellen tehdas on pääsemässä täyteen käyntiin.

Maaliskuun puolivälissä toimituksella oli tilaisuus tutustua tähän yhtiömme nuorimpaan tuotantolaitokseen. Etelästä päin kaupunkia lähestyvä löytää näköpiiriinsä etsimättä tämän tehtaan. Satakunta metriä tiestä sen vasemmalla puolella sijaitsee laajan peltoaukeaman keskellä uutuuttaan komeileva tehdas, jonka jo ensi silmäyksellä päättelemme metallitehtaaksi. Se on vain yksikerroksinen, mutta pinta-alaa on

*Kaksi yleisnäkymää avarasta ja valoisasta tehdassalista. Ylhäällä pylväsradiaattoriosastoa. Etualalla reu-
nahitsauskoneita. Alhaalla levyradiaattoripuolta. Vasemmalla yksi neljästä puristimesta.*

sitä enemmän, suuri osa seinistä on yhtä isoa ikkunariviä ja katolla on lisäksi neljä taitteellista ikkunaharjaa. Jo päältä päin tehdasrakennus tekee erittäin uudenaikaisen ja tarkoituksenmukaisen vaikutuksen, ja näistä nykyaikaiselle tuotantolaitokselle välttämättömistä ominaisuuksista tulemme yhä enemmän vakuuttuneiksi tutustuessamme tehtaaseen sen isännöitsijän, insinööri Uno Malmbergin opastuksella.

Tehdaskompleksin keskuksena on avara ja valoisa tehdassali, joka on 72 metriä pitkä ja 45 metriä leveä. Välittömästi tämän salin toiseen päätyyn liittyvät huoltolat ja kapeampana jatkona konttori. Konttoriosan kellarikerrokseen on sijoitettu varasto sekä autotallit. Jo tämä yleissuunnittelu vaikuttaa keskitetyltä ja vielä selvemmin tulee suunnitelmanmukaisuus esille seurattessamme tehtaan tuotantoa työvaiheittain.

Tehdassalin huoltolan puoleisen päätyseinän viereen on varattu tilaa raaka-ainevarastoille. Erilevyisiä ja -pituisia peltipinkkoja — Belgias-ta ostettuja — on siinä hyvässä järjestyksessä odottaen käsittelyään ja muovautumistaan radiaattoreiksi. Ne on saatu tehdassaliin sisään varsin vaivattomasti katossa kulkevan siirtonosturin avulla, jonka kiskot ulottuvat rakennuksen sivussa sijaitsevalle lastaussillalle saakka. Täten nosto ja siirto tapahtuu suoraan auton lavalta.

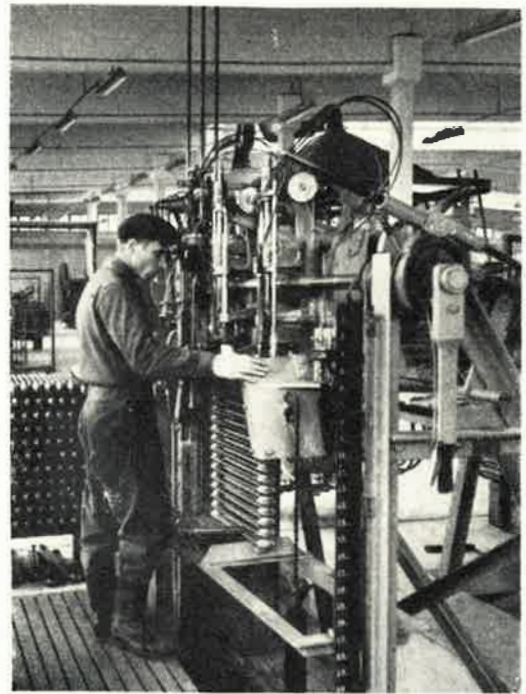
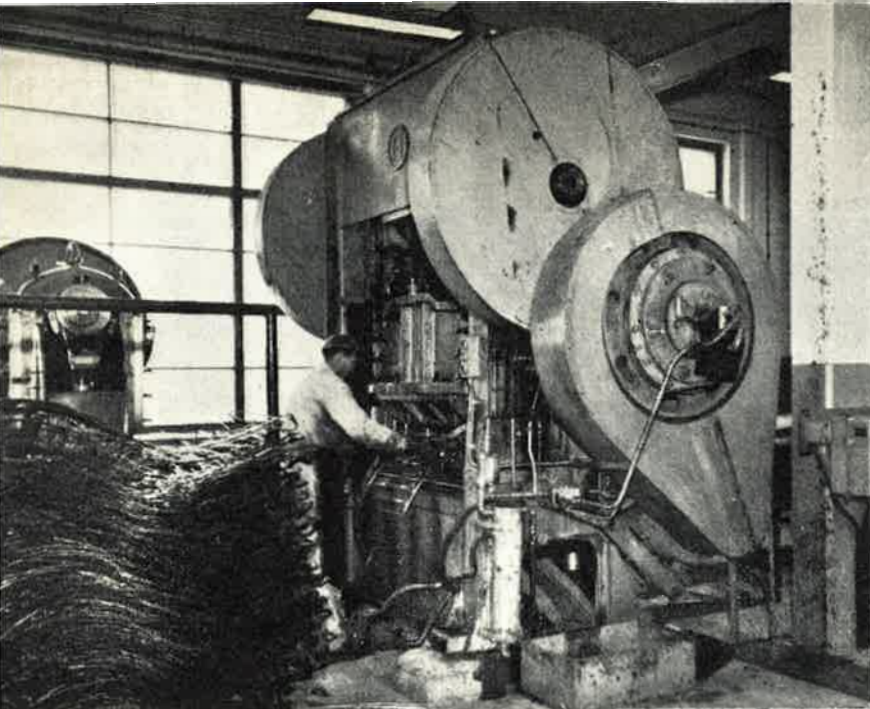
Tehdassali on jaettu pituussuuntaan tasan kummankin artikkelin valmistuksen kesken. Levyvarastosta katsoen tapahtuu oikealla puolella pylväsradiaattorien ja vasemmalla viiluradiaattorien valmistus. Kummankin eräät työvaiheet eroavat jonkin verran toisistaan, mutta vaativat samanlaisen tehdastilan. Valmistusvaiheet päättyvät siten samalla kohtaa. Ero on vain siinä, että viiluradiaattoreiden valmistus on jonkin verran suurempi kuin pylväsradiaattoreiden.

Seuratkaamme pylväsradiaattorien valmistusta. Levyt syötetään kahteen 250 tonnin puristimeen, jotka leikkaavat pylväspuolikkaat ja antavat niille myös lopullisen muodon. Puristimenkäyttäjän apulainen öljyää levyn pinnan ja syöttää sen puristimeen. Lopusta kone ja sen käyttäjä pitävätkin huolen. Tuossa tuokiossa levy on muotoiltu kauniiksi, säännölliseksi Kesto-liitteiksi ja romuksi jää levystä vain ohuet ääriviivat. Tämän jälkeen liitteet saavat molempiin päihinsä rei'ät, ja pistehitsausko-

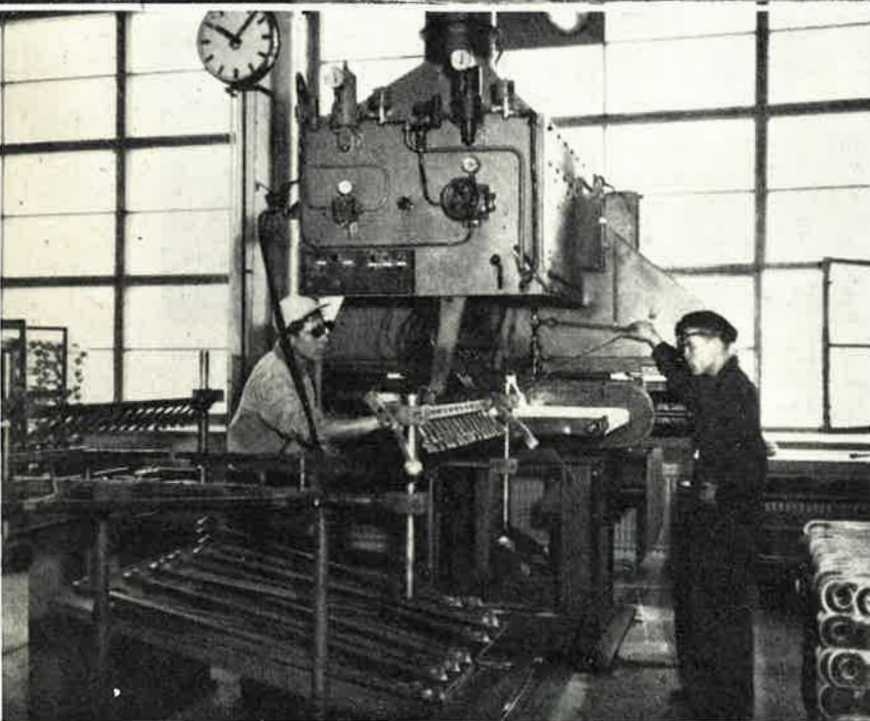
neessa parit kiinnitetään toisiinsa keskelle painetun syvennyksen kohdalta. Mielenkiintoinen nähtävä on seuraava hitsausvaihe. Näitä radiaattorin irtopylväitä ladotaan rautatankoon 15 kappaletta, ja ne sijoitetaan reunahitsauskoneeseen, jossa tapahtuu samanaikaisesti kunkin pylvään reunan hitsaaminen. Kaasuhitsausliekit kohdistuvat niiden reunoihin koneen samalla automaattisesti syöttäessä saumoja liekkejä kohti. Pylväät ovat tähän saakka olleet yhä toisistaan erillään, mutta seuraavassa vaiheessa tapahtuu niiden kiinnittäminen toisiinsa. Tämä vaihe suoritetaan jälleen automaattisissa hitsauskoneissa kaasuliekin kiertäessä liitoskohdan ympäri sisältä päin. Tämän jälkeen radiaattorit upotetaan vesiammeeseen, ja ne saavat sisuksiinsa viiden ilmakehän paineen. Vesikuplat ilmoittavat, missä kohdin on vuotoja ja ne kohdat saavat korjaushitsauksen. Vesikoetta jatketaan kunnes radiaattori todetaan täysin tiiviiksi. Viimeisenä vaiheena on maalaus. Sekin tapahtuu konemaisella nopeudella. Radiaattorit kastetaan värialtaassa ja nostetaan saman tien kuivumaan. Maali on harmaan vihertävää, ja se on tarkoitettu suojaväriksi ruostumista vastaan. Ostaja suorittaa sitten pintamaalauksen makunsa mukaisella värillä.

Viiluradiaattorien valmistus tapahtuu saman menetelmän mukaisesti, josta olemme tehneet selkoa Putki ja Konetta esittelevässä kirjoituksessa tasan kaksi vuotta sitten. Puristin painaa ensin levyyn viilut, minkä jälkeen seuraa levyn katkaiseminen ja kummankin puoliskon hitsaaminen pistehitsauskoneiden avulla. Seuraavat vaiheet ovat saumojen hitsaus, mikä niin ikään tapahtuu koneellisesti, kokoaminen, tarkistus sekä maalaus.

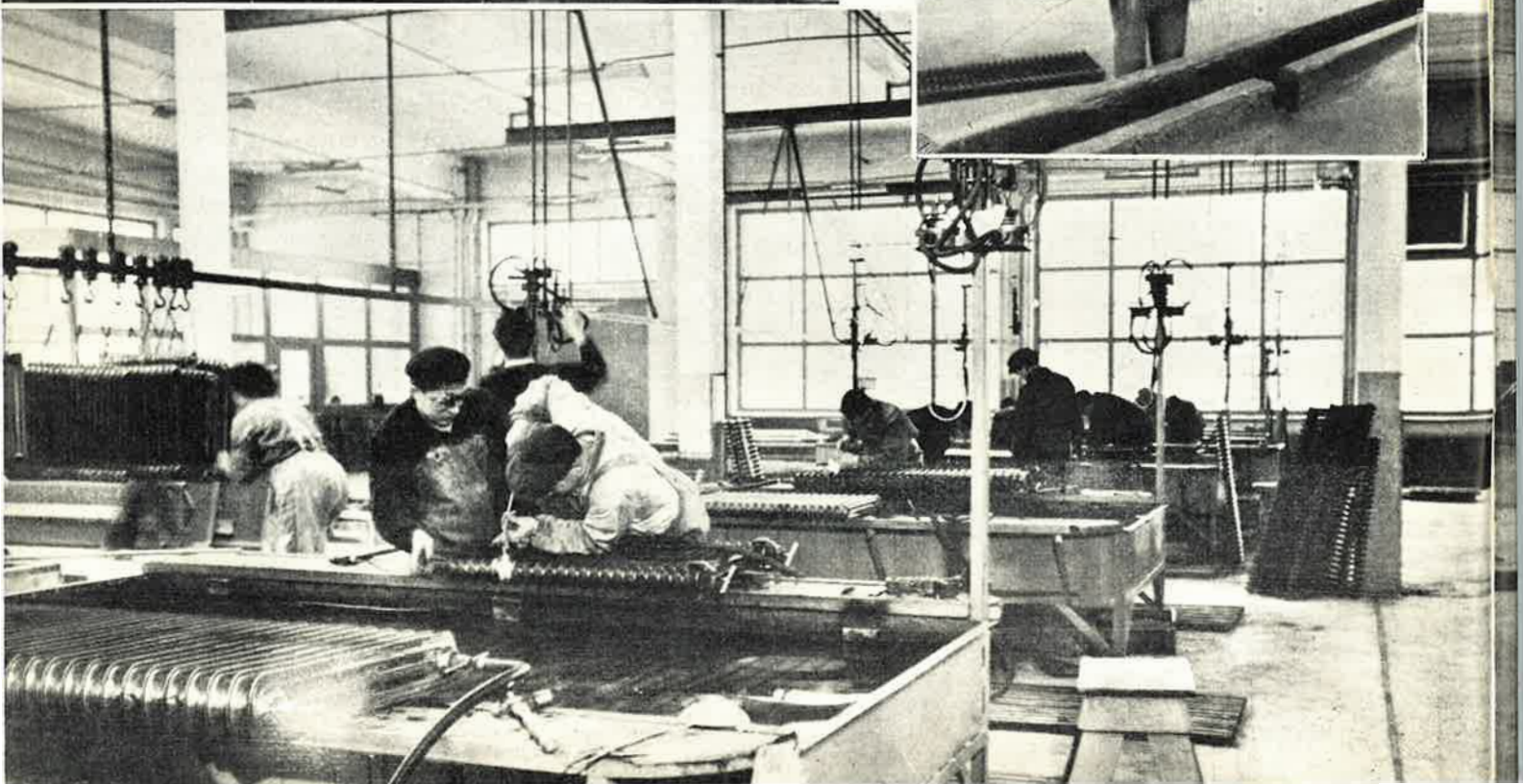
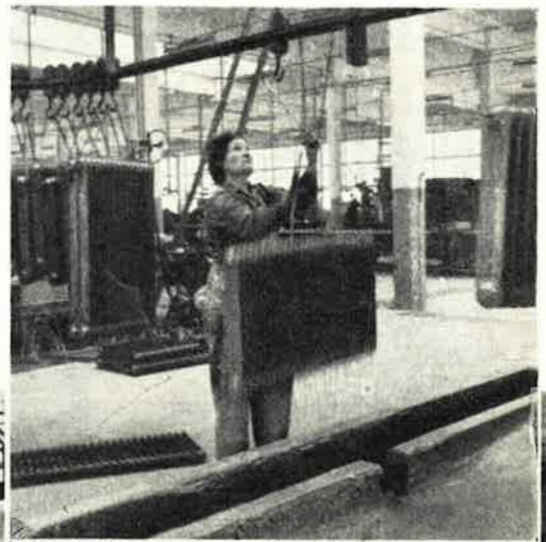
Högforsin radiaattoriosaston koneet oli kokonaisuudessaan jo siirretty Heinolaan, Lahden koneista suurin osa, ja viimeistenkin muuttaminen oli Heinolassa käydessämme vain jonkin päivän kysymys. Puristimia on kaikkiaan neljä. kaksi vanhaa ja kaksi uutta Högforsin valmistamaa. Pistehitsauskoneiden määrä nousee 11:een, joista pylväsradiaattoripuolella tarvitaan ainoastaan kaksi ja loput yhdeksän viiluradiaattorien teossa. Parhaillaan asennettiin uutta hienoa pistehitsauskonetta, jonka automatisointi oli viety huomattavasti pitemmälle ja jonka teho oli myös sen mukainen. Reunahitsauskoneita on neljä, joista yksi uusi. Kolme vanhaa kaasuskonetta on saanut seuralaisikseen kaksi

Ylhäällä: Pylväsradiaattoreiden osien liittäminen tapahtuu automaattisissa kokooja-koneissa.

Alhaalla: Radiaattori on nostettu maali-
ammeesta.

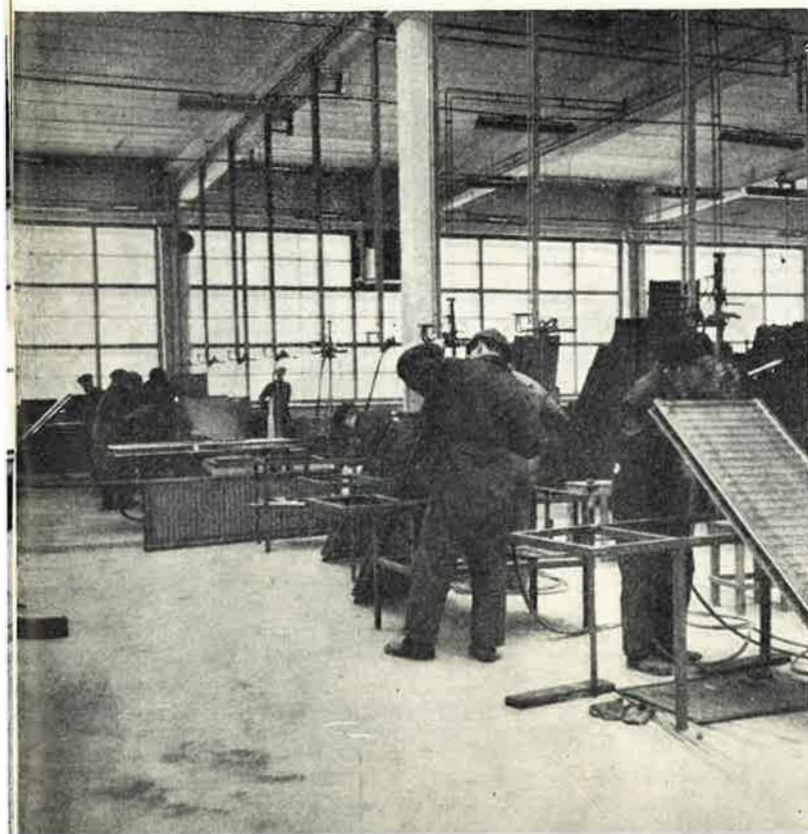
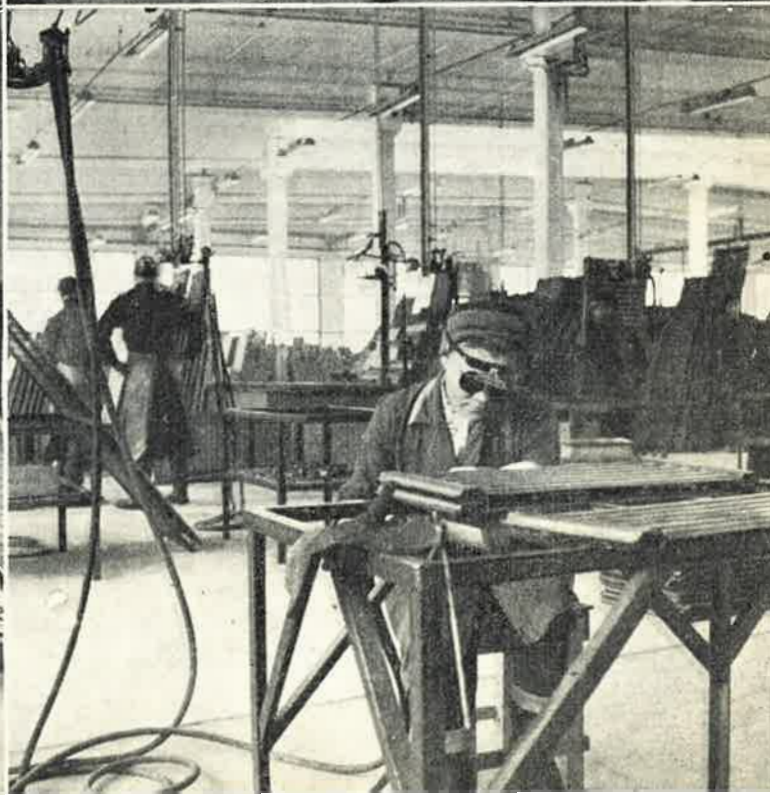
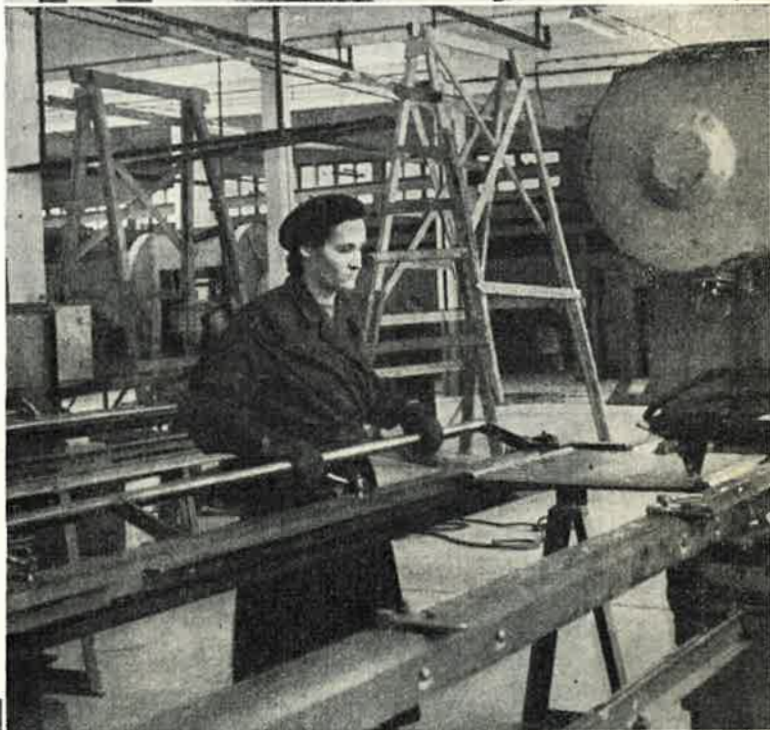
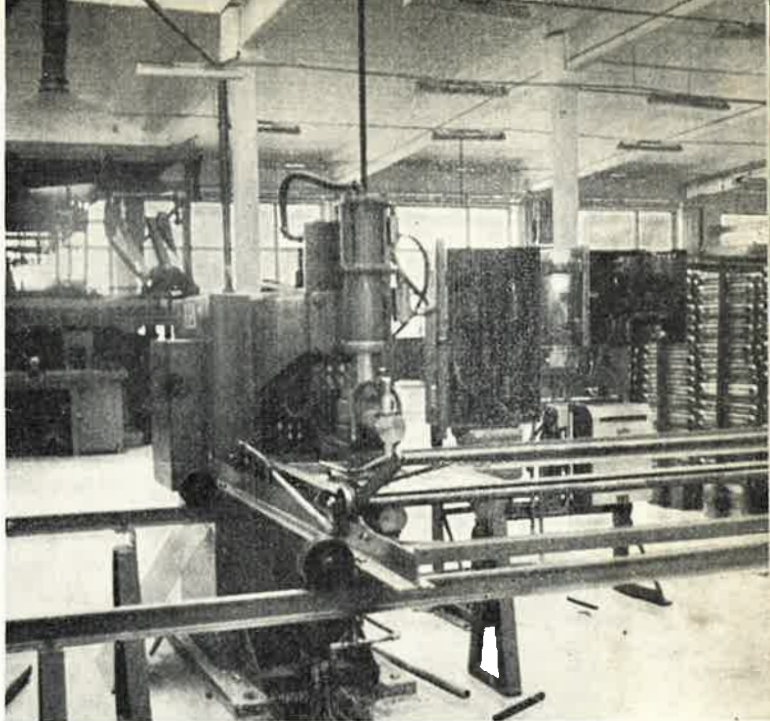

Tehtaan johdon ja työnjohdon kiertokäynti tehtaassa parhaillaan menossa. Oikealta lukien vuorineuvos Gustaf Arppe, työnjohtaja Birger Pettersson ja isännöitsijä Uno Malmberg.

Oikealla ja alhaalla kuvia viiluradiaattoriosastolta. Ylinnä uusi, automaattinen pistehitsauskone. Keskellä pistehitsaus käynnissä. Alhaalla: Naiset suorittavat yksinkertaisemmat käsinhitsaukset ja miehet vastaavat vaativammista hitsaustöistä.

Viereisellä sivulla: Vasemmalla ylhäältä lukien: Uusi, Högforsin tehtaasta valmistama puristin. — Uusi reunahitsauskone. — Pylväsradiaattoreiden korjaushitsaus koetusaltaiden ääressä käynnissä.

uutta. Koneellistaminen on joka suhteessa viety mahdollisimman pitkälle, ja puolivalmisteiden siirrot koneelta toiselle tapahtuvat vaivatta ja nopeasti Morris-vaunuilla.

Levyvaraston vieressä tehdassalin nurkkauksessa sijaitsee työkaluosasto, jonka kalustoon kuuluu mm. sorvi, jyrsinkone, pistohöylä, porakone, hiomakone ja karkaisu-uuni. Pyrkimyksenä on, että työkalujenkin valmistuksessa päästään mahdollisimman suureen omavaraisuuteen.

Viittasimme jo alussa tehdassalin valoisuuteen. Tasainen päivänvalo tulviikin sisään kolmella seinällä sijaitsevien, päästä päähän ulottuvien ikkunarivien sekä kattoikkunoitten kautta. Lukuisat loistevalaisimet antavat puolestaan hämäränä ja pimeänä aikana saliin tasaisen valon. Tehokkaat tuulettimet pitävät ilman puhtaana. Hitsauskaasujen hajua tuskin tuntee, sillä niin nopeasti ne poistuvat. Esimerkiksi kunkin reunahitsauskoneen yläpuolella on kaasujen kokooja ja poistaja. Monet tuulettimet pitävät huolen ilmanvaihdesta.

Koneitten käyttövoimana on sähkö sekä paineilma. Radiaattorien tarkistuksessa paineilma on niin ikään välttämätön tekijä. Tässä tehtaassa kuluu päivittäin myös suuret määrät hitsauskaasua. Millään pullosysteemillä ei tulisi toimeen, vaan sitä varten on perustettu erityinen kaasulaitos, josta tehtaaseen tulevat happi- ja asetyleniputket haarautuvat kuhunkin hitsauskoneeseen ja -pilliin. Kaasulaitos on turvallisuussyistä rakennettu erilleen varsinaisesta tehdasrakennuksesta. Kaasulaitoksessa on erillinen happikaasukeskus, karbidivarasto ja varsinainen asetylenilaitos, jonka kehittäjissä asetylenin valmistuminen karbidista veden avulla tapahtuu. Asetyleninkehittäjät on siirretty Heinolaan klooritehtaalta. Karbidi samoin kuin happi tuodaan Voikan karbiditehtaalta.

Peseytymis- ja pukeutumishuoneet ovat valoisat ja ilmavat. Sekä naisten että miesten puolella on 24 erillistä Högforsin valurautaista, emaloitua pesuallasta. Jokaisessa on Högforsin erikoismalliset, sievät sekoitushanat. Pukukaapit valmistetaan Lahden tehtaassa. Työmaaruokala sijaitsee tehtaan viereen rakennusaikana pystytetyssä puurakennuksessa, joka maalattuna ja kunnostettuna sopii erinomaisesti tähän tarkoitukseen.

Työntekijäkysymys on ratkaistu varsin ennakkoluulottomalla tavalla. Lukuun ottamatta

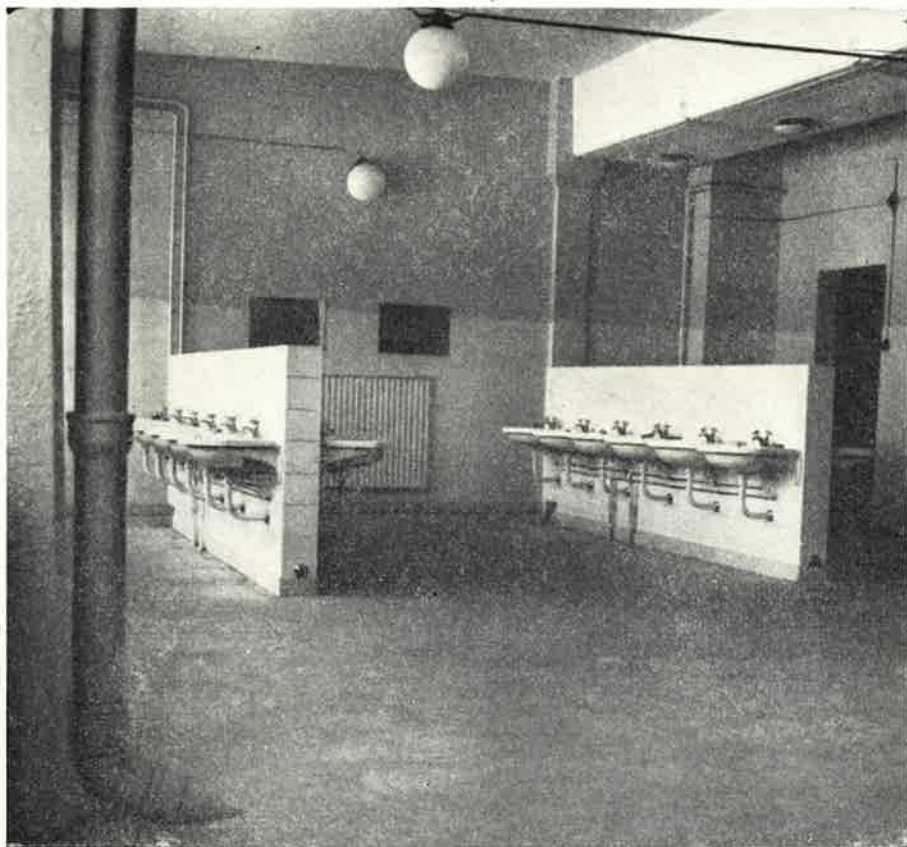
muutamia työkaluosaston ammattimiehiä ovat melkein kaikki muut — lähes sata miestä ja naista — uusia tulokkaita metallialalla. Työvoiman saanti on tahdottu ratkaista täysin paikallisten mahdollisuuksien puitteissa. Oli siis aloitettava työntekijöiden kouluttamisella. Suurimmalla osalla ei ollut sanottavasti minkäänlaista kokemusta koneiden parissa. Sen tähden vanha sananparsi työn alkamisen hankaluudesta piti kirjaimellisesti paikkansa, mutta nyttemmin alkaa pahin olla voitettu. Erittäin hyödylliseksi osoittautui Agan järjestämä hitsauskurssi. Siihen osallistuivat kaikki ne työntekijät, jotka joutuvat suorittamaan radiaattorien osahitsauksia.

Isännöitsijä Malmbergilla on apunaan vanhempana työnjohtajana Birger Pettersson, joka on Högforsissa perehtynyt pylväs- ja viiluradiaattorien valmistukseen tämän tuotannon haaran alkamisesta saakka. Nuorempina mestareina toimivat teknikko Heikki Aho ja työnjohtaja Urpo Leino. Tehtaan konttoripäällikkönä on ekonomi J. Rosenberg ja myyntipäällikkönä Veikko Pylväläinen.

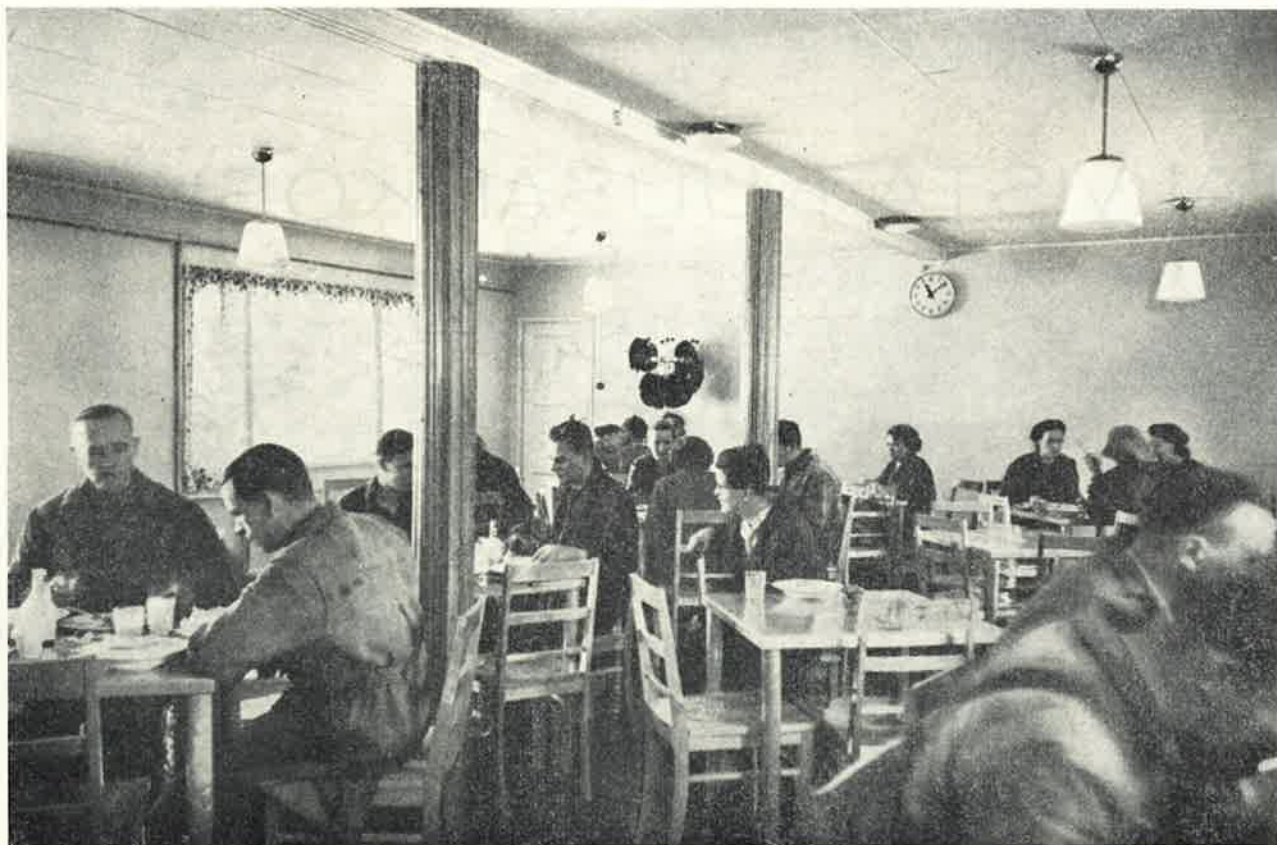
Tehtaan tuotannoksi on laskettu 500.000 m² radiaattoreita vuodessa. Tämä edellyttää tehtaan käymistä kahdessa vuorossa ja työntekijämäärän lisäämistä 150 henkeen. Toistaiseksi ei siis vielä päästä tähän tulokseen, mutta määrätietoisesti ollaan pyrkimässä nykyistä suurempaan tuotantoon. Puristimet ja pistehitsauskoneet työskentelivät tehtaalla käydessämme jo kahdessa vuorossa, muut työvaiheet sen sijaan yhdessä. Tällainen järjestely oli tärkeätä senkin takia, että saataisiin riittävät puolivalmistevalastot. Niiden avulla voidaan varmistaa työntöön jatkuvuus puristimissa ja hitsauskoneissa sattuvien häiriöiden ja keskeytysten varalta.

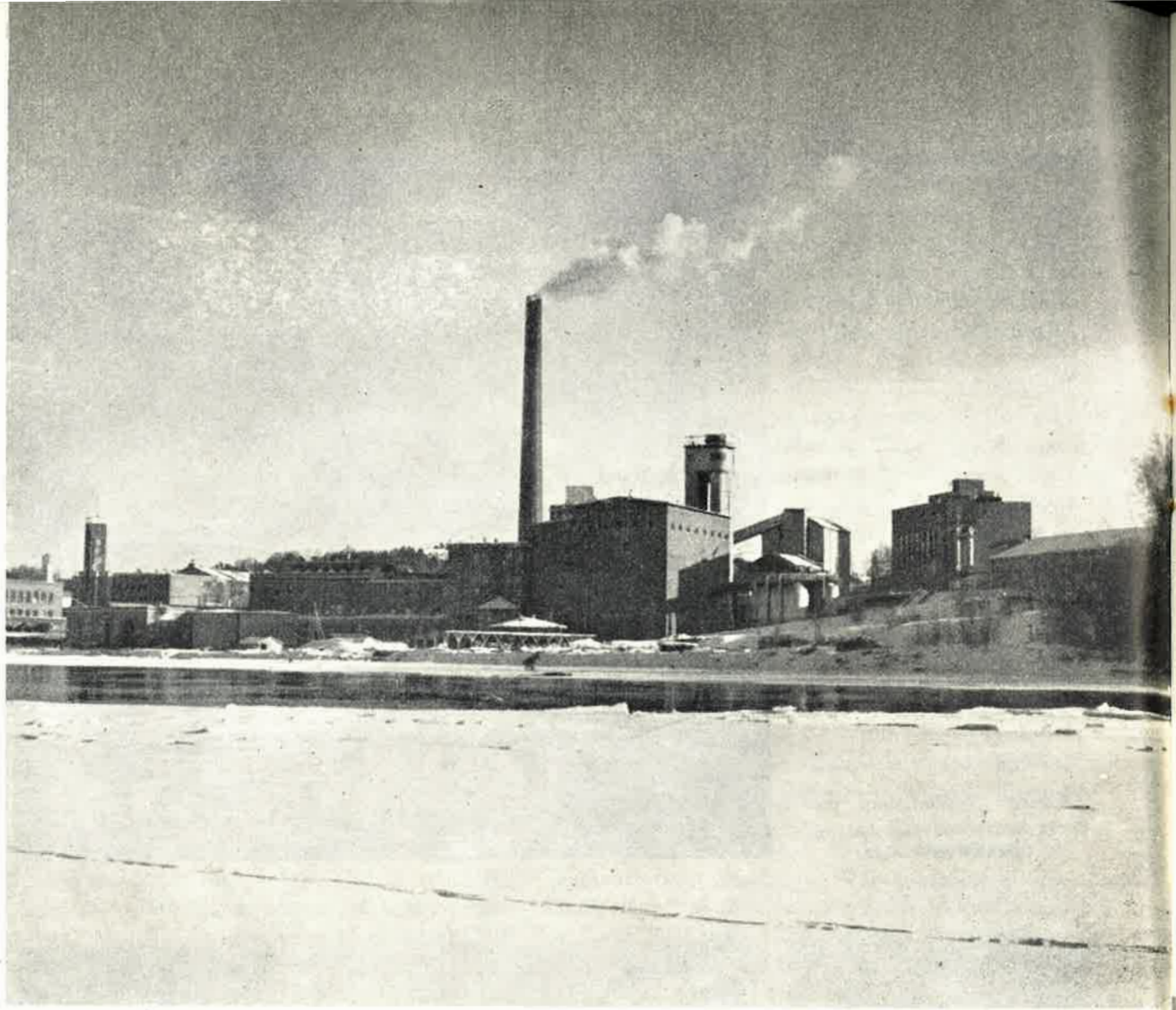
Yhtiömme on saanut uuden tuotantolaitoksen, jonka kautta sen metalliteollisuus on tehostunut. Artikkelit ovat vanhat ja tunnetut, mutta niiden kysyntä voidaan nyt tyydyttää entistä nopeammin ilman pitkiä toimitusaikoja ja sesonkiaikana tapahtuneita viivästymisiä. Lahden tehdas tulee muuttamaan melkoisesti luonnetaan. Radiaattoreiden sijasta ryhdytään valmistamaan levytöitä, mm. erikokoisia säiliöitä. Tehtaan pienen konepajan artikkelivalikoima pysyy sen sijaan entisellään. Vaihtelusta siirrytään siten suurempaa ammattitaitoa kysyvään tuotantoon.

Naisten pukeutumis- ja peseytymishuone.

Alhaalla: Aamiaistunti menossa kodikkaassa ja siistissä työmaaruokalassa.

TALVISTA KUUSANKOSKEA

Viime syyskuun numerossa julkaisimme kuva-aukeaman "Jokimaisema". Tällä kertaa esittelemme kaunista Kymeämme ja sen lähitienoita helmikuises-
sa asussaan. Pakkashuuruinen mutta samalla aurinkoinen helmikuu saikin näyttämään talviset maisemamme hohtavina ja häikäisevinä. Kylmistä ilmoista huolimatta joki piti vuolaimmissa virtapaikoissa puoliaan jäätymistä vastaan muodostaen kaunisviivaisia, syvänsinisiä altaita jäisen peitteen keskelle.

Viereisellä sivulla:

Ylhäällä: Kymin selluloosatehtaan uusi keittämö ja lastusäiliö ovat komistaneet tehtaittemme yleiskuvaa.

Alhaalla: Kuusaan vanhaa tehdasta nähtynä huurteisen aidan ja koivujen välistä. — Pääkonttori on kätkeytynyt huurteisen koivikon taakse ja Kymin paperitehtaalta leijailevaan valkeaan höyrypilveen.

Tällä sivulla:

Vieressä: Sahan nosto tuli kuvatuksi melkein yhdennellätoista hetkellä, sillä nyttemmin se on tarpeettomana purettu. Kymintehtaan puoleisella rannalla virtaava vesi on syövyttänyt jään reunan hammasmaiseksi.

Alhaalla: Tämä Kuusankosken yläjuoksun talvi-
maisema on kiitollinen aihe niin valokuvaajalle kuin taidemaalarillekin.

Tämän aukeaman kuvat kertovat viidelle yhtiöläisveteraanille suoritetusta kunnia- ja ansiomerkkien jaosta. Viereinen kuva on Voikan virkamiesklubilla helmikuun 18 p:nä järjestetystä juhlatilaisuudesta, jossa yhtiön konttoripäällikkö L. Räihä ojensi Suomen Leijonan Ritarikunnan ansioristin Voikan konttorin kassanhoitajalle, nti Katri Savoniukselle. Nti Savonius on tullut yhtiön palvelukseen v. 1911 toimipaikkanaan koko ajan Voikan konttori.

Alhaalla olevassa kuvassa on kunnianosoituksen kohteena äskettäin eläkkeelle siirtynyt varastoekspeditööri Juho Kantola, jonka rintapieleen rva Maj-Lis Lundberg parhailaan kiinnittää Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalin kultaristein. Kantolan vasemmalla puolella rva Kantola ja ostopäällikkö, dipl.ins. Erik Holm, joka piti tässä Kymintehtaan virkamiesklubilla helmikuun 16 p:nä järjestetyssä mitalinjakotilaisuudessa puheen virkavuosiltaan vanhimhalle yhtiöläisveteraanille. Kantola tuli oleeksi yhtiön palveluksessa yli 57 ja puoli vuotta.

Samana päivänä oli Kymintehtaan virkamiesklubilla toinenkin vastaanlainen tilaisuus, jossa Kymin ja Kuusaan paperitehtaiden teknillinen johtaja, dipl.ins. Botho Estlander ojensi Kuusaan paperitehtaan ylimestarille

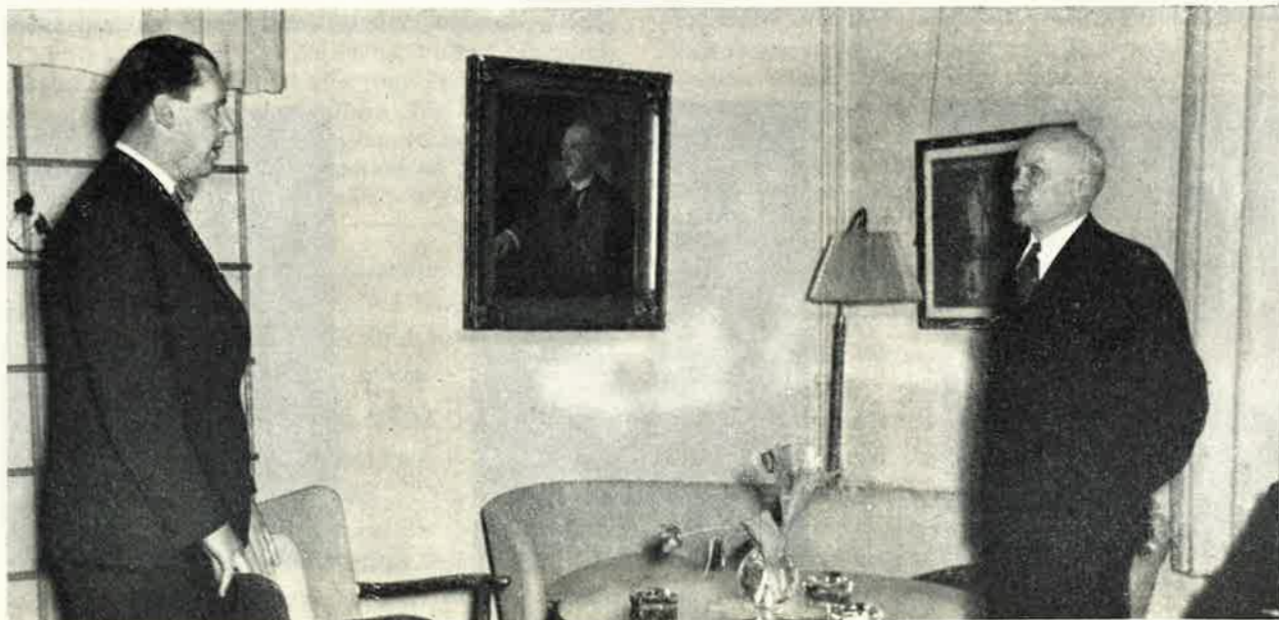
Kunnia- ja ansiomerkkejä

Alle Suomiselle Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalin kultaristein (kuva oikealla). Ylimestari Suominen on ollut yhtiömme palveluksessa lähes 37 vuotta, viimeiset 18 vuotta Kuusaan paperitehtaan ylimestarina.

Keskellä olevassa kuvassa Kuusankosken tehtaitten isännöitsijä Curt Cedercreutz kiinnittää yhtiömme 50-vuotisansiomerkin kirvesmies Viktor Joutjärven rintapieleen Voikan virkamiesklubilla maaliskuun 5 päivänä järjestetyssä tilaisuudessa. Joutjärven 50 yhtiöläisvuotta tuli täyteen jo 17.9.1952, mutta alkuajat Multahovin kartanossa ja metsäosaston töissä oli merkitty siksi epätarkasti, että merkin saanti viivästyi. Voikkaalla hän on työskennellyt pitkälti viidettä vuosikymmentä, viime aikoina karbiditehtaan kirvesmiehenä.

Alakuvassa korjauspajojen päällikkö, dipl.ins. C. J. Cedercreutz puhumassa Kymintehtaan pajan esimiehelle Viktor Sihvolalle Kymintehtaan virkamiesklubilla helmikuun 17 p:nä pidetyssä tilaisuudessa, jossa hänelle ojennettiin Suomen Leijonan Ritarikunnan II luokan mitali kultaristein. Tilaisuudessa oli läsnä myös hänen puolisonsa. Esimies Sihvola on palvelut yhtiötä vuodesta 1912 lähtien toimien koko ajan pajassa, viimeiset 25 vuotta pajan esimiehenä.

Emanuel Uusitalo.

Pitkäaikaisesti palvelleita

Johan Einar Tarjala.

VOITELIJA EMANUEL UUSITALO

Voikan selluloosatehtaalta tulee 27. 5. 54 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 18. 3. 1889 Suomenniemellä. Vuonna 1912 hän tuli työhön Voikan selluloosatehtaalle työskennellen mm. kloorimiehenä valkaisu-osastolla useita vuosia. Nykyiseen toimeensa hän siirtyi v. 1941.

VETURINKULJETTAJA JOHAN EINAR TARJALA

Kymin raitiotieosastolta tulee 9. 6. 54 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 18. 5. 1899 Valkealassa ja tullut ensimmäisen kerran yhtiön työhön 20. 11. 1913 haavanvuolijaksi Kymin ulkotyöosastolle. Silloinen haapavarasto sijaitsi nykyisen selluloosatehtaan kollivaraston paikalla. Siellä hän oli erilaisissa töissä noin 6 vuotta ja siirtyi sen jälkeen raitiotieosastolle junamieheksi. Oltuaan sittemmin

veturinlämmittäjänä hänet nimitettiin 1. 10. 26 veturinkuljettajaksi, jona on edelleenkin. Pian on häneltä kolme vuosikymmentä vierähtänyt veturin venttiilin ääressä, mikä osaltaan todistaa, että työ on ollut vaihtelevaa ja mielenkiintoista.

TYÖNJOHTAJAN APULAINEN EVERT KYÖPERI

Kymin ulkotyöosastolta tulee 11. 6. 54 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 19. 7. 1895 Valkealassa ja tuli työhön ensimmäisen kerran 12. 7. 1909 Kymin ulkotyöosastolle, jonka kirjoissa pieniä katkoja huomioimatta oli toukokuuhun 1917. Aluksi hän työskenteli purkajana ollen yksi niistä miehistä, jotka purkivat ensimmäiset selluloosapuut Saksanahon selluloosapuuvarastolle. Myöhemmin hän oli vaakaajana ja kesäisin nostolaitoksessa sahurina ja teki yleensä kaikkia ulkotyöosastolla esiintyviä töitä. Vuodesta 1940 lähtien hän on toiminut työn-

Evert Kyöperi.

Väinö Lehto.

Otto Sakki.

Konstantin Lautaniemi.

Juho Tarkiainen.

Albin Eemil Loistamo.

M E R K K I P Ä I V I Ä

75-VUOTIAS

Jälkivuolija Konstantin Lautaniemi, Voikan selluloosatehtaalta, 4.5.54. Hän on syntynyt Jaalassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1901 Voikan sahalle ja vuodesta 1923 lähtien hän on työskennellyt selluloosatehtaalla. Lokakuun 22 p:nä 1952 Lautaniemi sai Kymin Oy:n kultaisten ansiomerkin tultuaan olleeksi 50 vuotta yhtiömme palveluksessa.

70-VUOTIAITA

Portinvartija Juho Tarkiainen, Kymin talousosastolta, 1.5.54. Hän on syntynyt Haukivuorella. Nuoruusvuosinaan hän oli 5½ vuotta Amerikassa kaivos- ja metsätoissa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 6.5.1920 Kuusaan rakennusosastolle, mistä 20.9.21 siirtyi höyryosastolle. Talousosaston kirjoissa hän on ollut 1.10.37 lähtien. Tarkiaisen kesäisiin vapaa-ajan harrastuksiin kuuluu puutarhanhoito. Mainittakoon, että hän viime vuonna suoritti ajokorttivaatimukset, mikä on saavutus hänen ikäiselleen miehelle.

Kivityömies Paavo Gröndahl, Voikan rakennusosastolta, 2.6.54. Hän on syntynyt Tyrvällä. Työskenneltään aluksi kotitalallaan hän 20-vuotiaana meni kivimieheksi Valkeakosken tehtaalle. Oltuaan sen jälkeen kolmisen vuotta poraajana ja panostajana Paraisten kalkkilouhoksella hän tuli v. 1914 yhtiöm-

me palvelukseen koneporajaksi Voikan koskityömaalle ja jäi tämän työn päätyttyä Voikan rakennusosastolle, minkä kirjoissa on edelleenkin. Neljä vuosikymmentä kestäneen palveluksensa aikana Gröndahl on osoittautunut tunnolliseksi ja taitavaksi työntekijäksi.

60-VUOTIAITA

Poraaja Albin Eemil Loistamo, Kymin korjauspajalta, 8.5.54. Hän on syntynyt Vesannolla. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1912 Voikan paperitehtaalle. Työskenneltään sen jälkeen eri osastoilla hän siirtyi v. 1928 Kymin korjauspajalle, missä onkin sitten yhtäjaksoisesti ollut, ensin vuoteen 1949 viilaajana ja siitä lähtien poraajana. Nuorempana Loistamo oli innokas laulumies, ja palokuntatyössä hän oli mukana 18 vuotta. Myös urheilu oli hänen harrastustensa kohteena ja etualalla olivat juoksut ja paini. Painin ohjauksesta huolehti itse painikuningas "Osku" Friman. Nykyään Loistamo kuuluu Sotaleskien ja kaatuneiden omaisten huolto ry:n Kuusankosken alaosaston johtokuntaan. Hän on paikallisen kalastusseuran perustajajäseniä.

Betonimies Juho Rokka, Kymin asunto-osastolta, 29.5.54. Hän on syntynyt Uudellakirkolla. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1942 Kymin asunto-osas-

tohtajan apulaisena samalla osastolla. Lukuun ottamatta noin vuoden työskentelyä hollanterimiehenä Kymin paperitehtaalla hän on ollut koko ajan työssä ulkotyöosastolla ja viihtynyt hyvin.

YLIKONEENHOITAJA VÄINÖ LEHTO

Voikan paperitehtaalta tulee 14.6.54 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 10.5.1887 Iitissä. 11.9.1911 hän tuli työhön Voikan paperitehtaalle, missä onkin sitten koko ajan työskennellyt lukuun ottamatta vuosia 1923—25, jolloin hän oli Amerikassa.

KULJETTIMEN HOITAJA OTTO SAKKI

Voikan höyryosastolta tulee 18.6.54 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 13.9.1894 Sippolassa. Siellä hän myös aloitti työskentelynsä yhtiössämme palvellessaan Hallan tilalla 7 vuotta. Sen jälkeen hän siirtyi Haukkasuolle, missä vierähti kokonaista 19 vuotta. Oltuaan sitten työssä eri osastoilla Kymin ja Voikan puolella hän tuli v. 1946 kuljettimen hoitajaksi Voikan höyryosastolle ja on tässä toimessa edelleenkin hoitaen tehtävänsä tarkasti ja täsmällisesti.

Juho Rokka.

Hilda Sjöman.

Lauri Ripatti.

Anton Perälä.

tolle, jolla onkin sitten koko ajan työskennellyt. Erikoisharrastuksena on Rokalla ollut jalkineiden teko. Hän on saanut lapikkaista mitalin aikoinaan Terijoella pidetyillä messuilla. Nyt on jalkineiden teko jäänyt vähemmälle, sillä vapaa-ajat kuluvat pääasias-
sa oman talon rakentamiseen.

Saunan siivooja Hilda Paulina Sjöman, Kymin talousosastolta, 30. 5. 54. Hän on syntynyt Padasjoella. Kuusankoskelle hän muutti v. 1916. Oltuaan kolme-
na kesänä tilapäisenä puutarhatyöläisenä hän tuli 18. 1. 1939 vakinaiseen työhön talousosastolle ulkosii-
voojaksi. Nykyisessä toimeensa Kuusankosken sau-
nan siivoojana ja lämmittäjänä hän on ollut 16. 6. 45
alkaen.

Eristäjän apulainen Lauri Ripatti, Voikan höyry-
osastolta, 4. 6. 54. Hän tuli yhtiömme palvelukseen
v. 1923 rakennusosastolle. Työskenneltään sittemmin
eri tehdasosastoilla vuoteen 1946 saakka hän siirtyi
Voikan höyryosastolle tuhkamieheksi. Nykyisin hän
hoitaa eristäjän tehtäviä.

Sylinterimies Jalmari Kirvesniemi, Voikan
paperitehtaalta, 14. 6. 54. Hän on syntynyt Valkealas-
sa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 11. 5. 1910 Voi-
kan paperitehtaalle ja työskentelee siellä edelleenkin.

Kirvesmies Anton Perälä, Kymin rakennusosastol-
ta, 17. 6. 54. Hän on syntynyt Vehkalahdella maan-
viljelijän poikana. Yhtiömme palvelukseen hän tuli
v. 1922 Kymin rakennusosastolle, missä edelleenkin
työskentelee.

Kirvesmies Sylvester Lampi, Kymin rakennus-

osastolta, 17. 6. 54. Hän on syntynyt Valkealassa.
Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran
v. 1920 Kymin paperitehtaalle paperinpakkaajaksi.
Oltuaan välillä lauttausyhtiöllä tukkitöissä hän palasi
takaisin yhtiömme ja on työskennellyt eri osastoilla.
Kymin rakennusosastolla hän on ollut vuodesta 1938
lähtien.

50-VUOTIAITA

Kirvesmies Ferdinand Tenetz, Kymin rakennus-
osastolta, 16. 4. 54. Hän on syntynyt Iitissä. Ennen
yhtiömme palvelukseen tuloaan hän oli maatöissä
Iitissä. Vuonna 1922 hän tuli Voikan tehdasrakennus-
osastolle maalarinoppilaaksi ja siitä lähtien hän työ-
skenteli Voikkaalla eri osastoilla, kunnes v. 1953 siir-
tyi Kymin rakennusosastolle.

Ylimestari Aarne Stadig, klooritehtaalta, 22. 4. 54.
Hän on syntynyt Ristiinassa, mistä kouluikäisenä
muutti vanhempiensa mukana Kuusankoskelle isän
tullessa yhtiömme palvelukseen. Täällä hän sitten
suoritti koulunkäyntinsä loppuun. Hänen taipumuk-
sensa viittasivat piirustusosalalle, mutta opinnot oli
keskeytettävä taloudellisista syistä. 1. 11. 1920 hän
tuli yhtiömme palvelukseen Kuusaan rakennusosas-
tolla, mistä v. 1922 siirtyi Kymin selluloosatehtaalle
harjoittelijaksi toimien käytännöllisesti katsoen kai-
killa osastoilla. Saman tehtaan vuoromestariksi hä-
net nimitettiin v. 1925 ja v. 1927 hänet siirrettiin
päivämasteriksi klooritehtaalle, missä nykyisin työ-
skentelee ylimestarina. Hän on kehittänyt ammatti-

Sylvester Lampi.

Ferdinand Tenetz.

Aarne Stadig.

Väinö Pula.

Adolf Puntanen.

Aino Peuhu.

Anna Happonen.

Paavo Virtanen.

taitoan useilla erikoiskursseilla. Pitkäaikainen kokemus yhdistyneenä ahkeruuteen ja sitkeyteen on hankkinut hänelle tunnustetun aseman kemiallisen teollisuutemme piirissä. Kun lisäksi hänen koko toimintansa peruspiirteenä on velvollisuudentunto, ovat kaikki ne, jotka ovat joutuneet läheltä seuraamaan hänen työskentelyään, valmiit antamaan hänelle varauksettoman tunnustuksen.

Levyseppä Väinö Armas P u l s a, Kymin korjauspajalta, 22. 4. 54. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1934 Kymin sähköosastolle. Työskenneltään sitten eri osastoilla vuoteen 1941 hän erosi yhtiön palveluksesta hakeutuakseen ammattimieheksi metallialalle. Hän kävi kaasu- ja sähköhitsauskurssin ja työskenteli sen jälkeen eri konepajoissa vuoteen 1948, jolloin tuli takaisin yhtiömme palvelukseen Kymin korjauspajalle, missä nykyisin toimii levyseppänä.

Kehystehtaan työläinen Rauha Ester Mattila, Kuusaan sahalla, 29. 4. 54. Hän tuli yhtiömme palvelukseen 8. 8. 1923 sekatoihin Kymin ulkotyöosastolle, mistä 6. 7. 32 siirtyi Kuusaan sahalle ollen siellä useampaan otteeseen erilaisissa tehtävissä, mm. sahan puolella kimprien särmääjänä ja kimpisahurin apulaisena sekä nykyisin kimprien vastaanottajana kehystehtaassa.

Puidenpurkaja Adolf P u n t a n e n, Kymin selluloosatehtaalta, 30. 4. 54. Hän on syntynyt Kangasniemellä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran maaliskuussa 1923 Voikan rakennusosastolle, mistä v. 1925 siirtyi Kymin paperitehtaalle. Oltuaan

sitten sotaväessä ja sen jälkeen A. Ahlström Oy:llä hän tuli uudelleen yhtiömme palvelukseen v. 1927 ja on siitä lähtien yhtäjaksoisesti työskennellyt eri osastoilla. Kymin selluloosatehtaalla hän on ollut toistakymmentä vuotta puidenpurkajana.

Aputyöläinen Aino P e u h u, Kymin rakennusosastolta, 7. 5. 54. Hän on syntynyt Luhangalla. Ennen naimisiin menoaan, mikä tapahtui v. 1924, hän työskenteli ulkotyöosastolla ja sen jälkeenkin hän on suuresta perheestään huolimatta tilapäisesti ollut työssä mm. yksityisillä urakoitsijoilla. Yhtiömme palveluksessa hän on ollut Kymin paperitehtaalla ikkunanpesijänä ja vuodesta 1953 Kymin rakennusosastolla.

Aputyöläinen Anna H a p p o n e n, Kymin rakennusosastolta, 13. 5. 54. Hän on syntynyt Polvijärvellä. Kuusankoskelle hän muutti sodan aikana Viipurista, minne häneltä jäi koti kokonaisuudessaan. Viipurissa ollessaan hän työskenteli Karjalan Pukutehtaalla toistakymmentä vuotta. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1942 Kuusaan paperitehtaalle. Sen jälkeen hän on työskennellyt mm. puutarhassa, sahalla, ulkotyöosastolla ja Kymin selluloosatehtaalla. Kymin rakennusosastolla hän on ollut vuodesta 1951 lähtien.

Riisinleikkaaja Paavo V i r t a n e n, Kymin paperitehtaalta, 14. 5. 54. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 18. 2. 1927 Kymin rakennusosastolle. Oltuaan välillä useammilla eri osastoilla hän siirtyi 14. 3. 30 Kymin paperitehtaalle mökkamyläriksi. Nykyiseen toimeensa riisinleikkaajaksi hän tuli 16. 4. 46.

Pauli Jaakkola.

Anselm Ripatti.

Johannes Volotinen.

P. E. Vehmassalmi.

I kiisunpolttaja Pauli Jalmari Jaakkola, Voikan selluloosatehtaalta, 15. 5. 54. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1934 työskennellen mm. Kuusaan selluloosatehtaalla. Voikan selluloosatehtaalla hän on ollut vuodesta 1946 lähtien.

Koneviilaaja Niilo Tiuhonen, Voikan korjauspajalta, 17. 5. 54. Hän on syntynyt Kangasniemellä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 25. 10. 1927 Voikan höyryosastolle, mistä 19. 3. 28 siirtyi Voikan korjauspajalle sepän apulaiseksi. Sitten hän toimi viilaajan apulaisena. Hän oli asentamassa uusia paperikoneita ja siirtyi myöhemmin pk VII:n koneviilaajaksi ollen tässä toimessa edelleenkin. Tiuhonen tunnetaan erittäin tarkkana ja tunnollisena ammattimiehenä.

Voitelija Anselm Ripatti, Kymin paperitehtaalta, 21. 5. 54. Hän on syntynyt V.I. Uudellakirkolla. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 1. 11. 1929 maatalousosastolle Savontaloon, missä työskenteli alun viidettä vuotta. Sieltä hän siirtyi 2. 5. 34 Ky-Kuu ulkotyöosastolle. Palveltuaan sitten sahalla, höyryosastolla ja Kuusaan paperitehtaalla ja käväistyään v. 1946 Ruotsissa hän palasi 12. 12. 46 takaisin Kuusaan paperitehtaalle, mistä 31. 10. 49 siirtyi Kymin paperitehtaalle. Nykyisessä toimessaan voitelijana hän on ollut 1. 4. 50 lähtien.

Ylimestari Johannes Volotinen, Voikan korjauspajalta, 3. 6. 54. Hän on syntynyt Ilomantsissa. Jo 14-vuotiaana hän meni vapaaehtoisena erääseen merivoimien Laatokalle sijoitettuun laivaan kokkipojaksi ja lämmittäjäksi. Oltuaan sitten Puuliike Supisen sahalaituksen puutavaran vähittäismyyjänä ja suoritettuaan asevelvollisuutensa hän työskenteli Diesen Wood'illa kesäisin laivassa lämmittäjänä ja talvisin korjaustöissä laivoissa ja tehtaassa Pitkärannassa. V. 1929 hän muutti Helsinkiin Kone ja Silta Oy:lle viilaajaksi, mutta mieli teki jälleen laivahomiin ja niinpä hän kolme vuotta myöhemmin meni koneenhoitajaksi erääseen matkustajalaivaan, jossa oli kesät. Talvisin hän kävi Helsingin Teollisuuskoulua. Yhtiömme palvelukseen hän tuli heinäkuussa 1935 Voikkaalle voitelijaksi uusille paperikoneille. V. 1937 hänet nimitettiin työnjohtajaksi Kymintehdään korjauspajalle, mistä hän v. 1950 siirtyi takaisin Voikkaalle korjauspajan ylimestariksi. Hän on ottanut monella tavalla osaa yhteisiin rientoihin. Niinpä hän oli Kymenlaakson Teollisuusteknikot ry:n puheenjohtajana vuosina 1947—50 ja johtokunnan jäsenenä useana vuotena. Kuorotoiminnassa hän on ollut aktiivisesti mukana ollen Kuusankosken Mieslaulajat r.y:n perustajajäseniä ja sen ensimmäinen puheenjohtaja. Kymin—Kuusankosken tehtaitten toimihenkilöiden pääluottamusmiehenä hän oli vuosina 1947—51.

Saunan siivoaja Hilja Rutanen, Kymin talousosastolta, 5. 6. 54. Hän on syntynyt Vehkalahdella ja ollut yhtiömme palveluksessa vakinaisesti 19. 2. 1948 lähtien.

Reservimies Paul Edvard Vehmassalmi, Voikan selluloosatehtaalta, 8. 6. 54. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1946 oltuaan sitä ennen merillä. Voikan selluloosatehtaalla hän on työskennellyt vuodesta 1950 lähtien.

MANAN MAJOILLE

PAPERIMESTARI J. E. LINDEMAN

Maaliskuun 10 p:nä kuoli Pohjois-Kymen sairaalassa Kuusankosken paperitehtaan vuoromestari Juho Evert Lindeman. Hän oli syntynyt 9. 8. 1888 Jämsässä. Oltuaan aluksi työssä Jämsänkosken tehtaalla hän muutti v. 1910 Kuusankoskelle tullen yhtiömme palvelukseen rullamieheksi Kymin paperitehtaalle. Parin vuoden kuluttua hän siirtyi Kuusankosken paperitehtaalle ja nimitettiin v. 1918 koneenhoitajaksi. Vuosina 1924—33 hän oli jälleen Kymin paperitehtaalla, mutta palasi viimeksi mainittuna vuonna takaisin Kuusankosken paperitehtaalle vuoromestariksi, jona toimi kuolemaansa saakka. Yhtiömme palveluksessa hän tuli olleeksi yli 40 vuotta. Omaten tasaisen ja maltillisen hämäläisluonteen mestari Lindeman tuli hyvin toimeen kaikkien kanssa. Mainittakoon, että hänen vaimonsa kuoli muutama viikko aikaisemmin. Vainajaa jäi lähinnä suremaan 3 lasta perheineen.

YLIMESTARI VILJO QVICK

Helmikuun 27 p:nä kuoli kotonaan Voikkaalla ylimestari Viljo Armas Qvick 47 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 30. 3. 1907 Pirkkalassa. Päätettyään koulupintonsa Helsingin Teollisuuskoulussa vuonna 1933

Metsäosasto saavutti kaksoisvoiton yhtymämme talvikisojen joukkuekilpailussa

NAISTEN MESTARUUS HÖGFORSIIN. HENKILÖKOHTAISET VOITTAJAT
METSÄOSASTON A. MIETTINEN JA HÖGFORSIN VESTA ELVAS.

Kymi-yhtymän XII hiihtomestaruuskilpailut pidettiin maaliskuun 7 p:nä Kuusankoskella hyppymäen maastossa Kymin—Kuusankosken tehtaitten järjestäminä. Keli oli sijojaan takia raskas ja koko kilpailun ajan satoi hienokseltaan lunta, mikä tietenkin haittasi varsinkin alkupäässä lähteneitä. Miehet kiersivät 7,5 km pituisen radan kahteen kertaan ja naiset hiihtivät 5 km. Osanottajia oli miesten sarjaan ilmoittautunut 9:stä kilpailuysiköstä kaikkiaan 54, joista 4 jäi saapumatta ja 4 keskeytti, joten loppuun hiihti 46. Heistä oli 35 vuotta täyttäneitä 10. Kaudinmman sukupuolen edustajia oli tälläkin kertaa melko vähän, vain 10 kolmesta yksiköstä. Heistä keskeytti yksi.

Ensin lähetettiin ladulle naishiihtäjät. Heidän joukossaan nähtiin mm. yhtymän viimevuotinen mestari, Kymintehtaan Anneli Kalliola. Hänellä oli epäedullinen lähtönumero, sillä hän joutui heti kärkeen talvalta taittamaan. Suksien voitelussa hän ei liene myöskään onnistunut päätellen siitä, että lunta paakuuntui hänen suksiensa pohjiin. Voiton peri nyt Högforsin Vesta Elvas, joka lähti viimeisessä parissa. Hänkään ei ole ensikertalainen näissä kisoissa, vaikka nimi ei kaikille tuntuneen tutulta. Mutta tämän "peitenimen" taakse kätkeytyykin Vesta Luoto, josta sitten viime tapaaman on tullut rouva Elvas. Hän on ennenkin kunnostautunut, mm. viime vuonna Mikkelissä hän sijoittautui toiseksi, joten hänen kiipumisensa kärkeen ei ollut mikään yllätys. Vesta Elvas on muuten vasta toinen naishiihtäjä ulkopuolelta Kymintehtaan, joka on yhtymämme mestaruuden voittanut. Ensimmäinen oli vuoden 1950 mestari Aune Liljegen, hankin Högforsin tyttäriä. Högfors saavutti nyt kaksoisvoiton, sillä toiseksi tuli Asta

Mikkola, Vesta Elvaksen sisar, joka hankin on äskettäin aviosäättyyn astunut. Viimevuotinen mestari Anneli Kalliola jäi kolmanneksi. Tulokset:

1) Vesta Elvas, Högfors, 28.32. 2) Asta Mikkola, Högfors, 30.27. 3) Anneli Kalliola, Kymintehtas, 30.37. 4) Raili Jaakkola, Halla, 30.55. 5) Kirsti Manninen, Kymintehtas, 31.24. 6) Hilka Borgman, Halla, 32.00. 7) Raili Salonen, Högfors, 32.26. 8) Eva Vilenius, Kymintehtas, 32.56. 9) Liisa Kylmäkorpi, Högfors, 33.02.

Joukkuekilpailussa huomioitiin kunkin yksikön kolmen parhaan edustajan keskitulos. Joukkue tuloksen saivat vain Högfors ja Kymintehtas. Aikaisempi kolminkertainen voittaja Halla, jonka nimissä viimevuotinenkin mestaruus oli, esiintyi nyt vajaalla joukkueella, ja muista yksiköistä ei edustajia ollutkaan, ei edes Juantehtaalta, joka on kahtena talvena voiton perinyt. Tällä kertaa meni mestaruus Högforsiin, joka sen saavutti nyt ensimmäisen kerran. Joukkueen, johon kuuluivat Vesta Elvas, Asta Mikkola ja Raili Salonen, keskiaika oli 30.32. Kymintehtaan joukkueen ajaksi tuli 31.39.

Miesten 15 km hiihdossa olivat mukana miltei poikkeuksetta yhtymämme tämän hetken parhaat lylynlykkijät, mm. Mikkelin kisojen 10:stä kärkipään miehestä 6. Poissa heistä olivat Kouvolan Kirjapainoa silloin edustanut Rantoja, joka nykyisin ansaitsee toimeentulonsa maanviljelijänä, sekä Kymintehtaan Salovaara, Mauno ja Levänen. Kolme viimeksi mainittua lienee lopettanut kilpailun. Mauno ja Levänen ovatkin jo ikämiehiä ja Mauno on ollut kisoissamme mukana useammin kuin kukaan muu eli kokonaista 10 kertaa. Salovaara sen sijaan on parhaassa kilpailuässä ja hankin tilillään on useita

hän meni Imatran Voima Oy:n palvelukseen toimien päivystävänä teknikkona. Kymin Osakeyhtiön palvelukseen Voikan tehtaan sähköosastolle hän tuli vuonna 1936 ollen aluksi nuorempana sähkömestarina. Vuodesta 1944 lähtien hän toimi toisena sähkömestarina hoitaen karbiditehtaan sähkötyöt, voimanjakelun eri osastoille sekä asennustyöt yhtiön asunnoissa. Ylimestarin vaativia tehtäviä hän hoiti vuodesta 1952 alkaen. Hän kuului jäsenenä tuotantokomiteaan sekä turvallisuustoimikuntaan usean vuoden ajan.

Vapaa-ajastaan ylimestari Quick omisti suurimman osan järjestötoiminnalle. Niinpä hän oli Kuusankosken Teollisuusteknikkojen, nyk. Teknilliset Toimihenkilöt r.y:n rahastonhoitajana yhdistyksen perustamisesta alkaen ja toimi myös sen varapuheenjohtajana.

Voikan Mestarikerhon kerhomestarina ja johtokunnan jäsenenä hän oli niin ikään vuosikausia. Myös urheilurientoihin hän otti osaa toimien mm. Voikan Urheilu-Veikkojen rahastonhoitajana ja johtokunnan jäsenenä monet vuodet. Seuran poikatyölle hän omistautui erittäin innostuneesti. Lisäksi hän kuului jäsenenä Voikan tehtaan työpaikkaurheilutoimikuntaan hoitaen samalla sähköosaston urheiluyhdistymiehen tehtäviä.

Ylimestari Quick suoritti työnsä samoin kuin hänelle uskotut luottamustehtävät erittäin tunnollisesti. Rehellisenä ja luotettavana sekä oman miellyttävän luonteen hän oli kaikkien keskuudessa pidetty.

Poismennyt jäi lähinnä suremaan puoliso ja kaksi alaikäistä lasta.

Yhtymämme tämänvuotinen hiihtokuningas, itäistä metsäosastoa edustanut A. Miettinen.

Alla: Naisten mestaruuden vakuuttavasti voittanut Högforsin Vesta Elvas.

Alinna: Högforsin Tehdas on yhtymämme hiihtokilpailuissa aina ollut täysilukuisesti edustettuna. Tässä nähdään heidän naisjoukkueensa, joka nyt ensimmäisen kerran voitti yhtymän mestaruuden. Hiihtäjät vasemmalta lukien Asta Mikkola, Vesta Elvas, Pirkko Kaukelin, Raili Salonen ja Liisa Kylmäkorpi.

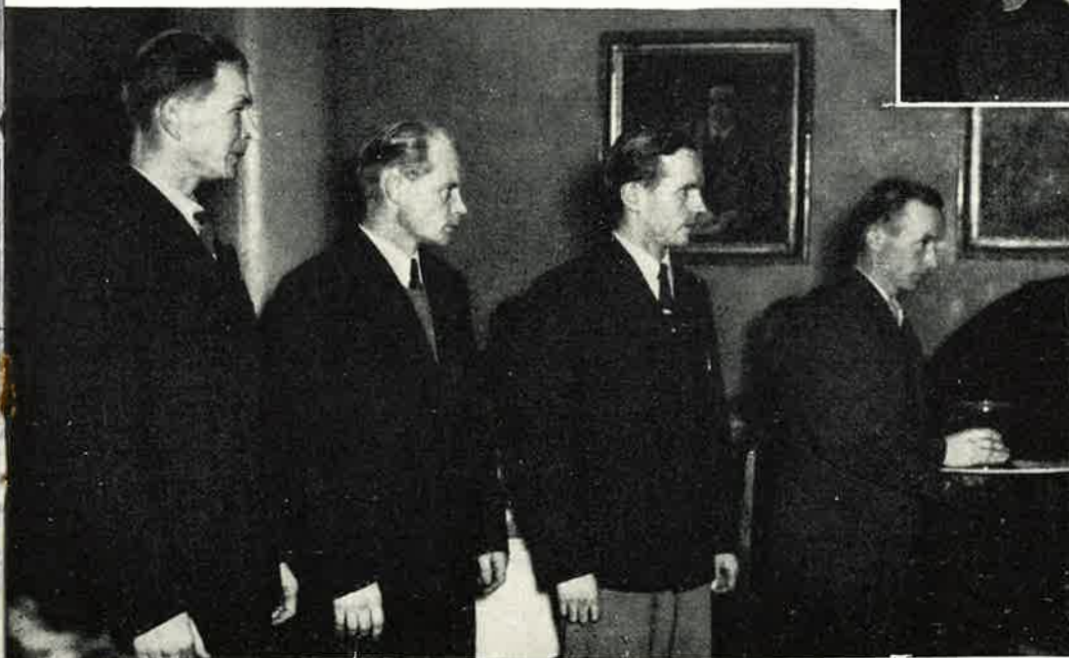

Kymintehtaan V. Pasi, joka yllättäen sijoittautui toiseksi.

Alla: Paroni Curt Cedercreutz kiinnittää hiihtokuninkuusmerkin voittajan rintaan.

Oikealla: Kymintehtaan Urho Niemi, jolla on kunnias hiihtäjän taival takanaan, oli ikämiehistä paras ja koko joukosta kymmenes.

Vieressä: Itäisen metsäosaston mestarijoukkue on saanut palkintonsa ja kunniakirjansa, joita A. Miettinen pitelee käsissään. Hänen oikealla puolellaan E. Asikainen, A. Kuosmanen ja S. Valjakka.

huomattavia saavutuksia, mm. hän on nelinkertainen Kymin—Kuusankosken tehtaitten mestari ja tuli yhtymän mestaruuskilpailuissa edellisenä talvena Mikkelissä viidenneksi. Entistä moninkertaista mestaria, metsäosaston Eino Ritaria kaivattiin nytkin. Mikkelissä hän oli "katsomon" puolella, koska metsäkoulun oppilaana ei sääntöjen mukaan saanut kilpailla, ja kuluneena talvena hänellä ei toimensa takia ollut tarpeeksi harjoittelumahdollisuuksia, joten tyytyi nytkin vain sivusta seuraamaan toisten menoa. Veri vetänee hänet kuitenkin ensi talvena kilpaladulle. Osanottajien joukossa nähtiin taas "vanha tuttu", monet kovat kilpailut käynyt ja kerran Suomen mestaruuden 50 km hiihdossa sekä yhtymämme mestaruuden v. 1950 saavuttanut Kymintehtaan Urho Niemi, joka vielä nytkin on "kova pala" monille nuoremillekin tekijämiehille.

Lähtettäminen 15 km:lle alkoi muutama minuutti sen jälkeen, kun viimeiset naishiihtäjät olivat kadonneet näköpiiristä, ja tapahtui se parittain minuutin väliajoin. Siihen kului aikaa 27 minuuttia. Ennen kuin alkunumeroilakaan lähteneet olivat ehtineet palata ensimmäiseltä kierrokselta, olivat kaikki naisten kilpailun osanottajat saapuneet maaliin. Sen jälkeen ryhdyttiin odotelemaan miehiä, samalla kun puntaroitiin heidän sijoittautumismahdollisuuksiaan. Kohta sujuttelikin "puolimatkan krouviin" numerolla 7 lähtenyt metsäosaston Romppainen. Hänen väliaikansa oli 30.45. Ensimmäisenä sen alitti saman osaston Tyni, viimevuotinen mestari, jota metsämiehet pitivät nytkin vahvana voittajaehdokkaana ja jonka ajaksi merkittiin tasan 30 minuuttia. Metsäosaston Valjakka saavutti ajan 30.06, mutta seuraavassa parissa lähtenyt Juantehtaan E. Julkunen alitti jo 30 minuutin rajan 10:llä sekunnilla. Metsäosaston Asikaisen puoliaika oli 30.28 ja Hallan Vakkarin 31.10, kunnes sitten Kymintehtaan Korjala tarjosi niin hyvän ajan kuin 29.30. Täsmälleen samaan aikaan pääsi metsäosaston Kuosmanen, joka oli lähtenyt minuutti Korjalan jälkeen. Metsäosaston Salminen, Mikkelin kisojen toinen mies, oli käyttänyt 30.08, kun taas saman osaston Miettinen, joka Mikkelissä tuli kolmanneksi, viipyi taipaleella vain 28 min 56 sek, mikä siihen mennessä oli paras puoliaika. Hyvin hiihti myös Voikan Floman, joka tuloksellaan 29.25 oli peräti toisella tilalla. Seuraavista väliajoista mainittakoon metsäosaston Ilkon 30.38 ja Kymintehtaan Niemen tasan 30.00, joka oli sama kuin Tynin aika. Viimeisenä ladulle lähtenyt Kymintehtaan Pasi tuotti iloisen yllätyksen saavuttamalla ajan 28.48, jolla oli 8 sekuntia edellä Miettistä. Viidentoista parhaan joukkoon mahtui vielä hänen jälkeensä saapuneista Kymintehtaan Frimodig ajalla 30.25. Nämä 15 olivat: 1) V. Pasi 28.48. 2) A. Miettinen 28.56. 3) V. Floman 29.25. 4) R. Korjala ja A. Kuosmanen 29.30. 6) E. Julkunen 29.50. 7) L. Tyni ja U. Niemi 30.00. 9) S. Valjakka 30.06. 10) K. Salminen 30.08. 11) M. Frimodig 30.25. 12) E. Asikainen 30.28. 13) V. Ilkko 30.38. 14) L. Romppainen 30.45. 15) P. Vakkari 31.10. Aikaerot eivät olleet suuria, joten voittajaa oli vielä tässä vaiheessa vaikea ennustella. Mahdollisuuksia oli monella.

Maaliin saapui ensimmäisenä Romppainen samoin

kuin oli saapunut alkukierrokseltakin. Hän sai ajakseen 1.05.08. Tyni, jonka lähtönumero oli 13, katkaisi maaliviivan kolmantena, ja kun hänen lopullinen aikansa oli laskettu, todettiin, että se oli niin hyvä kuin 1.03.12. Mutta pian voitiin noteerata vieläkin parempi tulos. Juantehtaan mestari E. Julkunen, joka oli lähtenyt kaksi minuuttia myöhemmin kuin Tyni ja jo alkukierroksella jättänyt tätä ajassa 10 sek, lisäsi toisella kierroksella etumatkaansa tasan puolella minuutilla, joten aikaeroa oli lopussa 40 sek. Julkunen oli käyttänyt aikaa 1.02.32. Seuraavia huomioon otettavia aikoja olivat Valjakan 1.04.59 ja Asikaisen 1.04.08. Kun sitten Korjala oli suorittanut urakkansa loppuun, oli hän tuloksellaan 1.03.04 tähän mennessä toisena. Kuosmanen loppuajaksi merkittiin 1.04.10 ja Tissarin 1.05.49. Kohta kuulutettiin Miettisenkin lähestyvän päätepaikkaa, ja kun hän oli saapunut perille, voitiin yleisölle tiedottaa, että hän oli hiihtänyt matkan nopeammin kuin ennen häntä saapuneet. Miettisen aika oli 1.02.19. Hänen jälkeensä saapui minuuttia ennen häntä lähtenyt Salminen, jonka ajaksi tuli 1.04.42, ja sitten Floman. Hänen aikansa ensimmäisellä kierroksella oli 5 sekuntia parempi kuin Korjalan, mutta toisella kierroksella 8 sekuntia heikempi, joten hän hävisi Korjalalle 3 sekuntia ollen nyt neljännellä tilalla. Ilkon loppuajaksi tuli 1.05.50 ja Niemen 1.04.48. Tämän jälkeen oli käytännöllisesti katsoen enää vain Pasilla mahdollisuus lyödä Miettisen tulos, sillä hänen aikansa oli puolimatassa 8 sekuntia parempi kuin Miettisen. Jännityksellä odotettiinkin Pasin ilmestymistä, mutta kun matkanteko hänen kohdaltaan oli päättynyt, näyttivät kellot hänelle 12 sekuntia huonompaa aikaa kuin Miettiselle eli 1.02.31. Hän oli siis hiihtänyt toisen kierroksen 20 sekuntia Miettistä hitaammin. Julkunen hän kuitenkin pystyi voittamaan, tosin vain yhdellä sekunnilla, sijoittuen siten toiseksi. Palkintosijoille oikeuttavan ajan sai vielä Frimodig, jonka tulos oli 1.05.18. Yhtymän tämänvuotisen hiihtomestaruuden ja siihen liittyvän hiihtokuninkaan arvonimen oli näin ollen saavuttanut itäisen metsäosaston A. Miettinen.

Tulosluettelo muodostui kokonaisuudessaan seuraavaksi:

- 1) A. Miettinen, Itäinen Metsäosasto, 1.02.19, puoliaika 28.56. 2) V. Pasi, Kymintehdas, 1.02.31 (28.48). 3) E. Julkunen, Juantehtas, 1.02.32 (29.50). 4) R. Korjala, Kymintehdas, 1.03.04 (29.30). 5) V. Floman, Voikka, 1.03.07 (29.25). 6) L. Tyni, Läntinen Metsäosasto, 1.03.12 (30.00). 7) E. Asikainen, I-Mo, 1.04.08 (30.28). 8) A. Kuosmanen, I-Mo, 1.04.10 (29.30). 9) K. Salminen, L-Mo, 1.04.42 (30.08). 10) U. Niemi, Kymintehdas, 1.04.48 (30.00). 11) S. Valjakka, I-Mo, 1.04.59 (30.06). 12) L. Romppainen, I-Mo, 1.05.08 (30.45). 13) M. Frimodig, Kymintehdas, 1.05.18 (30.25). 14) P. Tissari, L-Mo, 1.05.49 (31.23). 15) V. Ilkko, I-Mo, 1.05.50 (30.38). 16) I. Issukka, Juantehtas, 1.07.14 (31.55). 17) O. Repo, Högfors, 1.07.19 (31.18). 18) P. Hotokka, Salo, 1.07.27 (32.10). 19) E. Multanen, Voikka, 1.07.30 (32.35). 20) P. Vakkari, Halla, 1.07.56 (31.10). 21) V. Saarinen, Kymintehdas, 1.08.01 (32.48). 22) S. Hyyryläinen, L-Mo, 1.08.13 (31.30). 23) V.

Karjalainen, Kymintehdas, 1.09.18 (32.00). 24) A. Julkunen, Juantehdas, 1.09.19 (31.54). 25) E. Heijari, Halla, 1.09.25 (33.10). 26) Arvo Astala, Högfors, 1.09.25 (32.35). 27) V. Vaherkoski, Högfors, 1.10.04 (32.50). 28) A. Kinnunen, L-Mo, 1.10.06 (33.20). 29) P. Vähänen, Voikka, 1.10.42 (33.15). 30) Auvo Astala, Högfors, 1.11.03 (33.40). 31) R. Varalahti, Högfors, 1.11.25 (31.55). 32) U. Jyräs, Kymintehdas, 1.11.41 (33.22). 33) K. Lyytikäinen, Juantehdas, 1.11.54 (34.22). 34) E. Kääpä, Voikka, 1.12.20 (34.52). 35) H. Jokela, Voikka, 1.12.25 (33.08). 36) O. Kahila, Högfors, 1.12.30 (34.10). 37) E. Volanen, Verla, 1.12.39 (34.22). 38) A. Kansikas, Voikka, 1.12.46 (34.00). 39) P. Nurmi, Halla, 1.12.50 (33.58). 40) E. Tiainen, Juantehdas, 1.13.37 (35.25). 41) H. Berg, Högfors, 1.14.16 (34.50). 42) M. Jousisto, Högfors, 1.17.04 (36.37). 43) R. Valjakka, Voikka, 1.17.24 (35.03). 44) O. Nikulainen, Kymintehdas, 1.20.35 (36.40). 45) O. Ruotsalainen, Juantehdas, 1.20.46 (37.35). 46) T. Räsänen, Halla, 1.24.55 (38.17).

Ikämiehiä varten oli nykyin varattu kolme erikoispalkintoa. Kun U. Niemi oli ikämiehistä paras ja sijoittui edellä olevassa tuloluettelossa 10:nneksi, sai hän kaksi palkintoa. Ikämiesten järjestys:

1) U. Niemi, Kymintehdas, 1.04.48. 2) V. Karjalainen, Kymintehdas, 1.09.18. 3) E. Heijari, Halla, 1.09.25. 4) P. Vähänen, Voikka, 1.10.42. 5) Auvo Astala, Högfors, 1.11.03. 6) U. Jyräs, Kymintehdas, 1.11.41. 7) O. Kahila, Högfors, 1.12.30. 8) E. Volanen, Verla, 1.12.39. 9) O. Ruotsalainen, Juantehdas, 1.20.46. 10) T. Räsänen, Halla, 1.24.55.

Joukkuekilpailussa, jossa Kymintehdas oli viime vuonna paras, saavutti metsäosasto nyt kaksoisvoiton. Tällä kertaa huomioitiin sen kummankin piirikunnan edustajista vain neljä parasta, kun sen sijaan Mikkelissä laskettiin kuuden edustajan keskitulos. Mutta vaikka näin olisi nykyin menetelty, olisi Itäinen Metsäosasto sittenkin voittanut mestaruuden.

Täyden joukkueen oli lähettänyt kuusi yksikköä, joiden järjestys oli seuraava:

1) Itäinen Metsäosasto (A. Miettinen, E. Asikainen, A. Kuosmanen ja S. Valjakka), keskitulos 1.03.54. 2) Läntinen Metsäosasto (neljän keskitulos) 1.05.29. 3) Kymintehdas (kuuden keskitulos) 1.05.30. 4) Juantehdas (neljän keskitulos) 1.07.45. 5) Voikka (kuuden keskitulos) 1.09.48. 6) Högfors (kuuden keskitulos) 1.10.18. Kuten huomataan, hävisi Kymintehdas Läntiselle Metsäosastolle vain sekunnilla.

Palkintojen jako tapahtui yhteisen ruokailun yhteydessä ammattikoululla. Sen suoritti Kuusankosken tehtaitten isännöitsijä, paroni Curt Cedercreutz liikuntaneuvoja R. Vallealan avustamana.

Tehtaitten urheiluedustajien kokouksessa kilpailujen edellisenä päivänä päätettiin ehdottaa seuraavat kesämestaruuskilpailut järjestettäväksi Hallassa.

Kokouksessa keskusteltiin myös mm. suunnistamiskilpailujen ottamisesta kilpailuohjelmaan ja asetettiin asiaa edelleen kehittämään toimikunta.

Kymenlaakson Viesti

Tämänvuotinen Kymenlaakson Viesti, joka oli järjestyksessä kahdeksas, hiihrettiin helmikuun 21 p:nä reitillä Kotka—Voikka. Olosuhteet olivat mitä parhaimmat. Kilpailuun osallistui 21 joukkuetta, joista A-sarjaan 8, B-sarjaan 8, C-sarjaan 3 ja D-sarjaan 2.

A-sarjassa selviytyi voittajana jälleen Tampellan joukkue, joka hiihti matkan ennätysajassa ja sai kolmannen kiinnityksen kiertopalkintoon. Toiseksi tuli Myllykosken Paperitehtaan joukkue, vaikka se menettikin monta minuuttia harhaan hiihtämisen takia ensimmäisellä matkaosuudella tullen vaihtopaikalle vasta 20:ntena eli viimeistä edellisenä. Harhaan hiihtoja sattui muuten eräille muillekin joukkueille.

Kymi-yhtymästä oli mukana kolme joukkuetta, joista Kymintehdas A-sarjassa sekä Voikka ja Halla B-sarjassa.

Kymintehtaan joukkueessa hiihtivät L. Viljakainen, V. Karjalainen, R. Korjala, V. Pasi, V. Saarinen ja U. Niemi. Viljakainen saapui vaihtopaikalle 9:ntenä, Karjalainen 12:ntenä, Korjala 8:ntenä, Pasi samoin 8:ntenä, Saarinen jo 5:ntenä, mutta ankkurina hiihtänyt Niemi 7:ntenä. Omassa sarjassaan Kymintehdas sijoittui 5:nneksi ja vain Sunila I ja Suomen Sokeri hiihtivät sitä heikommin.

Voikan joukkueen kokoonpano oli seuraava: R. Paljakka, V. Floman, E. Multanen, P. Vähänen, E. Kääpä ja V. Makkonen. Alku oli murheellinen, sillä ensimmäiselle vaihtopaikalle Paljakka saapui viimeisenä eli 21:ntenä hiihdettyään hänkin harhaan. Aikeroa edelliseen oli 4 m 12 sek. Floman yritti osuudellaan ottaa aikaa kiinni, mutta vaikka hän painelikin hyvin, ei hän onnistunut sivuuttamaan kuin yhden hiihtäjän. Multanen nosti joukkueensa 15:nneksi tilalle, jolla se pysyikin sitten loppuun saakka tullen B-sarjan joukkueista 4:nneksi.

Hallaa edustivat P. Vakkari, E. Heijari, B. Borgen, P. Nurmi, A. Riisiö ja T. Suntio. Vakkari järjesti ilon aiheita ilmestymällä vaihtopaikalle jo 4:ntenä, mutta toisen osuuden päättyessä joukkue oli pudonnut peräti 14:nneksi. Kahdella seuraavalla vaihtopaikalla se oli 19:ntenä ja kahdella viimeisellä 20:ntenä eli peränpitäjänä. Sarjassaan se jäi 8:nneksi.

Joukkueitten järjestys eri sarjoissa muodostui seuraavaksi:

Teollisuuslaitokset: A-sarja: 1) Tampella 4.38.12. 2) Myllykoski I 4.48.06. 3) Tampella II 4.51.50. 4) Enso-Gutzeit I 4.57.20. 5) Kymintehdas I 4.58.45. 6) Sunila I 4.59.44. 7) Suomen Sokeri 5.01.29. — B-sarja: 1) Summan Tehtaat 4.56.06. 2) Karhula II 5.07.01. 3) Myllykoski II 5.09.27. 4) Voikka 5.14.09. 5) Insuliitti 5.14.26. 6) Enso-Gutzeit II 5.19.29. 7) Sunila II 5.29.31. 8) Halla 5.34.00.

Virastot ja liikelaitokset: 1) Kotkan Poliisilaitos 4.53.01. 2) VR Kouvola 5.02.00. 3) O. Vilkas 5.07.07.

Varuskunnat: 1) 5 Pr. I 5.09.16. 2) 5 Pr. II 5.15.45.

A-sarjan voittaneessa Tampellan joukkueessa hiihtivät K. Anttila, T. Hämäläinen, E. Töttö, L. Perälä, L. Bergqvist ja E. Tili.

Puutarhat ja pihamaat kuntoon

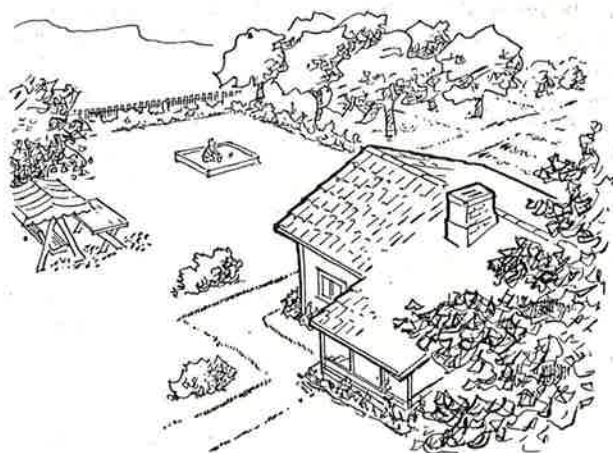
Pihanhoitokilpailu ensi kesänä

Talven valta on voitettu. Kevät on jo käsillä ja kesäkin saapuu tuossa tuokiossa. Itsekunkin ajatukset ovat askaroineet tulevan kesän suunnitelmissa. Kotipuutarhurille sanat kesä ja puutarha merkitsevät melkein samaa — ne merkitsevät ahkeraa uuras- tusta muun työn lomassa, kotipihaan piirissä, hedelmä- puiden, pensasten ja kukkien parissa. Niinpä talven kuluessa kesää varten tehdyt suunnitelmat ja päätök- set ovat kohdistuneet juuri tähän harrastukseen. Teh- tyjen päätösten toimeenpano aika ei ole juuri vielä käsillä, ja siksi tämänn kirjoituksen tarkoituksena on antaa puutarhaväelle uutta harkittavaa ja päätet- tävää puutarhan suhteen ennen kevätkiireiden alkua.

Kymin Oy:n sosiaaliosasto panee toimeen pihan- hoitokilpailun Kuusankoskella ja Voikkaalla. Kilpailu kestää tulevan kesäkauden, toukokuun 15 p:stä syys- kuun 15 p:ään eli neljä kuukautta, ja kilpailuun voi- vat osallistua kaikki omilla taloissaan asuvat yhtiö- läiset. Kilpailevat puutarhat jaetaan kolmeen ryh- mään. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat ne, joiden pe- rustamisesta on kulunut vähintään 6 vuotta. Toisen ryhmän muodostavat taas ne puutarhat, joiden ikä on 3 ja 6 vuoden välillä. Kolmanteen ryhmään kuuluvat kaikkein nuorimmat, vasta viime ja toissa kesänä pe- rustetut. Puutarhat tarkastetaan toukokuussa ja elo- kuussa. Arvosteluasteikko on laaja, ja kilpailija voi saada seuraavat korkeimmat mahdolliset pistemäärät: pihamaan tarkoituksenmukaisuus 10, siisteys yleensä 15, tehty työmäärä 15, pihamaan hyötynuoli 15, kul- kuväylät 10, nurmikat 10, rakenteelliset osat 5, koris- tekasvit 10 ja takapiha sekä kompostit 10. Korkein yleispistemäärä on siis 100 pistettä.

Lienee aihetta tarkastella erikseen kutakin näistä kohdista. Tämän lehden kuten monien muidenkin lehtien palstoilla on paljon puhuttu nykyaikaisen puutarhan tarkoituksesta. Puutarha ei suinkaan ole esimerkiksi kasvieroikisuuksien keräyspaikka, johon ei uskalla jalallaan astua. Sen täytyy palvella kodin jokapäiväistä elämää parhaalla mahdollisella tavalla. Tarkoituksenmukainen on aina kaunis, ja tämä sääntö pätee tässäkin tapauksessa.

Pihan pitäminen siistinä, aina "vieraskunnossa", on ikivanha suomalainen perinne, jota nykyäänkin olisi huolella vaalittava. Yksistään jo pihamaan siisteys-

dellä voi kilpailussa saavuttaa 15 pistettä, minkä hankkiminen on jokaiselle mahdollista, vaikkapa muiden vaatimusten täyttäminen ehkä tuottaisikin vaikeuksia.

Hyötynuoleen kuuluvat luonnollisesti niin vihan- nes- kuin hedelmä- ja marjatarhatkin. Korkeimman pistemäärän saavuttamiseksi vaaditaan, että ne on asianmukaisesti hoidettu ja sadonkorjuun tullessa palkitsevat viljelijän vaivat runsain mitoin.

Hyvän yleisvaikutuksen aikaansaamiseksi on tär- keätä, että tiet ovat tasapintaiset, reunoiltaan suorat ja rikkaruohoista vapaat kuten polut ja muutkin hiekka-alueet, sekä nurmikko lyhyeksi leikattu ja tiheä.

Usein ei tulla kiinnittäneeksi tarpeeksi huomiota puutarhan rakenteellisiin osiin, aitoihin, puutarha- kalustoihin jms. Kaatumispisteessä oleva portti tai huolimattomasti valmistettu istuinpenkki ei puolusta paikkaansa kenenkään pihamaalla.

Puutarhan koristekasvit istutettuina sopiviin paik- koihin täydentävät yleisvaikutusta, tuovat vaihtelua ja antavat iloisen ja pirteän leiman koko pihamaalle.

Vielä on muistettava, että talo näkyy takaakin. Pois turha roju ulkorakennuksien taustalta ja kom- posti asianmukaisella hoidolla puutarhan mullas- aineen lisääjäksi.

Pihanhoitokilpailu ei olisikaan kilpailu, jos ei olisi myös palkintoja odotettavissa. Kussakin sarjassa jaetaan kolme palkintoa. Voittaja voi itse valita puu- tarhatyökalujen ja taimistotuotteiden välillä. Arvos- telulautakuntaan kuuluvat sosiaalipäällikkö Ake Launikari, varatuomari Aunis K. Kantonen, ylipuu- tarhuri Paavo Vuorinen, puutarhuri Yrjö Lehmuskivi, arkkitehti Birgitta Donner ja puutarhaopettaja Aili Kuoppala.

Tarkoitus ei ole, että kilpailijat ryhtyvät suuriin rahallisiin kustannuksiin. Monet kodin lähiympäris- töön vaikuttavat seikat voidaan korjata omin voimin, omalla työllä. Kilpailuun voi osallistua koko talon väki, perheenpäästä perheen nuorimpaan saakka. Jä- tämme nyt pihanhoitokilpailuun osallistumisen jokai- sen omaan harkintaan ja toivomme, että osanottajien lukumäärä ei jää vähäiseksi.

OVATKO HAMPAANNE KUNNOSSA?

Viime vuoden keväällä ja syksyllä Kuusan-koskella ja Voikkaalla suoritetuissa ammattitautitarkastuksissa tehtiin mm. se huolestuttava havainto, että tarkastettavilla esiintyi hyvin paljon hammasmätää ja ientulehduksia, joiden syynä ilmeisesti lienee puutteellinen hammashygieenia ja välinpitämättömyys. Tavattiin myös aivan hoitamattomia juuria ja tynkiä.

Tämä lienee jo omansa osoittamaan, että hampaidenhoitoon on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota. Hampaissa ilmenevät sairaudet vaikuttavat monessa tapauksessa huomattavalla tavalla myös yleiskuntoomme. Tavallisena esimerkkinä mainittakoon huonohampainen tai hampaaton henkilö ja hänen "huono vatsansa", mikä aiheuttaa monia vaivoja. Mutta yleisimpiä hampaiden märkäpesäkkeistä johtuvia sairauksia ovat eräät krooniset tulehdustaudit. Epäilemättä monet krooniset nivelreumatismitapaukset ovat saaneet alkunsa juuri hampaiden tulehduspesäkkeistä.

Mistä sitten tällainen tulehduspesäke saa alkunsa? Syitä on varmaan useita, joista monet vielä ovat selvittämättä, mutta eräs tärkeä tekijä tunnetaan. Suussa olevat bakteerit hajoittavat käymiskykyisiä hiilihydraatteja, lähinnä sokeria, muodostaen näin happoja, jotka liuottavat hampaan kiillettä. Liukeneminen alkaa tavallisesti sellaisista paikoista, joissa hapot pysyvät pitemmän aikaa huuhtoutumatta pois. Tällaisia paikkoja ovat hampaanpinnan luonnolliset syvennykset ja hampaan välit.

Voimmeko sitten mitenkään taistella hampaan terveyden puolesta? Kyllä voimme, mutta siinä tarvitaan sekä hammaslääkärin että potilaan yhteistyötä.

Hammaslääkäri korjaa hammasmäädän aiheuttaman vahingon paikkaamalla reiän. Mitä pienempänä reikä paikataan, sitä parempi. Itse työ käy kivuttomammin ja nopeammin, tulee halvemmaksi ja tulos on kestävämpi. Hampaat pitäisi tarkastuttaa ainakin kerran vuodessa ja tarkastukset aloittaa jo lapsena 2½—3-vuotiaana. Näin ollen reiät löytyvät pieninä, ja lapsen ensimmäiset kokemukset hammaslääkäristä eivät ole yksinomaan epämiellyttävät. Hammashoidosta ei muodostu taloudellisestikaan kovin rasittavaa, koska sairaskassa korvaa puolet hammaslääkärin antamasta tai määräämästä hammashoidosta, kuitenkin tekohampaitten laittamisesta ja sitä varten tarpeellisista toimenpiteistä vain neljänneksen. Tämä kaikki kuitenkin siinä tapauksessa, että asianomainen on kuulunut yhtämittäisesti vähintään 5 vuotta kassaan ja että korvausanomus tehdään 3 kuukauden kuluessa hoitotapahtumasta lukien.

Miten sitten voitaisiin estää uusien reikien tulo hampaisiin? Hammaslääkäri korjaa jo tapahtuneet vauriot, mutta ehkäisevän työn potilas itse pystyy tekemään. Tärkeintä on pitää hampaat puhtaina ruoantähteistä. Jo kaikkein alkeellisimpiin hygieni-

syyden vaatimuksiin kuuluu, että jokaisella perheenjäsenellä on oma hammasharjansa, jota myös hoidetaan hyvin. Hampaat on harjattava kunnolla ainakin iltaisin, ja ruokailun jälkeen ne olisi puhdistettava vedellä huuhtelemalla tai käyttämällä entisajan kunnan hammastikkua. Valitettavasti vain Suomessa ei valmisteta tähän tarkoitukseen sopivankokoisia, teräväkärkisiä puutikkuja, vaikka raaka-ainetta kyllä luulisi riittävän. Sitä paitsi hampaiden kaivelemista pidetään rumana tapana. Lienee tarpeetonta mainita,

että kovat metalliesineet eivät sovellu ruoantähteiden poistamiseen hampaan koloista.

Oikea ruokavalio on hampaiden kunnolle varmasti yhtä tärkeä kuin konsanaan niiden puhtaus. Yleensä ravinto, joka ylläpitää hyvää terveyttä, on sopivaa myös hampaiden normaalille kehitykselle. Terveellistä, monipuolista ruokaa syövä henkilö on aivan tarpeetonta nautiskella kalkkitabletteja, sillä ruokamme sisältää yleensä sellaisenaankin riittävästi kalkkia.

On kuitenkin olemassa toinen tapa, jolla voidaan vaikuttaa hampaiden terveyteen, ei lisäämällä ravintoon mitään, vaan päin vastoin poistamalla siitä liika sokeri ja makeiset. Sokerihammasjuuri etupäässä muodostaa ne hapot, jotka tekevät reikiä hampaisiin. Näin ollen mitä vähemmän sokeria, sitä vähemmän reikiä hampaissa. Tämä voitiinkin todeta sodan aikana niissä maissa, joissa sokeri oli säännösteltynä. Hammasmätä väheni varsinkin lapsilta huomattavasti, mutta säännöstelyn loputtua ilmestyi reikiä taas entiseen tapaan. Nyt on kuitenkin otettava huomioon, että meidän itsekunkin hampailla on määrätty sokerinkestävyysraja. Toisen hampaat eivät kestä sitä mitä toisen. Jollemme ylitä tätä rajaa, vältämme liikojen reikien muodostumisen, mutta emme kokonaan säästy niiltä, sillä sokerihammas on vain yksi hammasmäädän syy.

Paras ja tärkein tapa päästä liiallisesta sokerin käytöstä on vähentää makeisten syöntiä pienimpään mahdolliseen määrään. Etenkin on valvottava kehityksikäisten nuorten sokerinsyöntiä. Tämä ikä on erittäin altis hammasmäädälle. Vaarallisia ovat varsinkin makeanhappamat hedelmä- ja tikkukaramellit, kun taas suklaa ja lakritsi ovat jo huomattavasti vähemmän haitallisia. Paitsi makeisten käytöstä voisi luopua myös liioista makeista juomista, jälkiruoista ja leivonnaisista, jotka muutenkin ovat ravintoarvoltaan toisarvoisia.

Mikään tässä mainituista seikoista ei suinkaan ole ainoa "autuaaksi tekevä", mutta odotellessamme hammasmäädälle toivottavasti joskus keksittävää lopullista ehkäisykeinoa voimme samalla noudattaa kaikkia edellä mainittuja neuvoja ja tulemme varmaan näinkin pääsemään melkoisen hyvään tulokseen taistelussamme hammasmätää vastaan.

HIIHTOHARRASTUSKILPAILUT

KYMIN—KUUSANKOSKEN TEHTAILLA

Kymin—Kuusankosken tehtaitten harrastushiihto suoritettiin 15. 1. ja 14. 3. välisenä aikana. Kilpailu-aika oli pari viikkoa lyhyempi kuin edellisenä vuonna. Osanottajia oli kaikkiaan 1,808 (v. 53 1,471), joista yhtiön piirissä olevia 1,106 (1,002). Käyntejä kertyi 9,319 (9,890) ja kilometrejä 128,540 (136,709). Kohteittain jakautuivat käynnit seuraavasti: Kukkomäki 2,488 (2,734), Nauha 2,094 (1,773), Lappakoski 1,909 (2,390), Ahola 1,389 (1,292), Sääksniemi 902 (722) ja Puhjonmäki 537 (598). Lomapalkintoarvontaan pääsi kaikkiaan 155 (146) miestä, 44 (38) naista ja 23 (18) palveluksessa olevan vaimoa. Lisäksi palautettiin tyttöjen kortteja 13 (27) ja poikien kortteja 49 (61) eli yhteensä 284. Parhaiten järjestys oli seuraava:

Naiset: 1) Tyyne Hoppman, Ky.rak., 420 km. 2) Eeva Railo, Ky.sell., 365. 3) Terttu Tikkanen, konttori, 364. 4) Vilma Siro, päälaborat., 266. 5) Kaisa Perätalo, Ky. korj., 258. 6) Saara Hänninen, Ky.pap., 244. 7) Elma Erjansalo, Ky.sell., 235. 8) Toini Iivainen, konttori, 203. 9) Elli Tuukkanen, talousos., 196. 10) Oili Salenius, päälaborat., 182.

Miehet: 1) Veikko Saarinen, Ky.pap., 705 km. 2) Olli Suurmäki, Ky.pap., 670. 3) Leevi Ollila, Ky.sell., 669. 4) Alpo Arola, Ky.rak., 601. 5) Ilmari Tikkala, Ky.pap., 574. 6) Oskari Lahti, Kuu.pap., 568. 7) Toivo Puhjo, Ky.pap., 556. 8) Urho Kiili, kloorit., 538. 9) Toivo Korjala, Ky.puuh., 537. 10) Veikko Tolvanen, Ky.sähkö, 535. 11) Toivo Vainio, Ky.sähkö, 520. 12) Reijo Mauno, Ky.rak. ja Sulo Korsberg, Ky.rak., 515. 14) Seppo Järnvall, kloorit., 511. 15) Pertti Tuviala, Ky.pap. ja Armas Wright, Ky.pap., 510. 17) Eino Taina, Ky.puuh., 509. 18) Hjalmar Lahtinen, Ky.puuh., 508. 19) Klaus Seppälä, Ky.korj., ja Olavi Toikka, Ky.rak., 506. 21) Tauno Levänen, Ky.rak., ja Ossi Koste, Ky.pap., 505. 23) Johannes Pöyry, Kuu.pap., ja Rauno Korjala, Ky.pap., 504. 25) Urmas Laakso, Ky.rak., Emil Laitinen, Ky.sell., ja Lasse Himanen, Ky.pap., 502.

Palveluksessa olevien vaimot: 1) Maiju Harlin, Ky.korj., 718 km. 2) Maria Laitinen, Ky.sell., 407. 3) Edith Ollila, Ky.sell., 380. 4) Olga Myyrä, varasto, 357. 5) Sievä Rinne, Ky.höyry, 355. 6) Maire Laitinen, Ky.Sähkö, 352. 7) Senni Penttilä, Ky.sell., 251. 8) Anna-Liisa Suurmäki, Ky.pap., 210.

Tytöt 7—11 v.: 1) Seija Railo, Ky.sell., 365 km.

Tytöt 12—17 v.: 1) Sinikka Roitto, kloorit., 312 km. 2) Ulla Pesu, ulkotyö, 260. 3) Kerttu Ahonen, ulkotyö, 146.

Pojat 7—11 v.: 1) Pentti Roitto, kloorit., 412 km. 2) Hans-Erik Wallberg, Kauppa Oy., 406. 3) Lasse Tuviala, Ky.rak., 370. 4) Esko Pesu, ulkotyö, 288. 5) Raimo Toivonen, Kuu.korj., 260. 6) Juha Laitinen, Ky.sähkö, 232. 7) Urpo Kantanen, Ky.höyry, 202.

Pojat 12—17 v.: 1) Hannu Valjakka, Ky.pap.,

397 km. 2) Markku Tuviala, Ky.rak., 358. 3) Teuvo Parkkinen, ulkotyö, 356. 4) Hannu Salo, Ky.rak., 355. 5) Jorma Sihvonen, kuljetusos., 348.

TyPu:n suorittaman arvonnän perusteella pääsivät yhteislomalle Vuolenkosken lomakotiin seuraavat:

Naiset: Annikki Aranko, saha (2 arpaa), Alli Lahinen, konttori (1) ja Kerttu Virtanen, laborat. (3). Varalle: Terttu Ryyänen, konttori (1), Irma Haapasalo, konttori (1) ja Vilma Siro, laborat. (1). — Vaimot: Lempi Kilkki, ulkotyö (3 arpaa), Maiju Harlin, korj. (5) ja Maria Laitinen, sell. (5). Varalle: Helvi Parkkinen, ulkotyö (3) ja Maire Laitinen, sähkö (5). — Miehet: Pentti Laakso, korj. (3 arpaa), Mikko Peltola, rak. (4), Ilmari Tikkala, Ky.pap. (5), Arvi Telkinen, Kuu.pap. (2), Leo Hokkanen, kuljetusos. (1), Leo Viljakainen, ulkotyö (3), Oiva Sahlberg, rak.os. (3), Teodor Kunttu, spriit. (2), Teppo Frimodig, sell. (2) ja Kauko Kainulainen, sell. (3). Varalle: Soini Jäppinen, höyry (1), Timo Laine, kuljetus (1) ja Ville Mäkinen, rak.os. (1).

Loma-aika on 29. 5.—2. 6. Talviurheilukauden päätätjäisjuhla järjestetään 23. 4. Kuusankosken seuratalossa ja jaetaan silloin harrastushiihdon palkinnot sekä kangasmerkit.

VOIKAN TEHTAALLA

Voikan tehtaan hiihtoharrastuskilpailu suoritettiin 16. 1. ja 14. 3. välisenä aikana. Vähälumisesta talvesta huolimatta oli tänäkin vuonna runsaasti osanottajia. Aina helmikuun loppuun saakka suorituskäyntien lukumäärä lupaili uutta ennätystä, mutta maaliskuun alussa vallinneet suojaajat pudottivat käyntien lukumäärää siksi paljon, että v. 1952 ennätystulos jäi lyömättä. Suorituskäyntejä kertyi yhteensä 5,939 vastaavan määrän ollessa viime vuonna 5,622, ja kilometrejä 89,648. Eri kohteiden osalle jakautuivat käynnit seuraavasti: Haarakallio 2,850 (viime vuonna 2,654), Nauhanaho 1,843 (1,399), Kukkomäki 1,024 (1,246) ja Kuusankosken hiihtomaja 222 (413). Arvontaan oikeuttavan kilometrimäärän hihti 190 henkilöä (174), joista 59 suoritti hihamerkkiin oikeuttavan viiden arvan vaatimukset. Eri henkilöitä osallistui kilpailuun 954 (967). Eniten hiihtivät seuraavat:

Miehet: 1) Pauli Vehmassalmi, sell., 988 km. 2) Väinö Lehtinen, korjauspaja, 704. 3) Anssi Joutjärvi, paperitehdas, 615. 4) Erkki Multanen, ulkotyö, 608. 5) Artturi Parvinen, puuhiomo, 600. 6) Lasse Knapp, paperitehdas, 555. 7) Olavi Ylönen, karbidi, 548. 8) Esko Rantanen, korjauspaja, 544. 9) Viljo Erkkilä, varasto, 540. 10) Risto Paljakka, paperitehdas, 536. 11) Pentti Taavila, sell., 530. 12) Vilho Floman, paperitehdas, 528. 13) Eino Puranen, sell., 516. 14) Eino Peltola, talous, Reino Rautiainen, paperitehdas, Teuvo Parolahti, paperitehdas, ja Paavo Vähänen, karbidi, 512. 18) Viljo Qvick, sähkö, Erkki Tähtimö, sell., ja Oiva Hasu, talous, 510. 21) Aimo Koikkalainen, sell., ja Aarne Nevalainen, sell., 508. 23) Toivo Ahonen, paperitehdas, 505. 24) Erik Hopp-

man, sell., 504. 25) Niilo Vepsäläinen, puuhiomo, 503. 26) Veikko Nurminen, höyry, 502. 27) Erkki Knapp, korjauspaja, ja Esko Kääpä, sell., 500.

Naiset: 1) Anja Lahdelma, paperitehdas, 518 km. 2) Anna Hänninen, sell., 403. 3) Eila Puljava, karbidi, 388. 4) Ilta Virta, Kauppa Oy., 384. 5) Eira Peltonen, paperitehdas, 375. 6) Toini Luoranen, paperitehdas, 364. 7) Aune Peltola, talous, 352. 8) Raili Turkkila, rak.os., 333. 9) Liisa Puolakka, Sampo, 234. 10) Vera Aalto, puuhiomo, 202.

Palveluksessa olevien puoliset: 1) Impi Elonen, paperitehdas, 364 km. 2) Selma Vepsäläinen, puuhiomo, 363. 3) Aili Hasu, talous, ja Aino Ylönen, karbidi, 360. 5) Aino Laakkonen, paperitehdas, 354.

Edellä mainituissa sarjoissa jaetaan kilpailusääntöjen perusteella arvoesinepalkinnot arpomalla kaikkien viiden arvan vaatimuksen suorittaneiden kesken. Palkintojen arvonta suoritetaan huhtikuun 22 päivänä pidettävässä talviurheilukauden päättäjäistilaisuudessa.

Tytöt 7—11 v.: 1) Tuula Pajari, sähkö, 425 km. 2) Terttu Heimonen, höyry, 353. 3) Marjatta Salonen, ulkotyö, 301. 4) Riitta Tiilinen, paperitehdas, 295. 5) Raija Hamari, karbidi, 208.

Tytöt 12—17 v.: 1) Airi Hassinen, karbidi, 396 km. 2) Vuokko Heimonen, höyry, 353. 3) Sirkka Puolakka, Sampo, 182.

Pojat 7—11 v.: 1) Markku Parvinen, puuhiomo, 602 km. 2) Risto Puolakka, Sampo, 542. 3) Juha Nurminen, korjauspaja, 504. 4) Risto Hamari, karbidi, 462. 5) Ilkka Lahdelma, sell., 364. 6) Matti Tirkkonen, karbidi, 358. 7) Pentti Mouhu, rak.os., 338. 8) Matti Lomperi, paperitehdas, 332. 9) Antero Salonen, ulkotyö, 319. 10) Mauri Jokela, paperitehdas, 206.

Pojat 12—17 v.: 1) Pauli Vehmassalmi, sell., 566 km. 2) Unto Pöyhönen, paperitehdas, 558. 3) Keijo Erlin, korjauspaja, 540. 4) Ossi Leivo, rak.os., 490. 5) Pertti Arvila, sähkö, 460. 6) Hannu Qvick, sähkö, 408. 7) Ilkka Tirkkonen, karbidi, 384. 8) Antti Rämä, paperitehdas, 362. 9) Petteri Koskinen, puuhiomo, 356. 10) Timo Paulanko, sähkö, 346.

Nuorille jaetaan kussakin sarjassa viidelle parhaalle arvoesinepalkinnot.

Työpaikkaurheilutoimikunnan suorittamassa arvonnassa jakautuivat lomapalkinnot seuraaville:

Miehet: Risto Paljakka, paperitehdas (5 arpaa), Aimo Koikkalainen, sell. (5), Armas Virtanen, paperitehdas (3), Harry Luoma, korjauspaja (3), Toivo Hassari, paperitehdas (2), Esko Rantanen, korjauspaja (5) ja Viljo Makkonen, höyry (3). Varalle Lasse Knapp, paperitehdas (5) ja Fabian Lahdelma, sell. (1). — Naiset: Toini Luoranen, paperitehdas (5) ja Irma Talastie, konttori (2). Varalle: Anna Hänninen, sell. (5). — Palveluksessa olevien puoliset: Aino Ylönen, karbidi (5) ja Impi Elonen, paperitehdas (5). Varalle: Eva Kauppila, höyry (2). — TyPu: Keijo Kaartinen, korjauspaja.

Loma-aika on Vuolenskosken lomakodissa 29.5.—2.6.1954. Tarkemmat tiedot lomalle lähdestä ilmoitetaan myöhemmin.

Kuusankosken tehtaitten hiihtomestaruuskilpailut

pidettiin helmikuun 12 p:nä Voikan urheilukentän maastossa. Kilpailut, jotka samalla olivat karsinnat Kymenlaakson Viestiä varten, saatiin suorittaa muuten hyvissä olosuhteissa paitsi että keli oli lumen pehmeiden takia raskaanlainen. Osanottajia oli ilmoittautunut yhteensä 44, joista yleiseen sarjaan 26, ikämiesten sarjaan 9 ja nuorten sarjaan 8, mutta naisten sarjaan vain yksi ainoa. Lähtöpaikalle saapui kaikkiaan 40 hiihtäjää, heistä Ky—Kuu tehtailta 25 ja Voikan tehtailta 15. Tuloksen sai 33 osanottajaa. Hiihdettävä matka oli yleisessä ja ikämiesten sarjassa 15 km, nuorten sarjassa 10 km ja naisten sarjassa 5 km.

Yleisessä sarjassa saavutti Voikan tehtaan viimevuotinen mestari Vilho Floman parhaan ajan. Hän johti jo puolimatassa vähän yli minuutilla toisen voikkaalaisen Erkki Multasen ollessa toisena. Lopputuloksissa sijoittui toiselle tilalle kuitenkin Kymintehtaan Veikko Pasi, joka toisella kierroksella oli sivuuttanut Multasen ajassa. Myös Kymintehtaan Rauno Korjala, jolla oli 11 sekuntia huonompi puolialia kuin Multasella, jättäti tätä lopputaipaleella ja nousi kolmanneksi 4 sekuntia paremmalla tuloksella. Kymin—Kuusankosken tehtaitten mestaruuden edellisenä talvena voittanut Esko Salovaara ei ollut tällä kertaa mukana.

Ikämiesten sarjasta puuttuivat viime vuoden kärkimiheet Tauno Levänen ja Erkki Mauno, kun sen sijaan Urho Niemi nähtiin jälleen osanottajien joukossa. Ky—Kuu tehtaitten mestaruus siirtyikin nyt hänen nimiinsä Karjalaisen tullessa toiseksi. Voikan tehtaan mestaruutta puolusti Paavo Vähänen eikä hänellä sen uusimisessa ollut mitään hätää.

Nuorten sarjassa joutuivat molemmat edelliset mestarit pois pelistä Ky—Kuu:n Lasse Himasen keskeytettyä ja Voikan Risto Paljakan hiihdettyä harhaan. Uusiksi mestareiksi tulivat Veijo Laurila ja Erkki Raschka.

Naisia ei kilpahiito tunnu meidän tehtaillamme kiinnostavan. Osanottajamäärä on vuosi vuodelta vähentynyt ja tällä kertaa se oli pienin mahdollinen. Vain yksi tyttö, mutta sitä parempi oli mukana, koko yhtymämme viimevuotinen mestari Anneli Kalliola, joka nyt saavutti toisen tehtaanmestaruutensa. — Tuloluettelo:

KYMIN—KUUSANKOSKEN TEHTAAT

Yleinen sarja, matka 15 km: 1) Veikko Pasi, Ky. paperi, 1.02.50, puolialia 31.31. 2) Rauno Korjala, Ky.paperi, 1.03.20 (31.29). 3) Veikko Saarinen, Ky. paperi, 1.04.44 (32.30). 4) Leo Viljakainen, ulkotyös., 1.08.55 (34.09). 5) Matti Frimodig, Ky.paperi, 1.09.29 (33.03). 6) Olavi Nikulainen, Ky.korjauspaja, 1.11.06 (34.36). 7) Martti Frimodig, klooritehdas, 1.12.59 (35.51). 8) Olavi Toikka, rak.os., 1.13.25 (36.07). 9)

Elsa Mattila.

Huvi Kivirinta.

MERKKIPÄIVIÄ

50-VUOTIAITA

Alistaja Elsa Mattila 24.5.54. Hän on syntynyt Valkealassa. Kirjapainon palveluksessa hän on ollut 16.11.1921 lähtien eli miltei sen perustamisesta saakka. Hänet tunnetaan taitavana ja monipuolisena kirjapainoalan työntekijänä. Hänen harrastuksistaan mainittakoon, että hän kuului lottajärjestykseen sen perustamisesta alkaen. Nykyisin on hänen mieliharrastuksenaan puutarhanhoito.

Konelatoja Huvi Martti Kivirinta 6.6.54. Hän on syntynyt Kärkölässä. Kirjapainoalalla hän on ollut vuodesta 1920, jolloin meni oppiin Riihimäen Kirjapainoon. Suoritettuaan asevelvollisuutensa hän työskenteli samassa kirjapainossa, kunnes v. 1929 muutti Rovaniemelle. Sen jälkeen hän oli muutaman vuoden Kotkassa, mistä toukokuussa 1939 tuli Kouvolan Kirja- ja Kivipainon palvelukseen. Hän on kuullut kirjapainon tuotantokomiteaan 2 vuotta ja työturvallisuustoimikuntaan samoin 2 vuotta, ja toiminut luottamusmiehenä yhden vuoden. Ammatilliseen liik-

keeseen hän on innolla ottanut osaa Riihimäellä, Rovaniemellä ja Kotkassa hoitaen myös erinäisiä luottamustehtäviä. Hän on toiminut 3 vuotta Kouvolan Kirjatyöntekijäin Yhdistyksen rahastonhoitajana ja on nykyisin Suomen Kirjatyöntekijäin Liiton vapaajäsen. Kivirinta tunnetaan hyvänä ammattimiehenä ja työtoveriensa keskuudessa hän on erittäin pidetty.

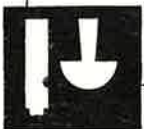
MANAN MAJOILLE

SIIVOOJA IDA NURMINEN

Maaliskuun 14 p:nä kuoli Pohjois-Kymen sairaalassa siivooja, vva Ida Nurminen, os. Nikki, 62 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 2.9.1891 Valkealassa ja työskennellyt kirjapainossa siivoojana lähes 17 vuotta. Tehtävänsä hän hoiti tarkasti ja huolellisesti.

KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIPAINO

Reijo Mauno, rak.os., 1.15.19 (35.40). 10) Veikko Palonen, rak.os., 1.20.10 (38.05). 11) Kauko Helander, höyryos., 1.20.49 (38.31).

Yli 35-vuotiaat, matka 15 km: 1) Urho Niemi, sell., 1.05.02 (32.08). 2) Vilho Karjalainen, rak.os., 1.06.23 (33.32). 3) Unto Jyräs, Kuu.korjauspaja, 1.11.26 (34.49). 4) Eino Alanne, asunto-os., 1.11.29 (34.53).

19-vuotiaat, matka 10 km: 1) Veijo Laurila, sell., 38.38 (18.46). 2) Antero Pokki, Ky.korjauspaja, 39.08 (19.34). 3) Unto Kääpä, rak.os., 39.57 (19.30). 4) Reino Karhu, sähköos., 44.35 (21.33).

Naiset, matka 5 km: 1) Anneli Kalliola, klooritehdas, 24.34.

VOIKAN TEHTAAT

Yleinen sarja: 1) Vilho Floman, paperi, 1.00.40 (30.13). 2) Erkki Multanen, ulkotyö, 1.03.24 (31.18). 3) Esko Kääpä, sell., 1.04.22 (31.34). 4) Erkki Knapp, korjauspaja, 1.05.38 (32.29). 5) Viljo Makkonen, höyry, 1.07.21 (33.19). 6) Heikki Jokela, rak.os., 1.09.50 (34.28). 7) Aatos Kansikas, rak.os., 1.12.24 (35.15). 8) Viljo Erkkilä, varasto, 1.14.54 (36.12). 9) Eino Puranen, sell., 1.21.56 (40.05). 10) Erkki Tähtimö, sell., 1.22.33 (39.07).

Yli 35-vuotiaat: 1) Paavo Vähänen, karbidi, 1.10.53 (35.11). 2) Pauli Vehmassalmi, sell., 1.17.52 (38.03).

19-vuotiaat: 1) Erkki Raschka, sell., 49.44 (24.11).

Parikankosken perkaus käynnissä

Lehtemme viime numerossa kerroimme Verlankosken uudesta voimalaitoksesta, joka alkaa olla valmistumisvaiheessaan. Tähän voimalaitossuunnitelmaan liittyy myös idyllisen Parikankosken perkaaminen, jonka avulla Ylä-Kamposen vedenpinta saadaan alenemaan 20—50 sm:llä vuodenajasta riippuen ja siten Verlankosken putous kasvaa vastaavasti.

Parikankoski sijaitsee kilometrin päässä Verlasta alajuoksulle päin. Sillä kohtaa työntyy järveen Valkealan puolelta pitkä, kaunis Vennukanniemi, joka jakaa Kamposenjärven Ylä- ja Ala-Kamposeen. Niemi yltää niin lähelle toista rantaa, että vesistö kuroutuu niemen kärjen kohdalla tuskin parinkymmenen metrin levyiseksi nieluksi. Kynnys on kaiken lisäksi kivinen ja matala, ja niinpä sillä kohtaa onkin kohisut pieni koski aina näihin saakka.

Nyttemmin tämän Parikankosken kohina on vähitellen hiljentynyt. Helmikuun alkupuolella alkoi kosken kimpussa sen kummallakin rannalla työskennellä vajaan 10 miehen suuruinen ryhmä. Kosken rantaan rakennettiin puolen kilometrin pituinen työtie ja kosken niskaan työsilta. Vanhan koetun kolmijalka-menetelmän avulla alettiin sitten kiskoa kivenjätkäleitä kosken rannasta ja uomasta. Käydessämme maaliskuussa tutustumassa työmaahan olivat perkaustyöt parhaillaan käynnissä. Kolmijalka oli pystytetty Jaalan puoleiselle rannalle ja vedestä kiskottiin kuville isoja "pultereita". Vesi oli saanut jo siinä määrin uutta elintilaa, että koski oli muuttunut hyppellettäväksi virraksi, joka kimalteli talviauringon loisteessa.

Uoman lopullinen ruoppaus tapahtuu Lorain-käivinkoneen avulla. Kaikkiaan tullaan virrasta poistamaan 4.500 m³ kiveä ja maata. Perkaus saadaan loppuun suoritetuksi toukokuun kuluessa. Silloin ei Parikankoskesta ole enää jäljellä muuta kuin muisto Mäntyharjun reitin sivuuttaessa tämän paikan tasaisena virtana.

Ylhäältä lukien: Talttumaisillaan oleva Parikankoski maaliskuussa 1954. Kuva otettu työsilalta alajuoksulle päin.

"Pultereita" kiskotaan rantavedestä. Taustalla työsilta.

Kolmijalka Jaalan puoleisessa, pälvেকেisessä niemessä.

WERLAN TEHDAS

Högforsin ensimmäistä valettua liettä katsomassa

Högforsin Tehtaan tuotannossa ovat valetut liedet olleet tärkeällä sijalla. Ensimmäisten liesien mallit ovat aikojen kuluessa kadonneet, eikä mallikappalettakaan ole jäljellä. Jossain vanhassa hintaluettelossa komeili enää kuva liedestä, joka on niiden lukuisten "hellojen" esi-isä, jotka ovat tehneet Högforsin nimen melkein kaikille Suomen perheenemännille tutuksi.

Tämä sama kuva komeili myös tehtaan osastossa messuilla. Suuri oli Högforsin edustajain hämmästyks, kun eräs naishenkilö katseltuaan kuvaa sanoi, että heillä on vielä nyt käytössä kotona tuollainen liesi. Hän kertoi myös, että sitä on käytetty jo yli 50 vuotta, mutta yhä edelleen liesi palvelee alkuperäistä tarkoitustaan, jopa niin hyvin, että ei ollut aikomustakaan luopua tuon uskollisen kapineen palveluksista.

Tämä oli alkusyytä siihen, että eräänä varhaisena helmikuun aamuna suuntasimme mainospäällikkö Hanson'in kanssa automme keulan kohden Kuhmoisten kirkonkylää, tuonne Päijänteen rantamille Lahden ja Jyväskylän puoliväliin. Talviauringon kelmeät säteet leikkivät lumisella maantiellä, mutta kuitasivat maiseman vasta saavuttuamme Hattelmalan harjanteelle ja tarkastellessamme aamu-unestaan heräävää Hämeenlinnaa. Ajoimme halki kaupungin Lahteen johtavalle tielle. Lammin kirkolla käännyimme sitten Padasjoen kautta Kuhmoisiin. Siellä pysäytimme auton kirkon viereen ja tiedustelimme kahdelta ohikulkevalta maalaisemännältä Lättilän taloa. Juuri tässä talossa piti vanhan lieden vielä olla käytössä.

Saimme tiedusteluamme tyhjentävän vastauksen, jossa meille selvitettiin kaikki nykyisin Kuhmoisissa asuvat Lättilät. Valitsimme niistä käyntimme kohteen, Nuutin talon, ja pian pysähtyi auto vanhan arvokkaan talonpoikaistalon pihaan. Högforsista oli etukäteen soitettu tulostamme ja niin tiesi talonväki odottaa meitä. Vastaanotto oli erittäin ystävällinen. Siinä kuvastui sitä vakavaa ja jäyhää hämäläistä mielenlaatua, joka tämänkin suvun on pannut viljelemään näitä samoja maita lähes puoli vuosituhatta.

Talon vanhan isännän, kohta 90-vuotiaan herastuomari Kalle Lättilän kanssa sitten tarkastelimme tuota vanhaa liettä. Täytyy sanoa, ettei se vanhalta ja kulu-neelta näyttänyt. Ellei siinä kyljessä olisi komeillut "Högfors Bruk N:o 1" ja ellei se nyt olisi ollut niin vanhanaikaisen koristeellinen, niin olisi luullut sen olleen siinä nurkassa korkeintaan 5 vuotta. Niklatut osat olivat kuin uudet. Liedessä oli lämpö- ja kuivauskaapit sekä lämminvesisäiliö. Ja kaikki nämä olivat 52 vuotta toimineet niin hyvin, ettei liedelle

ollut tehty mitään korjauksia. Vanhan hyvän ajan työ oli kaunista ja kestävä. Ainoa vika, jonka liedestä löysimme tarkkaan sitä tutkittuamme, oli pieni kuhmu valetussa pesässä. Sekään ei kuitenkaan haitannut sen toimintaa.

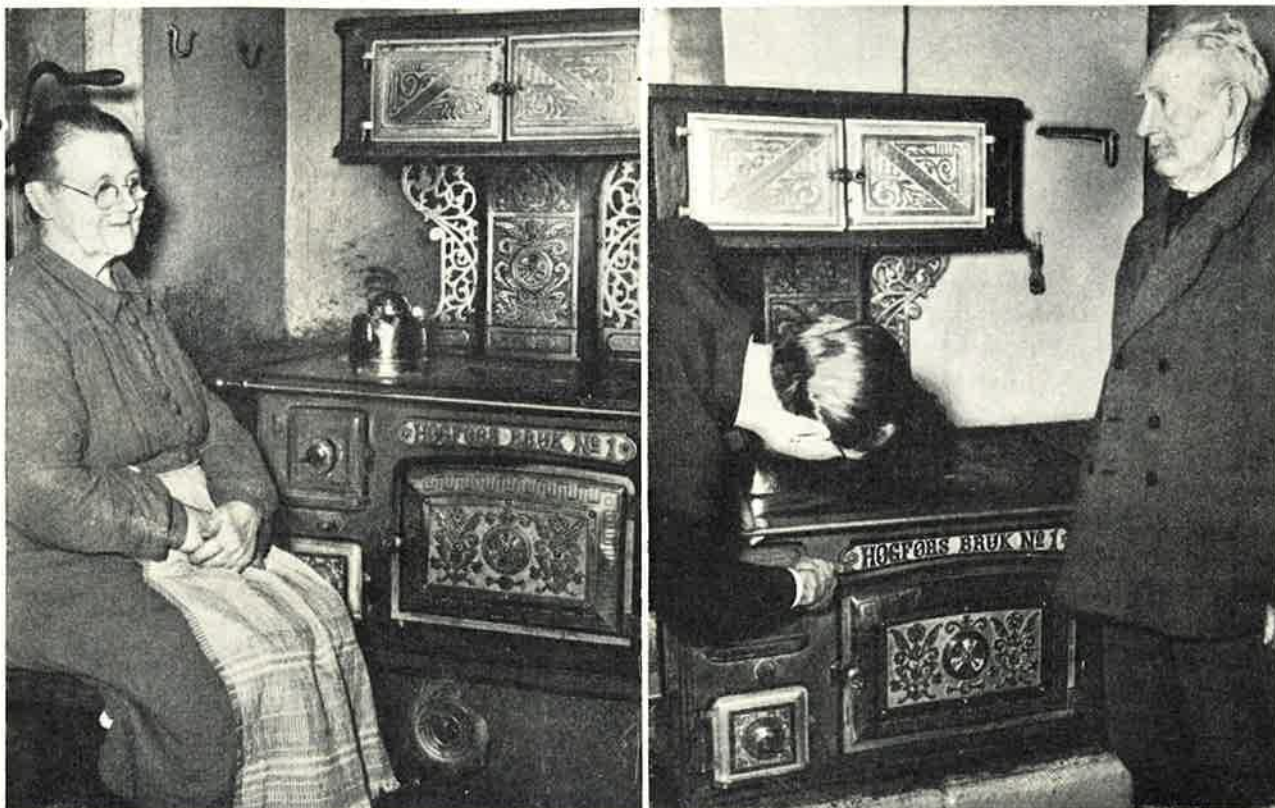
Tiedustellessamme lieden historiaa kertoi vanhasiantä meille seuraavaa: "Meillä kun oli kymmenkunta lasta ja lisäksi pidettiin tässä maantien varressa oltaessa pientä majatalonkin tapaista, niin tuli pian eteen uuden suuremman lieden hankkiminen. Asiaa pohdittiin puoleen ja toiseen, mutta lopuksi päätettiin tilata oikein hieno "hella" Helsingistä. Kun vielä tuo sukulaistalokin tuolla Pihlajakoskella, jota suvun toinen haara nyt viljelee, tarvitsi hellan, niin tilattiin niitä saman tien pari kappaletta. Junallahan nuo tulivat Lahteen ja sieltä laivalla pitkin Päijännettä tuohon Kuhmoisten satamaan. Hevospellillä ne sitten vedettiin kotiin ja asennettiin paikoilleen. Hyvin on ainakin tuo meidän liesi toiminut."

Näin haasteli herastuomari lieden vaiheista. Me olisimme halunneet sen tehtaalle ja ehdotimme varovasti vaihtokauppaa. Antaisimme uuden sähkölieden tilalle. Nyt puuttui kuitenkin vaimoväki asiaan. Helasta ei luovuta! Talossa on vanha pitojenlaittajakin, joka on ilmoittanut, ettei hän valmista pitoja enää koskaan, jos vanha liesi viedään pois. Ja niinhän se sitten jäi edelleen palvelemaan Lättilän taloa ja Kuhmoisten kuulua pitojenlaittajaa. Sen lupauksen kuitenkin saimme, että kun liedestä joskus luovutaan, niin siitä ilmoitetaan Högforsiin, jotta vaihtokysymys voidaan ottaa uudelleen esille.

Mutta liesiähän tuli Helsingistä kaksi. Toinen oli Pihlajakoskella, jonne kertyy Kuhmoisista matkaa 18 km. Kun kerran olimme matkaan lähteneet, päätimme käydä tervehtimässä myös tätä toista liesivanhusta. Saimme herastuomarin oppaaksemme ja pian se toinenkin liesi löytyi, yhä ehjänä ja edelleen käytössä. Neiti Aili Lättilän seurassa tarinoimme sitten talon, lieden ja suvun vaiheista. Valokuvasimme talon vanhanemännän lietensä ääressä hänelle rakkaan kahvipannun poristessa ensimmäisen valetun högforsilaisen lieden levyllä.

Aili Lättilän opastuksella tutustuimme myös talon suureen pirttiin. Erityisesti kiinnitti siellä huomiota valtaisa hakatuista graniittipaasista rakennettu leivinuuni. Siinä oli kokoa ja näköä. Unin pankollekin olisi mahtunut vaikka 10-henkinen perhe makuulle. Ihmettelimme, miten tuollaiset paadet oli saatu tuottaa tupaan. Lopuksi tulimme kuitenkin siihen tulokseen, että leivinuuni oli rakennettu ensin ja sen ympärille talo. Aili Lättilä ehdotti nauraen, että Högfors ottaisi patenttinaan valmistaakseen ko. leivinuuneja. Luulemme kuitenkin, että se ei käy, sillä tarvittaisiin kymmeniä kuorma-autoja toimittamaan tuollainen uuni asiakkaalle. Tuskin sitä paitsi nykyajan perhe paistaa 30 leipää kerrallaan.

"Högfors Bruk N:o 1" komeilee yllä olevissa liesissä. Vasemmalla: vanhaemäntä Loviisa Lättilä, kahvipannu ja Högforsin liesi n:o 1 ovat erottamattomasti kuuluneet yhteen 52 vuotta. Oikealla: herastuomari Kalle Lättilä ja mainospäällikkö Tor Hanson tarkastelevat erinomaisessa kunnossa olevaa Högforsin liesivanhusta.

Jätimme hyvstit vieraanvaraiselle talonväelle ja vietyämme herastuomari Lättilän takaisin kotitaloon-
sa Kuhmoisten kirkolle suuntasimme matkamme koh-
den Lahtea ja Heinolaa. Ajaessamme siinä kaunista
Päijänteen länsirantaa mietimme mielessämme men-

neitten aikojen työtä ja työntekijöitä. Annoimme täy-
den tunnustuksen niille Högforsin vanhoille työnteki-
jöille, jotka aikoinaan ovat tehneet sellaisia liesiä,
että niitä asiakkaat kehuivat vielä 50 vuoden ahkeran
käytön jälkeen.

MITALIMIES

Helmikuun 24 päivänä Högforsin Tehtaan
virkamieskerholla pidetyssä juhlatilaisuu-
dessa vuorineuvos Gustaf Arppe ojensi
rataavartija Kalle Hannulalle Tasavallan
Presidentin hänelle suomen Suomen
Valkoisen Ruusun I luokan mitalin. Kol-
mantena kuvassa rva Hannula.

100-VUOTIAS

Parinkymmenen kilometrin päässä Karkkilasta Jokikunnan Taustalla elää Högforsin Tehtaan eläkevanhus Erika Josefiina Eld. Huhtikuun 23 päivänä hän saavuttaa harvinaisen 100 vuoden iän.

Josefiina Eld on syntynyt Vihdissä Suontaan kylässä. Hänen vanhempansa olivat pappilan torppari Berndt Robert Salmgren ja tämän vaimo Maria Helena o.s. Salin. Isä toimi 50 vuoden ajan seurakunnan viljamakasiinin hoitajana. Koko suku on ollut työtehtästä, sitkeästä ja pitkäikäistä. Josefiinan isä kuoli 93-vuotiaana ja äiti 78-vuotiaana.

Vaikka Josefiina Eldin näkö ja kuulo ovatkin aivan viime vuosina tuntuvasti heikentyneet, on hän muuten ruumiillisesti ja henkisesti virkeässä kunnossa. Vai mitä sanotte siitä, että käydessämme häntä tapaamassa hän lähtiessämme saattoi meitä portaille saakka.

Hänellä oli muistoja ja kertomuksia pitkän elämänsä taipaleelta vaikka millä mitalla. Täytyi tosiaan ihmetellä hänen henkistä vireyttään. Hän muisti lapsuutensa ja nuoruutensa tapahtumia aina vuosilukuja ja päivämääriä myöten. Mainittakoon tässä eräs hänen muistoistaan, joka nykypolven ihmisestä tuntuu oudolta ja ihmeelliseltä.

Vaikuttavimpana lapsuusvuosien elämyksenä on hänen mieleensä jäänyt nälkävuodet 1867—68. Yhtenä vuotena satoi niin paljon, ettei ruista saatu kylvettyksi. Näin ei myöskään satoa saatu. Vappuna olivat järvet vielä niin paksussa jäässä, että niitä pitkin ajettiin hevosella. Noina vuosina jauhettiin viljan asemasta herneenvarsia Olkkalan myllyssä. Kansa joutui syömään herneenvarsileipää.

Josefiina Eldin vaiheista mainittakoon vielä, että hän meni naimisiin Johan Eldin kanssa. Heille syntyi 7 lasta. Perhe siirtyi Irjalasta Vanjärvelle, jossa mies toimi Högforsin Tehtaan Vanjärven kartanon tallimiehenä ja vaimo kehräsi. Mieheensä kuoltua 1912 rouva Eld asui vielä vuosikymmenet kartanossa, kunnes hän joitakin vuosia sitten muutti poikansa maanviljelijä K. A. Koivusaaren luo Jokikunnan Taustalle, josta mekin tämän pirteän vanhuksen tapasimme vanhuudenpäiviään viettämässä.

Taimi Onerva Nurmi.

Adolf Valfrid Nygren.

MERKKIPÄIVIÄ

60-VUOTIAITA

Valutavaroiden tarkastaja Taimi Onerva Nurmi 28.4.54. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä. Työhön tehtaalle hän tuli 1.10.1923 ja työskentelee nykyisin puhdistamossa valutavaroiden tarkastajana.

Kärrääjä Adolf Valfrid Nygren 6.5.54. Hän on syntynyt Pusulassa. Työhön tehtaalle hän tuli 6.6.1919. Useat vuodet hän toimi kaavaajana, kunnes siirtyi nykyiseen toimeensa kärrääjäksi konepajalle.

Työnjohtaja Martti Leonard Lindberg 21.5.54. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä. Työhön tehtaalle hän tuli 10.2.1920. Nykyisin hän toimii sähkö-osaston työnjohtajana.

Sekatyömies Aapeli Styrman 27.5.54. Hän on syntynyt Kiuruvedellä. Työhön tehtaan rakennusosastolle hän tuli 3.9.51 toimittuaan sitä ennen maatalousosastolla.

Puuseppä Antero Teodor Salonen 6.6.54. Hän on syntynyt Hämeenlinnassa. Työhön tehtaalle hän tuli 16.7.1940 malliosaston puuseppäksi, missä toimensa on edelleenkin.

50-VUOTIAITA

Hitsaaja Hugo Vilhelm Vendelin 2.5.54. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä. Työhön tehtaalle hän tuli 3.5.31 kattila-osastolle, jossa nykyisinkin toimii hitsaajana.

Työnjohtaja Juho Vihtori Lehto 7.5.54. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä. Työhön tehtaalle hän tuli 13.6.34. Nykyisin hän toimii työnjohtajana valimossa.

Martti Leonard Lindberg.

Aapeli Styrman.

Antero Teodor Salonen.

Hugo Vendelin.

Uno Ilmari Honkasalo.

Jalmari Ahvenainen.

Sekatyömies Kustaa Rafael Niemi 8.5.54. Hän on syntynyt Särkisalossa. Työhön tehtaalle hän tuli 15.4.1947 toimien aluksi messinginsulattajana, kunnes siirtyi rakennusosastolle.

Juho Vihtori Lehto.

Kustaa Rafael Niemi.

HYVINKÄÄN—KARKKILAN RAUTATIE

60-VUOTIAS

Pysäkinhoitaja Anna Maria Järvinen 2.4.54. Hän on syntynyt Vihdissä ja muuttanut Lopelle 1912. Yhdessä miehensä kanssa hän tuli rautatien palvelukseen 1.5.29 Vaskijärven pysäkille, missä on yhtäjaksoisesti palvelut pysäkinhoitajana.

50-VUOTIAS

Ratavartija Martti Laakkonen 11.4.54. Hän on syntynyt Helsingissä. Sieltä hänen isänsä muutti Lopelle ja oli mukana Karkkilan radan rakennustöissä

Anna Maria Järvinen.

Martti Laakkonen.

50-VUOTIAITA

Mestari Uno Ilmari Honkasalo 21.4.54. Hän on syntynyt Metsämaalla, käynyt keskikoulun ja suorittanut erilaisia puolustuslaitoksen kouluja ja kursseja ilmavoimissa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 6.6.1945 korjauspajan mestariksi Haukkasuolle ja on tässä toimessa edelleenkin. Hän kuuluu tuotantokomiteaan toimihenkilöiden edustajana sekä työturvallisuustoimikuntaan. Toimihenkilöiden luottamusmiehenä hän on ollut vuodesta 1946 alkaen. Vapaa-aikoinaan hän harrastaa mm. postimerkkeilyä ja autoilua.

Seppä Jalmari Ahvenainen 18.5.54. Hän on syntynyt Mäntyharjussa, jossa myös suoritti koulunkäyntinsä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 15.6.1928 sepäksi Haukkasuolle ollen samassa toimessa edelleenkin. Hän kuuluu palokuntaan sekä turvallisuustoimikuntaan. Nuorempana hän oli innokas metsä- ja kalamies ja puuhaili radioitten parissa mm. valmistusta niistä. Kotipitäjässään hän oli mukana nuorisoseuratyössä. Rehtinä ja huumorintajuisena miehenä hän on pidetty sekä esimiestensä että työtoveriensä keskuudessa.

Muuan maanmittariksi lukeva oli tentissä ja professori teki hänelle kysymyksen:

— Miten määrätään maan happamuus?

— Se... tuotanoin... määrätään maistamalla.

Kuulustelijaa huvitti vastaus ja hän jatkoi naurua pidätellen:

— Mutta entäs siinä tapauksessa, jos maa on juuri lannoitettu?

— Silloin annetaan uskottujen miesten maistaa!

HAUKKASUOLI

sekä myöhemmin jonkin vuoden ratavartijana Linnamäessä. Isänsä kuoltua joutui Martti-poika hakemaan leipänsä maatalous- ja metsätöissä ja oli joskus keisäsin rautatien "topparoikassa". Vakinaisesti rautatien palvelukseen hän tuli 1.5.49 ja toimii ratavartijana Hyvinkäällä.

HIIHTO- JA METSÄ- TAITOKILPAILUT

Metsäosaston tämänvuotiset talvikisat pidettiin helmikuun 21 p:nä Heinolassa Nynäsin maastossa. Tällöin ratkaistiin henkilökohtainen mestaruus 15 km:n hiihdossa ja metsätaidossa sekä joukkumestaruus metsätaidossa. Samalla ratkaistiin myös metsäneuvos Henrik Gripenbergin hoitoalueiden välistä kilpailua varten lahjoittaman kiertopalkinnon kohtalo jälleen vuodeksi eteenpäin. Metsätaitokilpailussa sai kutakin hoitoaluetta edustaa 5-miehinen joukkue, jonka kolmen parhaan tulos huomioitiin joukkuekilpailussa.

Nämä metsäosaston talvikisat olivat nykyisessä muodossaan järjestyksessä kolmannet. Aikaisempina vuosina kuului ohjelmaan yksinomaan hiihto, johon

Kilpailun voittaja ja metsätaitomestari O. Eriksson. — Viereisellä palstalla ylhäältä lukien: Ensimmäistä rastia merkitään kartalle. Komean halkoaruman kuutiomäärä oli arvioitava. Alakuvassa arvioidaan tukkietelan keskikuutiota ja keskipituutta.

osallistuminen varsinkin vanhemman metsämiespolven kohdalta jäi vähäiseksi ja muodostui rasittavaksi. Tämän epäkohdan poistamiseksi on hiihto erotettu omaksi erilliseksi kilpailuksi ja sen rinnalle on muodostettu yhdistetty kilpailu, jossa hiihdon ohella on tehtävinä metsämiesten jokapäiväisessä ammatissa

METSÄOSASTO

esille tulevia asioita. Kun hiihdon osuus tässä metsätaitokilpailussa merkitsee kokonaispistemäärästä korkeintaan 15 %, jää kilpailun pääpaino ammattitehtävien ratkaisuun. Metsätaitokilpailu onkin tässä muodossa saanut suuren kannatuksen, ja osanottajien määrä olisi ilman rajoitusta ollut nytkin moninkertainen.

Kilpailuja suosi erinomaisen kaunis sää. Ensin lähtivät taipaleelle metsätaitokilpailun osanottajat, joilla hiihtoradan pituus oli n. 6 km. Hiihdon ohella heidän oli arvioitava osa kuljetusta matkasta, merkittävä kartalle ladun varrelle sijoitettujen kolmen rastin paikat, arvioitava tukkitelan keskikuutio ja keskipituus sekä tukkileimikon keskikuutio, määrättävä hiomopuuristikon, sortuneen pinon, pinotavaraleimikon ja halkoauman kuutiomäärät ynnä arvioitava maastoon merkityn alueen pinta-ala.

Kireässä ja tasaväkisessä kilpailussa, jossa tehtävien ratkaisut onnistuivat kokonaisuutena ottaen kiitettävästi, selviytyi voittajaksi ja metsäosaston metsätaitomestariksi jo yli-ikämiesten kirjoissa oleva Juantehtaan hoitoalueen piiriesimies O. Eriksson, joka sai yhteensä 264.0 pistettä. Mieskohtaisen kilpailun 10 parasta olivat: 1) Piiriesimies O. Eriksson, Juantehtaan hoitoalue, 264.0 pist. 2) Metsäteknikko V. Mähönen, Kainuun ha, 251.6. 3) Metsänhoitaja J. Hintikka, Savon ha, 251.3. 4) Metsäteknikko K. Okkola, Kymen ha, 248.6. 5) Työnjohtaja A. Lipero, Keski-Suomen ha, 242.0. 6) Metsäteknikko J. Partanen, Savon ha, 239.5. 7) Metsäteknikko U. Haataja, Kainuun ha, 238.1. 8) Piirityönjohtaja P. Tuunainen, Savon ha, 237.5. 9) Piirityönjohtaja A. F. Laitinen, Keski-Suomen ha, 236.5. 10) Metsäteknikko U. Ritala, Päijänteen ha, 236.1 pist.

Hoitoalueiden välinen joukkuekilpailu: 1) Savon hoitoalue 728.3 pist. 2) Kainuun ha 725.5. 3) Kymen ha 703.7. 4) Juantehtaan ha 695.6. 5) Keski-Suomen ha 694.4. 6) Kuopion ha 672.2. 7) Saimaan ha 666.4. 8) Päijänteen ha 664.3. 9) Pohjois-Karjalan ha 601.8. 10) Uudenmaan ha 524.7 pist. Sippolan metsäkoululla ei ollut täyttä joukkuetta.

Metsätaitokilpailijain jälkeen lähtivät ladulle 15 km:n hiihtäjät, jotka kiersivät n. 7.5 km pituisen radan kahteen kertaan. Kärkisijasta käytiin ankaraa sekuntikilpaa kuluneen hiihtokauden suurkilpailujen tyyliin. Voittajaksi ja metsäosaston hiihtomestariksi selviytyi Kuopion hoitoalueen A. Miettinen ajalla 56.31. Parhaat tulokset: 1) A. Miettinen, Kuopion ha, 56.31. 2) L. Romppainen, Kainuun ha, 56.34. 3) S. Valjakka, Kuopion ha, 56.40. 4) A. Kuosmanen, Juantehtaan ha, 57.42. 5) K. Salminen, Keski-Suomen ha, 59.08. 6) E. Asikainen, Pohj.-Karjalan ha, 1.00.12. 7) P. Tissari, Kymen ha, 1.00.50. 8) V. Ilkko, Kainuun ha, 1.01.56. 9) A. Ahvenainen, Päijänteen ha, 1.02.16. 10) S. Hyyryläinen, Kymen ha, 1.02.25.

Vuoden 1954 talvikisat osoittivat reippaan hiihtoja metsäurheiluhengen vallitsevan voimakkaana niin vanhemman kuin nuoremman metsämiespolven keskuudessa. Kannustakoot nyt saavutetut tulokset kilpailijoita niin etusijoilla kuin jälkipäässäkin kehittämään edelleen taitoaan ensi vuoden kilpailuja varten.

Hjalmar Markkanen.

Iivari Jokelainen.

MERKKIPÄIVIÄ

60-VUOTIAITA

Työnjohtaja Hjalmar Markkanen, Savon hoitoalueen Suonenjoen piiristä, 23. 2. 54. Hän on syntynyt Suonenjoella. Jo nuoruudessaan hän osallistui metsätöihin. V. 1914—15 hän toimi työnjohtajana Itä-Etelä-Suomen Välitysliikkeessä Viipurin puolella. Olipa hän mukana kuulaksi tulleeella Muurmannin rautatie-rakennuksellakin. Yhtiömme palvelukseen Markkanen tuli 19. 10. 1919 Suonenjoen Mustolanmäelle, missä onkin suurimman osan palveluskaudestaan työskennellyt.

Talonmies Iivari Jokelainen metsäosastolta 8. 5. 54. Hän on syntynyt Sotkamossa perämiehen poikana. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 24. 6. 1910 aluksi hevostmieheksi, mutta siirtyi v. 1914 laiva- ja lastaus-töihin. Vuodesta 1928 alkaen hän on hoitanut talonmiehen tehtäviä Kajaanissa toimien välillä nuorempana työnjohtajana nosto- ja lastaustöissä. Palvelusaikaa hänelle on kertynyt yhtäjaksoisesti jo 44 vuotta.

50-VUOTIAITA

Metsätyönjohtaja Joonas Moilanen Sukevan piiristä 2. 4. 54. Vuodesta 1928 lähtien hän on suurella huolella ja taidolla useasti vaikeissakin olosuhteissa suorittanut hänelle kuuluvat tehtävät.

Työnjohtaja Hannes Keijonen 17. 6. 54 Rautalamilla. Hän on syntynyt Maaningalla tilallisen poikana. Jo nuoruudessaan hän oli tilapäisesti yhtiömme palveluksessa. Varsinainen työ alkoi tammikuussa 1934, jolloin hän tuli metsätyömieheksi Rautalamille. Vuosina 1939—1944 hän oli aputyönjohtajana ja vuodesta 1945 lähtien hän on toiminut vastaavana työnjohtajana Vesannon piirissä. Työstään hän on saanut esimiestensä täydellisen tunnustuksen.

Hannes Keijonen.

Uusi ruokatupa

Vanhan selluloosatehtaan rakennuksiin sijoitettujen autotallin, keskusvaraston ja puujauhotehtaan työntekijöillä ei aina tämän vuoden alkupuolelle saakka ollut minkäänlaista kunnollista ruokailupaikkaa. Nyt tämä puute on kuitenkin saatu poistetuksi, sillä kyseiseen rakennusryhmään on rakennettu uusi ruokailuhuone peseytymispaikkoineen.

Avajaispäivän kahvitilaisuudessa, johon oli kutsuttu ruokailuhuonetta käyttävät työntekijät, puhui Hallan Tehtaitten käyttöpäällikkö, dipl.ins. Börje Carlson korostaen hygienisyyden tärkeyttä. Puheeseen vastasi pääluottamusmies Armas Kauppinen ja kiitti tehtaan johtoa saavutetusta sosiaalisesta parannuksesta.

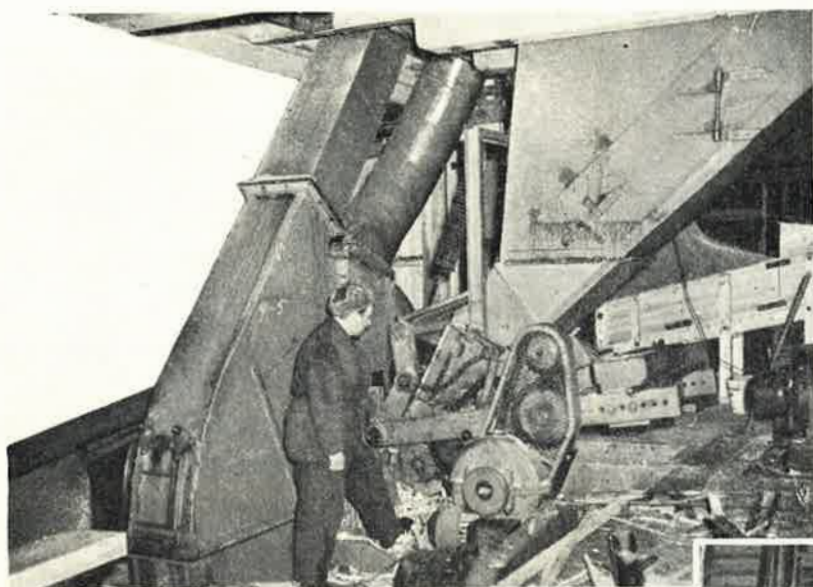

Tunnollista autonkuljettajaa muistettu

Tehtaan ruokatuvan avajaisten yhteydessä ojensi dipl.ins. B. Carlson AK:n hopeisen ansiomerkin autonkuljettaja Kalle Laitiselle tunnustuksena pitkäaikaisesta, esimerkillisesti suoritetusta työstä Hallan Tehtaitten kuorma-autonkuljettajana.

HALLAN TEHTAAT

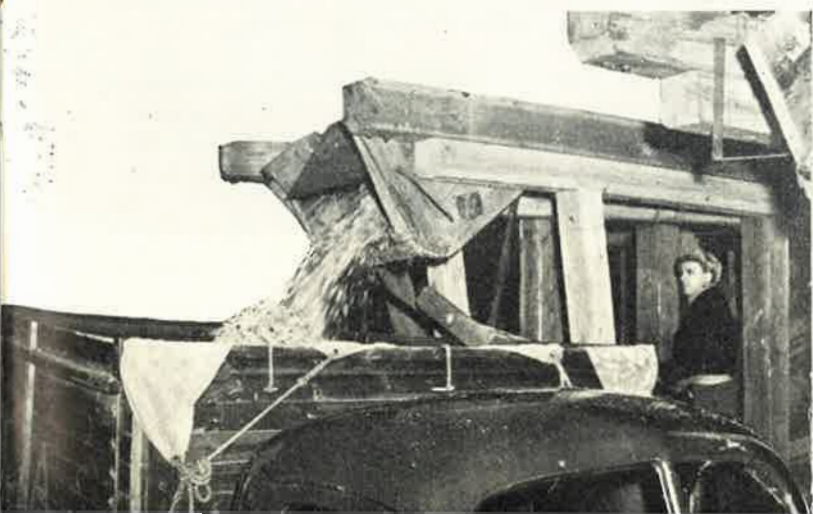
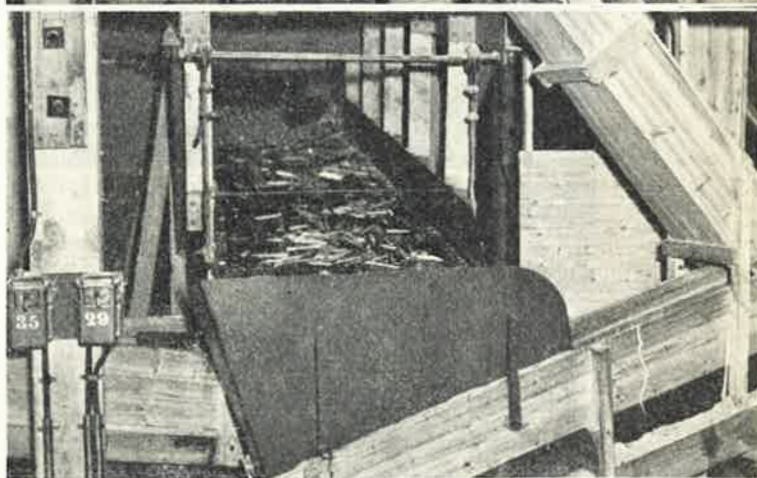
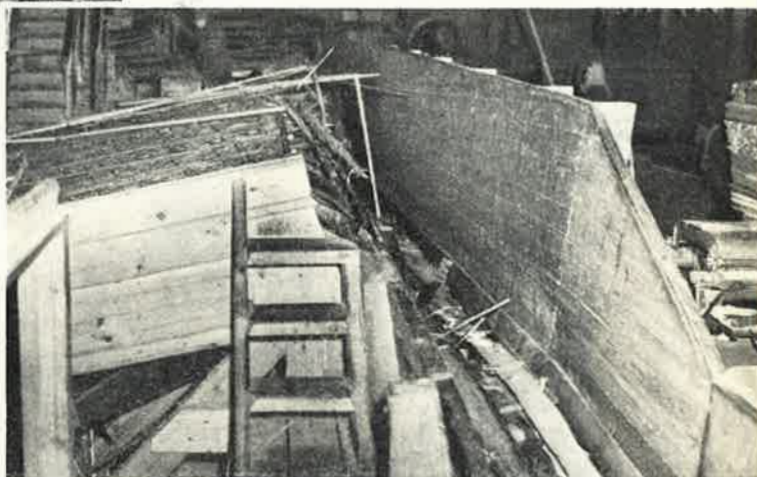
Kuvasarja uudesta hakkurista ja siihen liittyvistä työvaiheista. Viereissä uusi hakkuri. Alhaalla: Jätepuu menossa kuljetinta myöten hakkurin nieluun. Seula erottaa yli-pitkät tikut ja lastut, jotka putoavat uudelleen kuljettimelle ja menevät toistamiseen hakkuriin. Valmis hake nousee kuljettimen avulla hakesäilöön. Sieltä se putoaa luvkun kautta kuorma-auton lavalle ja kuljetetaan Sunilaan.

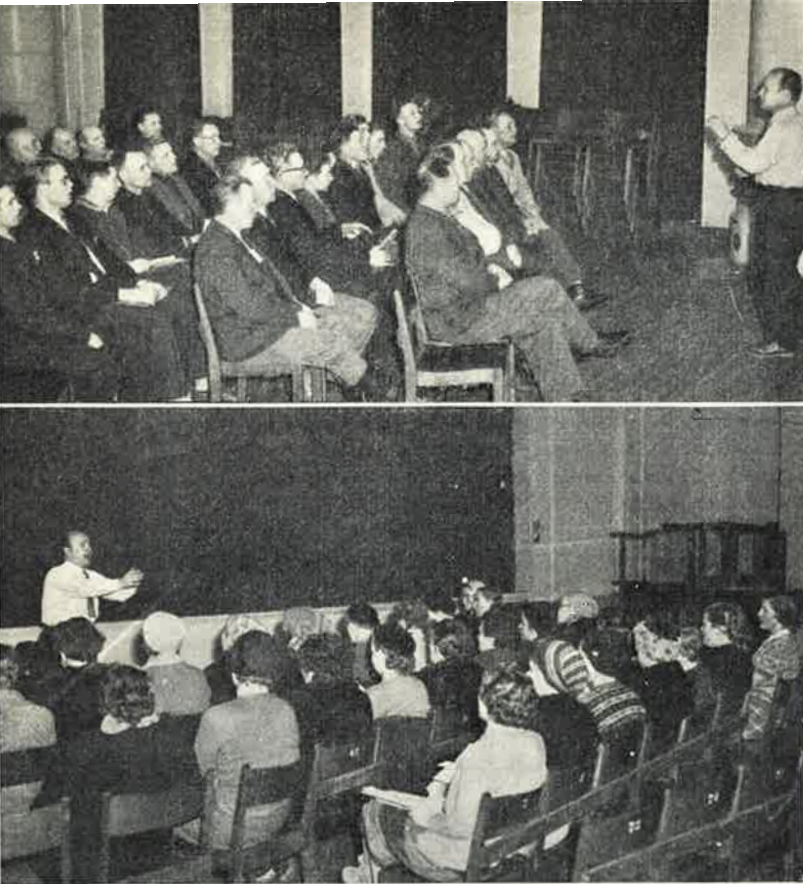
UUSI HAKKURI

Höyrysahojen suurena läpimurtokautena jouduttiin monien pulmakysymysten eteen, joista eräs paljon päänsäivä tuottanut oli sahausjätteiden käyttö. Rimoilla ja pinnoilla ei katsottu olevan paljonkaan arvoa. Niitä upotettiin mereen, ja se koitui sikäli hyödyksi, että tällä tavoin vallattiin lisää maata mereltä. Sen ansiosta on Hallan saarikin suurentunut. Vielä tehokkaammalla tavalla, nimittäin polttamalla, koetettiin päästä jätteistä eroon. Rimahelvetit savusivatkin yötä päivää sahojen liepeillä.

Nuo puun tuhlaamisen päivät ovat jo aikoja sitten siirtyneet menneisyyteen. Tekniikan ja menetelmien kehittyessä on sahausjätteillekin keksitty arvokkaita käyttömahdollisuuksia. Varsinkin selluloosateollisuutemme on tullut arvokkaaksi avuksi. Niinpä Sunilan sulfaattiselluloosatehdas käyttää jäterimoista saadun hakkeen raaka-aineekseen. Siellä jalostetaan myös Hallan sahan sahausjätteet arvokkaaksi selluloosaksi.

Jokin aika sitten Halla sai uuden, A. Ahlström Osakeyhtiön Karhulan tehtaitten valmistaman hakkurin. Se on 5-teräinen, halkaisijaltaan 2.500 mm:n suuruisen ja teholtaan 90—120 m³ haketta tunnissa. Tällä hakkurilla on vanhaan verrattuna monia etuja, mm. syöttövalseilla ja hakkurilla on kummallakin oma moottorinsa, joten koneen mennessä "jumiin" on mahdollisuus syöttövalseilla ajaa taaksepäin ja siten selvittää tukkeuma.

Hallan miehet ja naiset kokoontuneina laulun merkeissä. Kumpaaakin kuoroa johtaa sosiaalipäällikkö Eero Leppä.

Viereisellä sivulla ylhäältä vasemmalta lukien: Kahvit marttojen kokouksessa lienee jo nauhattu, koska suut ovat niin "vehnäsellään".

Pirta on taas paukkunut viimeisimpien kudontakurssien aikana.

Siitä se ura urkenevi. Toukolan pienimmät kerhoillassaan Seuratalolla.

Tässä touhussa ei raaka voima selvittä miestä voittajaksi.

"Visan" kasvatusjaostolla on taas ollut tärkeätä pohdittavaa. Taustalla pöydän päässä jaoston puheenjohtaja Sulo Hietanen.

Hallalaisten vapaa-ajan harrastuksia

Keskiviikkoiltoisin kuuluu Seuratalosta miehekästä laulua, mutta jo seuraavana iltana on laulu paljon vienompaa. Torstaisin ovat nimittäin miehet saaneet jäädä kotivahdeiksi ja naiset ovat vuorostaan lähteneet lauluja kajauttelemaan. Vasta kolmisen vuotta on Hallan Naiskuoro toiminut. Aluksi kuoro kutsui-kin itseään kerhoksi laulellen omaksi ilokseen ja välttämättä suurempia foorumeja. Sen ainoana esiintymispaikkana oli Seuratalo, jonka salissa se esitti laulujaan Hallan vanhuksien iloksi. Mutta nyt on kerhosta tullut kuoro sen saatua kiinnitetyksi ammattitaitoisen tahtipuikon heiluttajan. Kerhon "leikit" ovat jääneet ja tilalle on tullut määrätietoinen kuorotyö. Ja kesällä lähdetään 25 naisen voimalla Jyväskylään laulujuhille.

Hallan ainoa varsinaisia naisellisia taitoja kehittävä yhdistys on marttayhdistys. Ainoa mutta sitä elinvoimaisempi. Jo yhdeksän vuoden aikana ovat martat kokoontuneet joka toisena tiistai-iltana kodikkaasti yhdessä istumaan käsityöt mukanaan. Kodin asiat ovat olleet ohjelmistossa etualalla, ja varsinkin erilaisten kurssien avulla on perheenemännän monitaituruutta vaativaa ammattia pyritty kehittämään. Kankaankudonta on tällä hetkellä harrastuksista etusijalla tärkänöiden ja kahviliinojen ollessa parhaillaan kutomakurssin kohteina.

Tehtaan varjossa toimivana yhdistyksenä Hallan martoilla on mahdollisuus sekä saada että antaa apua erilaisissa tilaisuuksissa. Kaikissa yhtiön juhlissa ovat martat puuhanneet nimensä mukaisissa tehtävissä. Varsinkin tehtaan vanhuksat ovat saaneet tuntea,

että martat ovat heidän ystäviään. Marttojen toimesta on monta tervetullutta pakettia löytänyt jouluna tiensä vanhusten luo, ja vanhusten kesäretkillä samoin kuin myös talvisissa kerhoilloissa martat ovat pitäneet huolen kahvitarjoilusta.

Talven touhun jälkeen seuraa marttatoiminnan hauskimmat päivät — neljä kesäistä retkipäivää, jolloin ollaan ellei aivan irti maasta, niin ainakin irti Hallasta ja sen arjesta. Ensi kesän retki tulee kestämään viisi päivää ja silloin käydään aina Sotkamossa saakka.

Kotkan Toukola on Hallassa ylläpitänyt useita lasten ja nuorten kerhoja, jotka ovat kokoontuneet Seuratalon suojissa. Karhulan saatua oman Toukolansa, joka perustettiin Hallan läheisyyteen Popinniemen, kerhot siirrettiin omaan taloon. Mutta "puputti", pienimmät kerholaiset, eivät uskaltaneet Hallan siltaa kauemmaksi maailmaa katsomaan ja niin nämä jatkuvasti kokoontuvat Seuratalossa. Pari kertaa vuodessa he sentään käyvät sillan tuolla puolen Toukolan lastenjuhlissa. Kerhon tärkeimpänä ohjelmanumerona on leikki, mutta syntyy siellä talojakin, tosin vain korteista. Ja jouluna puputti muuttuivat tontuiksi esittäen tonttuleikin suurelle yleisölle.

Hallan Visa on ottanut tehtäväkseen huolehtia paitsi jäsentensä ruumiillisesta kunnosta myös omalta osaltaan heidän henkisestä kehityksestään. Tässä mielessä on perustettu kasvatusjaosto, joka uutena tekijänä urheilujärjestössä on suurelta osalta vielä kokeiluasteella. Kehittävän ohjelma-avun antaminen

yhdistyksen juhliin, keskustelutilaisuuksien järjestäminen, yhteishengen kehittäminen — sinä muutamia niistä tarkoituseristä, joihin jaosto toiminnallaan pyrkii.

Ns. Gustafsson'in ruokalasta iltaisin loistava valo on houkutellut monen hallalaisen suuntaamaan askeleensa sinne. Ravintolanäkymää odottava saapuja pettyy varmasti sisään astuessaan, sillä kokonaan toisenlainen kuva avautuu nähtäväksi. Pelien kuningas, shakki, on löytänyt tiensä Hallaankin. "Hiljaisten miesten kerho" istuu pelilautojen ja nappuloiden ääressä. Vain joskus vahingoniloinen hörähdys katkaisee hiljaisuuden.

Samassa huoneistossa silmä voi tavoittaa muutakin kuin älyvoimistelua harrastavan ryhmän. Pöytätenniksen harrastajat siellä naputtelevat palloaan kiistellen omalla alallaan paremmuudesta. Niin on käynyt ja toivottavasti käy yhä useammin, että katsomaan menijästä on tullut innokas harrastaja. Tule Sinäkin, lukija, kerran katsomaan ja innostu asiaan! Et kadu mukaan tuloasi.

Ensimmäiset harrastushiihdot Juantehtaalla

Harrastushiihdot järjestettiin Juantehtaalla tänä vuonna ensimmäisen kerran. Vaikka kilpailu pääsi alkamaan vasta 6. 2. ja sääntöjen tuntemus näin ensi kerralla jäi monelle vielä heikoksi, onnistui se yli odotusten. Hiihtäjiä oli 255, joista pieni osa yhtiön piirin ulkopuolelta. Suorituskäyntejä kertyi yhteensä 1.612 ja kilometrejä 11.122. Latuja oli kaksi, 5 km ja 10 km, ja jokainen sai hiihtää ladun kerran päivässä, lapset vain lyhyemmän ladun. Tämäkin rajoitti huomattavasti hiihtosuoritusten määrää.

Puulaakihiihtojen kiertopalkinto on lahjoittajan, isännöitsijä T. Timgrenin suostumuksella nyt siirtynyt harrastushiihtojen osastojen väliseksi kiertopalkinnoksi. Palkinnon kohtaloa ratkaistaessa osaston yhteinen kilometrimäärä jaetaan osaston vahvuudella, jolloin saadaan keskimääräinen hiihtomatka henkilöä kohden. Kuitenkin jokaiselle hiihtäjälle laskettiin

suorituksiksi vähintään 40 km, mikä on saatu jakamalla hiihdetty kokonaiskilometrimäärä koko tehtaan työvahvuudella ja pyöristämällä osamäärä lähimpään kymmenlukuun. Näin laskettuna muodostui osastojen järjestys seuraavaksi:

1) Virkailijat 43,33 km henkilöä kohden. 2) Kartonkitehdas 34,64. 3) Puuhiomo 31. 4) Korjauspaja 30,53. 5) Voima ja varasto 29,66. 6) Kuljetus 19. 7) Rak. ja ulkotyös. 17,32. 8) Saha ja puuvarastot 9,21. 9) Maat.os. ja puutarha 5,41.

Parhaat henkilökohtaiset tulokset olivat tarkistamattomien laskujen mukaan seuraavat:

Miehet: 1) Eino Julkunen, puuh., 510 km. 2) Pauli Martikainen, kart., 455. 3) Aaro Kokkonen, rak. ja ulkot., 320. 4) Kalle Lyytikäinen, kart., 260. 5) Veijo Vanninen, saha, 253. 6) Ilmari Issukka, voima ja var., 235. 7) Eino Suhonen, kart. 210. 8) Heikki Huusko, puuh., 180. 9) Reino Tuppurainen, korj., 170. 10) Aapeli Martikainen, puuh., 150. 12) Eero Tiainen, puuh., 145. 13) Olavi Hartikainen, saha, ja Mikko Hiltunen, maat., 130. 15) Viljo Tirkkonen, kulj., 120.

Naiset: Ester Hakkarainen, kart. 305. 2) Eva Parviainen, kart., 155. 3) Salme Julkunen, kart., 125. 4)

STRÖMSDAL

17 46

JUANTEHDAS

80-VUOTIAITA

Eläkeläinen Ole Petter Olsen 3.5.54. Hän on syntynyt Norjassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli jo vuonna 1887 Hallan sahalle. Työskennellytään kaikkiaan 52 vuotta hän siirtyi eläkkeelle vuonna 1939.

Eläkeläinen Amanda Häkkinen 20.6.54. Hän on syntynyt Kangasniemellä. V. 1907 hän tuli työhön Hallan lautatarhalle ja siirtyi v. 1921 selluloosatehtaalle. Palveltuaan yhteensä yli 20 vuotta hän jäi eläkkeelle v. 1937.

50-VUOTIAITA

Sähkötekniikko Eero Puro 11.5.54. Hän on syntynyt Tampereella. V. 1942 hän tuli Hallan sähköosaston esimieheksi ja on samassa toimessa edelleenkin.

Särmääjä Mikko Myyryläinen 11.5.54. Hän on syntynyt Haukivuorella. Vuonna 1935 hän tuli

Hallan sahalle apusärmääjäksi. Työskennellytään välillä jonkin aikaa rakennusosastolla hän siirtyi jälleen sahalle, missä toimii nyt särmääjänä.

Kerhon emäntä Ida Hjelt 22.5.54. Hän on syntynyt Puolangalla. Työskennellytään kesäkuukausina usealla eri osastolla hän tuli 1.12.1953 vakinaiseen työhön emännäksi Hallan kerholle.

Tukkityömiestä Viljam Junkkari 9.6.54. Hän on syntynyt Vehkalahdella. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1920 tukkiosastolle, missä edelleenkin työskentelee.

Eläkeläinen Kerttu Yrjölä 21.6.54. Hän on syntynyt Kuusankoskella. V. 1918 hän tuli työhön Kuusankosken maatalousosastolle. Oltuaan sitten jonkin vuoden Kuusankosken paperitehtaalla hän siirtyi v. 1924 Hallan lautatarhalle. Palveltuaan yhtiötä yli 20 vuotta hän jäi sairauden takia eläkkeelle v. 1953.

Ole Petter Olsen.

Amanda Häkkinen.

Mikko Myyryläinen.

Kerttu Yrjölä.

Aaro Kokkonen, jolla on ikää yli 60 vuotta, oli jo kilpailujen puoliväliin mennessä hiihtänyt viiteen arpaan oikeuttavan kilometrimäärän. Lopputuloksellaan 320 km hän sijoittui kolmanneksi.

Helli Räsänen, kart., Tellervo Laitinen, virk., ja Toini Myöhänen, virk., 90. 7) Anja Taskinen, puuh., 65.

Vaimot: 1) Maire Lyytikäinen, kart., 80. 2) Eila Lehto-ora, virk. 60. 3) Annele Timgren, virk., 45.

Lapset 12—17 v.: 1) Pentti Pirinen 250. 2) Kaj Chydenius 115. 3) Antero Pirinen 90. 4) Mauri Räsänen 60. 5) Aimo Tossavainen 56. 6) Mikko Kokotti 55.

Lapset 7—11 v.: 1) Erkki Pirinen 255. 2) Veikko Martikainen 180. 3) Erkki Martikainen 160. 4) Aila Räsänen ja Juhani Uosikkinen 70. 6) Eila Hartikainen 60.

Muuan Goethe-tutkija meni haustattelemaan Elsassissa asuvaa vanhaa eukkoa, joka oli tuntenut runoilijan lemmityn, Friederike von Brionin. Vanhus kertoi leppoisasti:

— Riekchen oli niin herttainen lapsi, kaikki hänestä pitivät...

— Entä Goethe? kyseli tutkija.

— Jaa, niin Goethe, pinnisteli vanhus muistiaan,

— Goethe rakasti tyttöä niin. Luulimme aivan, että heistä tulee pari, mutta eräänä päivänä Goethe lähti tiehensä, eikä kukaan ole hänestä sen koommin kuulut.

JUHANI VILHELM HORJANDER

Maaliskuun 19:n päivän ensimmäisen tunnin päättyessä siirtyi Juantehtaalla ajallisuudesta ikuisuuteen Juhani Vilhelm Horjander eli Ukko Ville, jota nimeä hänestä yleisesti käytettiin. Horjanderissa Juantehdas menetti yhden kaikkein tunnetuimmista henkilöahmoistaan. Ikää hänellä oli jo runsaasti, yli 80 vuotta, sillä kirkonkirjoihin on hänen syntymäajakseen merkitty 19.8.1873.

Syntyperäisenä juantehtaalaisena Horjander tuli "ruukin" palvelukseen jo poikasena, juuri elämänsä toisen vuosikymmenen aloittaneena. Valssipaja oli hänen ensimmäinen työpaikkansa. Sieltä hän siirtyi valimoon ja edelleen korjauspajaan ja sen jälkeen hän oli palokaluston hoitajana yli kolmekymmentä vuotta. Myöhemmin hän työskenteli halko- ja lautatarhoissa ja sota-aikana hän toimi niiden hoitajanakin. Jäädessään 1.8.51 eläkkeelle hänellä oli kokonaista 66 vuotta kestänyt palveluskausi takanaan. Tunnuksukseksi uskollisesti ja ututterasti suoritetusta työstään hän sai tammikuussa 1948 vastaan ottaa Tasavallan Presidentin hänelle suomen Suomen Leijonan Ritarikunnan ansioristin kunniakirjoineen, ja vuotta myöhemmin hänen rintaansa kiinnitettiin Kymin Osakeyhtiön kultainen ansiomerkki. Juantehtaan 200-vuotisjuhlassa syksyllä 1946 hän oli saanut Keskuskauppakamarin kultaisen ansiomerkkin.

Horjanderin vapaa-aikojen harrastuksena oli erityisesti musiikki. Jo 8-vuotiaana hän aloitti soittaa torvea ja puhalsi sitä sitten peräti 60 vuoden ajan. Myös kuorotoiminnassa hän oli mukana. Hänen muista harrastuksistaan mainittakoon palokuntatyö. Lehdessämme on muuten useaan otteeseen ollut kirjoituksia hänestä, viimeksi viime vuoden kesäkuun numerossa, johon viittaamme.

Ukko Ville jätti jälkeensä valoisaa muistoa, joka kauan tulee säilymään juantehtaalaisten keskuudessa.

LEHTEMME SEURAAVA NUMERO

ilmestyy kahden kuukauden kuluttua eli kesäkuun 20 päivänä. Siihen tarkoitetut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään toimitukselle toukokuun 15 päivään mennessä.

Hilma Vilkman.

Gabriel Korhonen.

Juho Tirkkonen.

MERKKIPÄIVIÄ

75-VUOTIAS

Eläkeläinen Hilma Vilkman 19.6.54. Hän on syntynyt Keuruulla. Juantehtaan töihin hän tuli miehensä kuoleman jälkeen v. 1917 ensin tehtaalle ja sitten saunottajaksi, mistä toimesta yli 20 vuoden palveluksen jälkeen siirtyi eläkkeelle.

70-VUOTIAITA

Vesimittarien tarkastaja Gabriel Korhonen 10.5.54. Hän on syntynyt Nilsiässä. Juantehtaan palvelukseen hän tuli v. 1925 ja vuodesta 1926 hän on hoitanut nykyistä tehtäväänsä. Parhaiten "Kaapro" on tullut tunnetuksi terhakkana ja sanavalmiina postinkantajana.

Hevosmies Juho P. Tirkkonen 15.5.54. Syntyjään kaavilaisena hän tuli yli 30 vuotta sitten maatalousosaston palvelukseen muonamieheksi siirtyen sittemmin hevosmieheksi.

60-VUOTIAITA

Tilanhoitaja Väinö Toivonen 28.4.54. Hän on syntynyt Orimattilassa ja käynyt Harjun maanviljelyskoulun 1915—16, minkä jälkeen palveli jonkin aikaa yksityisillä tiloilla Etelä-Suomessa. Juankoskelle hän muutti v. 1919 tilanhoitajaksi Rupsan ja Kaunisharjun tiloille. Vuodesta 1934 hän on ollut samassa toimessa Juankosken Tehtaan päätalalla. Ti-

lanhoitaja Toivosta on paljon käytetty kunnallisissa ym. luottamustehtävissä. Niinpä hän on ollut kirkon isännöitsijänä ja lautamiehenä, kuuluu yhteiskoulun johtokuntaan, säästöpankin isännistöön varapuheenjohtajana, kirkkoneuvostoon ja -valtuustoon sekä kunnallisiin lautakuntiin. Kunnanhallituksen varapuheenjohtajana hän on toiminut yli 20 vuotta.

Sekatyömies Kalle Taskinen 29.4.54. Juankoskelle hän siirtyi v. 1924 syntymäpitäjästään Nilsiästä ja tuli tehtaan töihin ensimmäisen kerran v. 1926 pannuhuoneelle lämmittäjäksi. V. 1943 hän siirtyi "Untamoon" konemestarin apulaiseksi.

Vuorotyönjohtaja Aapeli Martikainen 26.5.54. Hän on syntynyt Lapinlahdella. Juantehtaan palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1917 ja uudestaan v. 1927 puuhiomoon silinterimieheksi ollen myöhemmin konemiehenä ja vuodesta 1935 vuorotyönjohtajana. Martikainen on innokas urheilumies, mm. hänellä on monta ensipalkintoa hiihtokilpailuista ja kuluneena talvenakin hän on ollut harrastushiihdoissa innokkaasti mukana.

Seppä Juho Taskinen 23.6.54. Syntymäpitäjästään Nilsiästä hän tuli Juantehtaan töihin Rupsaan maanviljelysosastolle v. 1916. Oltuaan välillä muurarina ym. töissä hän on vuodesta 1944 lähtien ollut korjauspajalla seppänä. Taskinen on ollut jäsenenä mm. kunnanhallituksessa ja osuusliikkeen hallituksessa.

Väinö Toivonen.

Kalle Taskinen.

Aapeli Martikainen.

Juho Taskinen.

TOIMITUKSEN TUOLILTA

Kun joudumme läheltä seuraamaan tai vaikkapa vain kuvittelemaan tehtaan rakentamista keskelle koskematonta luontoa, niin kumpikin osapuoli vaikuttaa toisensa vastakohdalta. Rakentajat käyttäytyvät luontoa kohtaan väkivaltaisesti. Kaatavat metsän, kaivavat maan, louhivat kalliot, taltuttavat kosket ja panevat veden virtaamaan uusia uomia pitkin.

Mutta miten on ajan mittaan tämän vastakohtaisuuden laita? Niin kuin ihmismielissäkin tapahtuu jyrkkien ristiriitaisuuksien talttumista ja hioutumista jouduttaessa ratkomaan yhteisiä kysymyksiä, samoin käy tehtaan ja luonnon välillä. Kun tehdas on vallannut luonnolta tarvitsemansa elintilan ja ohjannut sen tarjoamat voimat ja muut mahdollisuudet omaan käyttöönsä, alkaa se hieroa sovintoa luonnon kanssa. Uudisrakennuksen karkeat jäljet tasoitetaan, istutetaan puita ja nurmikenttiä, ja ympäröivä luonto joutuu ymmärtäväisen huolenpidon kohteeksi. Tällä tavoin tehtaasta ja luonnosta tulee ajan mittaan mitä parhaimpia liittolaisia.

Liikkuessamme tehtaitemme vaiheilla voimme huomata joka silmäyksellä asian olevan näin. Sorjartaiset koivut, yhtä kauniit pakkashuurteisina kuin kesän vehreinä, männyt, kuuset ja puistopuut siellä täällä, mitään emme hennoisi niistä hävittää. Ne tuovat raikkautta, vehmautta, pehmeyttä ja silmän kaipaamaa vaihtelua tehdaskuvaamme. Ne ovat osa meidän tehdasmaisemastamme.

*

Mutta tämä läheinen kosketus luontoon ulottuu myös tehtaan lähipiiriin ulkopuolelle, teiden varsille ja asutusalueille. Samanlainen ystävyysliitto on tehty sielläkin. Kuvitelkaamme, että näkisimme jonkin puistomaiselta vaikuttavan asutusalueen ilman piha-puita ja kotipuutarhoja. Kovin näyttäisi alastomalta, karulta ja lohduttomalta.

Onneksi meidän ei tarvitsekaan katsella tällaisia ankeita tehdaskyläkuvia, sillä taloja ympäröivät pikku puutarhat ja luonto ovat ne somistaneet. Tehdas ja tehtaalaiset ovat vuosikymmenien ajan olleet innokkaita puutarhureita ja luonnonystäviä ja tulokset ovat sen mukaisia. Vähäisetkin luonnon suomat mahdollisuudet on osattu käyttää hyväksi.

*

Aivan näin valmis ja hoidettu leima ei ole kuitenkaan ominaista kaikille taloryhmille. Viime vuosien vilkkaan omakotirakennustoiminnan ansiosta asutusalueet ovat laajentuneet peltoaukeille ja tuollaiselta alastomuuden tunnulta ei ole voitu välttyä. Mutta sitä suuremmalla innolla ja sitkeydellä rakentajat ovat käyneet käsiksi koviin savikkoihinsa, kuokkineet, hankkineet mutaa ja lantaa, kylväneet ja istuttaneet. On tapauksia, joissa rinnan talon kohoamisen kanssa on pantu alulle myös pihamaan kunnostaminen ja puutarhan perustaminen. Tällaisessa tapauksessa uudisasukas on eräänlainen nykyaikainen muunnos uudisraivaajasta. Mies rakentamassa taloa, vaimo istuttamassa ensimmäisiä omenapuita ja lapset voimiensa mukaan heidän apunaan, siinä näky, jonka tuon tuostakin tapaa kierreltäessä uudisrakennusalueilla.

*

Mutta samoin kuin omakotitalon suunnitteleminen

on myös pihamaan ja puutarhan hahmoitteleminen vaikeampi tehtävä kuin ensi ajattelemaalta luulisi. Omakotitalon piirtäminen on näennäisestä helppoudestaan huolimatta eräänlainen ikuinen ongelma. On otettava huomioon lain määräykset, taloudelliset mahdollisuudet, taloudellinen rakennustapa, soveltuvuus, tarkoituksenmukaisuus ja kauneus joitakin pääasioita mainitaksemme. Eikä pihamaatakaan samoin kuin puutarhaa saisi sommitella miten mieleen juolahtaa. Tarkoituksenmukaisuus, viihtyisyys, kokonaisuus ja kauneus ovat esimerkiksi sellaisia seikkoja, joita kaikkia tulisi ajatella tonttimaalla puurrettaessa.

Nykyajan arkkitehdit, puutarhurit ja muut asiantuntijat ovat esittäneet monenlaista varteenotettavaa, josta kannattaa olla tietoinen. Pihamaa ja puutarha ovat osa talokokonaisuudesta. Ne täydentävät taloa, eivätkä suinkaan ole siitä irrallisia itsetarkoituksia. Ulkotila ikään kuin avartaa talomme. Älkäämme myöskään ahtako tonttimaata täyteen kaikella sillä, mikä maassa kasvaa ja menestyy. Tilaa ja ilmaa tulee siinä olla. Jokunen pihapuu tai vaikkapa vain yksikin ikään kuin oman kotitalon tunnusmerkinä, nurmikkoa, jonka laitamalle siimekseen voi sijoittaa muutaman istuimen ja pöydän, vilpoisan kesähuoneen, ja sitten tietenkin puutarhaa. Tässä kuten kaikessa muussakin on havaittavissa uusia virtauksia. Vanhalla romanttisella rakennuksella on omatyylisensä ympäristö, kun sen sijaan tämän päivän talotyypillä on kaltaisensa, avarampi, valoisampi, asiallisempi. Kullakin ajalla on näet oma tyylinsä, jota ehkä emme aina tule ajatelleeksi.

Sananen siitä varsinaisesta puutarhastakin. Viisaat ja kokeneet sanovat ihanteelliseksi harrastukseksi puutarhassa askaroimista. Se kuulemma rauhoittaa väsymystä mieltä, tekee ihmisestä tasapainoisen, kasvattaa luonnonrakkautta ja kauneudentajua. Varmaan näin onkin, mutta epäilemättä yhdellä varauksella. Puutarhaa ei saisi paisuttaa sellaisiin mittoihin, että se tulee hoitajalle taakaksi. Muistakaa elinvoimaiset rikkaruohojen ja tuholaisten armeijat ja monet muut puutarhurien vastustajat. Ohjeemme on: vain sen verran puutarhaa, että sen voi suuremmitta ponnistuksitta, leppoisalla mielellä ja virkistykseen hoi-taa.

Tunnustamme, että nämä meidän puheemme ovat maallikon jorinoita. Mutta pyrimmekin tällä vain siihen, että kannattaa paneutua tähän asiaan, lukea ammattikirjallisuutta ja kysyä viisaammilta, kuinka pihamaa ja puutarha tulisi suunnitella, jotta välttäisiin hyvän yrityksen harhaan suuntautumiselta. Sellaiseen tiedusteluun on näet hyvä tilaisuus esimerkiksi kääntymällä sosiaaliosaston puutarhaopettajan puoleen. Hänen elinvoimaisessa kerhossaan ovatkin monet talven kuluessa kartuttaneet asiantunte-mustaan.

Tämä pihamaista ja puutarhoista puhuminen on luonnostaan näin varhaiskevään teema. Tällä kertaa se on erityisen ajankohtainen myös siitä syystä, että sosiaaliosaston toimesta järjestetään kesän aikana pihanhoitokilpailu omissa taloissaan asuville yhtiöläisille täällä Kuusankoskella. Toivokaamme, että kilpailu saisi runsaan osanottajamäärän.

Tuomo.

KYMIN OSAKEYHTIÖN
TYÖTURVALLISUUSTOIMINTA v. 1953

*Kuusankosken, Haukkasuon ja Verlan tehtailla, maatalousosastolla
sekä Kouvolan Kirja- ja Kivipainossa*

Työturvallisuustoiminta v. 1953

Kuusankosken, Haukkasuon ja Verlan tehtailla, maatalousosastolla sekä Kouvolan Kirja- ja Kivipainossa

Turvallisuustoimikunnat.

Tuotantolaitoksillamme oli kuluneen vuoden päättyessä seuraavat turvallisuustoimikunnat:

1. Ky. paperitehdas ja puuhiomo, puh.joht. ins. Wangel, 9 jäsentä.
2. Kuu. paperitehdas, puh.joht. ins. Sundström, 7 jäsentä.
3. Ky.—Kuu. korjauspajat, puh.joht. ins. Aalto, 7 jäsentä.
4. Ky. sähköosasto, puh.joht. ins. Wilkman, 9 jäsentä.
5. Ky. selluloosa- ja spriitehdas, puh.joht. ins. Lindqvist, 10 jäsentä.
6. Kuu. saha, puh.joht. sahatekn. Heijari, 8 jäsentä.
7. Ky. rakennusosasto, puh.joht. ins. Viherlaiho, 8 jäsentä.
8. Ky. ulkotyö- ja rautatieosasto, puh.joht. os.-pääll. Ruth, 7 jäsentä.
9. Ky. talousosasto, puh.joht. talouspäällikkö Blomqvist, 10 jäsentä.
10. Klooritehdas, puh.joht. maisteri Tanner, 13 jäsentä.
11. Ky. ja Vo. höyryosastot, puh.joht. ins. Zimmermann, 7 jäsentä.
12. Ky.—Vo. kuljetusosasto, puh.joht. ins. Hixén, 7 jäsentä.
13. Ammattikoulu, puh.joht. rehtori Wallenius, 11 jäsentä.
14. Vo. paperitehdas ja puuhiomo, puh.joht. ins. Wiklund, 15 jäsentä.
15. Vo. selluloosatehdas, puh.joht. ins. Malmström, 10 jäsentä.
16. Vo. korjauspaja, puh.joht. ins. Lönegren, 7 jäsentä.
17. Vo. ulkotyö- ja rakennusosasto, puh.joht. ins. Kalho, 11 jäsentä.
18. Vo. talousosasto, puh.joht. tuomari Kantonen, 7 jäsentä.
19. Vo. sähköosasto, puh.joht. ins. Wilkman, 4 jäsentä.

20. Karbiditehdas, puh.joht. ins. Rautalin, 10 jäsentä.

21. Haukkasuon Tehtaat, puh.joht. ins. Ekelund, 9 jäsentä.

22. Verlan Tehdas, puh.joht. ins. Lindblom, 6 jäsentä.

23. Maatalousosasto, puh.joht. agr. Varis, 6 jäsentä.

24. Kouvolan Kirjapaino, puh.joht. faktori Soidin-salo, 5 jäsentä.

Ammattiryhmittäin oli edustus toimikunnissa seuraava: insinöörit ja osastojen johtajat 25, teknikot, mestarit ja työnjohtajat 44, työntekijät 142 ja nais-työvoiman edustajat 16, yhteensä 227.

Työturvallisuusohjeitten mukaan vaihtui vuoden vaihteessa 42 jäsentä.

Vuoden aikana poistui kuoleman kautta hiomakivitehdas Sammon edustaja työnjohtaja Kanerva.

Toimikuntien esittely- ja keskustelutilaisuudet.

Toimikunnat kokoontuivat esittely- ja keskustelutilaisuuksiin seuraavasti: I:n toimintajakson tammi—maaliskuun aikana 22 kertaa, II:n toimintajakson huhti—kesäkuun aikana 20 kertaa, III:n toimintajakson heinä—syyskuun aikana 22 kertaa ja IV:n toimintajakson loka—joulukuun aikana 22 kertaa eli yhteensä 86 kertaa.

Näissä tilaisuuksissa merkittiin pöytäkirjoihin 739 pykälää ja käsiteltiin 488 työtapaturmaa.

Työturvallisuusaloitteita käsiteltiin 307 ja sosiaalisia toivomuksia 86 kpl. Niistä mainittakoon seuraavat:

Työturvallisuutta koskevat aloitteet.

Turvallisuustoimikunnan kokoonpano sekä valtakirjat ja seinäilmoitukset.

Työmatkatapaturman sattuessa ilmoitus asianosaisille sekä poliisikuulustelu.

Klooritehtaan triosastolla sattunut kuolemaan johdannut tapaturma sekä toimenpiteet sen johdosta.

Ilmoitus kouluille koululaisten käyttäytymisestä Kuu.—Vo. junissa.

Karbidipatojen korvakkeiden tarkastaminen.
Turvekoneisiin ilmoitus, ketkä ovat oikeutettuja käynnistämään ne.

Kino-Sammon edessä olevan tien pysäköimiskielto.
Ammattikoulun puuvaraston kannatuskiskojen vahvistaminen.

Metalliruisutuksen mahdolliset terveydelliset haitat.

Paineilmahengityslaitteet sekä asiantuntijalausunto.
Keskustelu "Varo vaaraa" kuvista sekä niiden asialisuudesta.

Ky. paperitehtaan polkupyörätelineet.

Kiisutuhkan lastaus.

Vo. varaston kaasupulloteline ja toivomukset sen suhteen.

Saksanahon lautatarhan maanpinnan kohoaminen.
Asuntojen desinfioiminen ennen korjaustyön alkamista.

Teollisuuspölynimurin hankkiminen Vo. paperitehtaalle.

Liikennemerkkien korjaaminen ja tarkistaminen.

Verlan koskityömaa ja pelastusrengas.

Tekohengitysovetus Ky. ja Vo. sähköosastoille.

Vo. sähköosastolla sattuneen kuolemaan johtaneen tapaturman asiakirjojen käsittely.

Osastojen tikkaiden tarkastus ja täydentäminen.

Ky. paperitehtaan hollanterille ja hisseille menevien raiteitten varustaminen porteilla.

Vuoden 1952 tapaturmat jaettuna palvelusvuosien perusteella.

Teollisuus-Tapaturman lomake n:o 700 b sekä toimenpiteet sen johdosta.

Karbiditehtaan työntekijäin ammattitautitarkastuksen yhteydessä läpivalaisu.

Työturvallisuustiedotus kaasupulloja käyttäville osastoille.

Kalkkitypen käsittelijäin verikuvaus.

Irrallisten pora- ja smirkelikoneiden välisiimojen maadoitus.

Hesepor-koneiden kaapelien kiertyminen sekä sen estäminen.

Teollisuus-Tapaturman kirjelmä, koskeva trukkien avainten säilytystä.

Puhelinpylväiden lavojen ja porrasaskelmien tarkastus ja varmistaminen.

Toimenpiteet telinesortumun johdosta sekä ohjeet telineitä käyttäville osastoille.

Levypajan ilmastointi sekä toimenpiteet.

Uuden lautatarhan tien näkyvyyden parantaminen.

Pesukoneiden lämpömittarit.

Vo. varastoimislaitteen rikkoutuminen sekä sen yhteydessä esiintyneet tekijät.

Kielto, ettei trukeilla saa sivullisia kuljettaa.

Vertaileva tilasto Teollisuus-Tapaturman eri työntekijäryhmien välillä.

Tikkaiden tarkastuskirja sekä sen käyttöön ottaminen.

Ammattitautitarkastus sekä työntekijäryhmät, jotka siihen kutsutaan.

Tilanneselostus puolen vuoden aikana sattuneista tapaturmista.

Klooritehtaan hätävalot.

Kuorma-autojen kulkuväylät sekä niiden aukipitäminen.

Kesälomien aikana käytetty tottumaton työvoima sekä tapaturmatilanne.

Rotatiokoneiden suojaraudat sekä ohjeet merkkien asettelulle.

Trukkiteiden käyttö kulkuteinä sekä kielto.

Vo. paperitehtaan työntekijäin kuulotarkastus.

Loukkaantuneen kuljetus sairaalaan sekä ambulanssiautotilaukset.

Rakennusosaston tapaturmat sekä toimenpiteet niiden vähentämiseksi.

Hiekoitusauto sekä sen liikkeelle lähtö.

Vo. selluloosatehtaan kuorimolla sattuneen kuolemaan johtaneen työluukkutapaturman selostus sekä toimenpiteet.

Tiedotus lasten vanhemmille Naukion asutusalueen läpi kulkevan maantien ja rautatien vaarallisuudesta.

Invalidipäätösten julkilukeminen sekä haitta-asteen suuruus.

Osastojen nostotaljojen, ranojen ja roppujen tarkastukset.

Vo. peltimakasiinin lastaussillan yleisenä tienä käyttö sekä varaston kulman vaarallisuus.

Sattunut vasaratapaturma sekä valitukset vasaran valmistajalle.

Kaasunaamareiden puhdistus käytön jälkeen.

Liikennetarkkailun tarkastelua sekä tarkkailun jatkaminen.

Toimikuntien jäsenten vaihtuminen ohjeiden mukaisesti.

Uusien massasäiliöiden köysitikkaiden tarkastus sekä varmuusvoiden käyttö.

Lausunto putkivaloista sekä niiden vaikutus kirjapainotyöalalla.

Trukkien ja kuorma-autojen nopeudet Vo. paperitehtaan käytävällä.

Kaasupullojen kantoa ja kuljettamista varten kantotelineet.

Lappakosken koskityömaa sekä siinä tarvittavat työturvallisuuslaitteet ja -ohjeet.

Sosiaaliset toimenpiteet.

Vo. kuorimon edustaja toivoo, että kuorimon suihkuhuone kunnostetaan ja maalataan.

Siivouskurssien järjestäminen Vo. työosastojen siivoojille.

Autoissa olevien ensiapupakkausten tarkastus.

Kuu. paperitehtaan aniliinipainon pesupaikka.

Holger Nielsenin tekohengitysovetustaulujen jako.
Kevätsiivous osastoilla, ikkunain ja valopisteiden pesu.

Juomavesi sekä sen riittävyys kesän aikana.

Ky. ruokailuhuoneen juomamukit sekä pöytien päällä olevien lasilevyjen korjaus.

Ky. paperitehtaan Amerikan-salin toinen pesupaikka.

Toivomus, että juomavesi saataisiin kunnan vesijohtoverkostosta.

Lasten tuominen pesutuville sekä vaaralliset koneet.

Lika- ja roskalaatikoitten tyhjentäminen sekä käymälöiden kalkitseminen.

Kemialliset tehtaan Arionin valmistama pesusuopa sekä sen tehokkuus.

Pukukaappikatsastus kaikilla osastoilla sekä toimipiteet sen johdosta.

Ky. rakennusosaston kuivaushuone.

Ky. paperitehtaan valitus lämpimän veden puuttumisesta pyhäpäivisin.

Vo. ulkotyöosaston työntekijäin vaatekaappien puuttuminen.

Tapaturmat.

Viime vuoden aikana sattui toiminta-alueemme eri työkohdissa yhteensä 800 tapaturmaa, johon lukuun on laskettu kaikki ne tapaturmat, joissa käännettiin lääkärin puoleen. Näistä oli 498 sellaisia, jotka aiheuttivat vähintään 3 sairauspäivää sekä loput 302 nk. 0-tapauksia.

Valittaen on merkittävä, että viime vuonna sattuvat seuraavat kuolemaan johtaneet tapaturmat:

Yrjö Johannes Paasonen joutui klooritehtaan triosastolla räjähdysonnettomuuden uhriksi helmi-kuun 10 päivänä.

Anssi Schön Vo. sähköosastolta oli kaapelin vedossa 28. 4. Vo. paperitehtaalla, jolloin tikkaat murtautuvat.

Valter Nousiainen Vo. ulkotyöosastolta joutui 14. 8. kuolemaan johtaneen työmatkatapaturman uhriksi Valkealan Oravalassa.

Vilho Puolukka Vo. selluloosatehtaalta putosi 1. 10. avonaisesta luukusta kuorimolla.

Sattuneita onnettomuuksia valittaa työturvallisuus-huolto syvästi.

Sairauspäivien lukumäärä sekä tapaturmatiheys vuosina 1946—53 oli seuraava:

	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953
Sairauspäivät								
100 työntek.								
kohti	202	182	160	180	182	164	171	218
Tapattiheys								
100 työntek.								
kohti	18,0	19,5	18,3	19,3	18,6	18,7	18,5	18,6

Verrattuna edellisiin vuosiin oli tapaturmien vaikeusasteessa tapahtunut huomattavaa nousua, jota vastoin tapaturmatiheys pysyi ennallaan. Vaikeusasteen nousu johtui niistä vaikeista onnettomuuksista, joita eri osastoilla oli sattunut. Huomattava on, että kuolemaan johtaneen tapaturman vaikeusaste lasketaan tapaturmapäivästä vuoden viimeiseen päivään.

Seuraavalla sivulla olevasta tilastosta käy selville tapaturmatilanne eri osastoilla.

Tilastosta selviää, että **vaikeusaste yli 300 työpäivää** oli seuraavilla työosastoilla:

Klooritehdas: kuolemaan johtanut tapaturma aiheutti 324 laskettua sairauspäivää.

Kuu. saha: vaikea ja pitkäaikainen rannemurtuma, 152 sairauspäivää,

Vo. sähköosasto: kuolemaan johtanut tapaturma, 247 laskettua sairauspäivää.

Vo. puuhiomo: nostolaitteen sortuminen ja sen seurauksena vaikea ruhjoutuminen, 247 sairauspäivää.

Vo. talousosasto: työmatkatapaturma, polkupyörällä kaatuminen, joka aiheutti 166 sairauspäivää.

Vo. selluloosatehdas: kuolemaan johtanut tapaturma sekä massakuopassa sattunut pitkäaikaisen sairauden aiheuttanut onnettomuus, yhteensä 330 sairauspäivää.

Ky. sähköosasto: tikkaiden luisuminen, josta seurauksena vaikea sääri- ja pohjeluun murtuminen, 193 sairauspäivää.

Ky. rakennusosasto: työmatkatapaturma ja sormien ruhjoutuminen, 314 sairauspäivää.

Ky. ulkotyöosasto: useita pitkäaikaisia tapaturmia raitiotieosastolla.

Vaikeusaste 200—300 työpäivää paremmasta päästä lukien: Haukkasuo, Ky. korjauspaja ja maatalousosasto.

Vaikeusaste 100—200 työpäivää eli alle keskilukujen oli seuraavilla 10:llä työosastolla: kuljetusosasto, karbiditehdas, Vo. rakennusosasto, spriitehdas, Ky. selluloosatehdas, Ky. paperitehdas, Vo. ulkotyöosasto ja raitiotiet, Vo. korjauspaja, Verla sekä Vo. paperitehdas.

Vaikeusaste 0—100 työpäivää ja erikoismaininta: Kouvolan Kirjapaino, Vo. höyryosasto, Ky. puuhiomo, Ky. talousosasto, Kuu. paperitehdas ja Ky. höyryosasto.

Invalidipäätökset.

Vuoden aikana vastaan otettiin Teollisuus-Tapaturman kautta yhteensä 35 invalidipäätöstä, joista seuraavat olivat lopullisia: alle 10 %:n haitta-aste 1 työntekijä, 10—25 %:n haitta-aste 8 työntekijää ja yli 50 %:n haitta-aste 4 työntekijää.

Invalidit.

Vuodenvaihteessa oli eri työosastoilla seuraava määrä invalideja: sotainvalideja 83, työinvalideja 71 ja muita invalideja 13 eli yhteensä 167. Tässä on huomioitu kaikki ne, joilla haitta-aste on vähintään 10 %.

Tapaturmien aiheuttajat.

Ryhmiteltyinä jakautuvat tapaturmat seuraavasti:

- A. Koneiden aiheuttamia tapaturmia 38 = 4,75 %
- B. Henkilöiden joko välillisesti tai välittömästi aiheuttamia tapaturmia 688 = 86,00 %
- C. Työmatkalla sattuneita tapaturmia 74 = 9,25 %

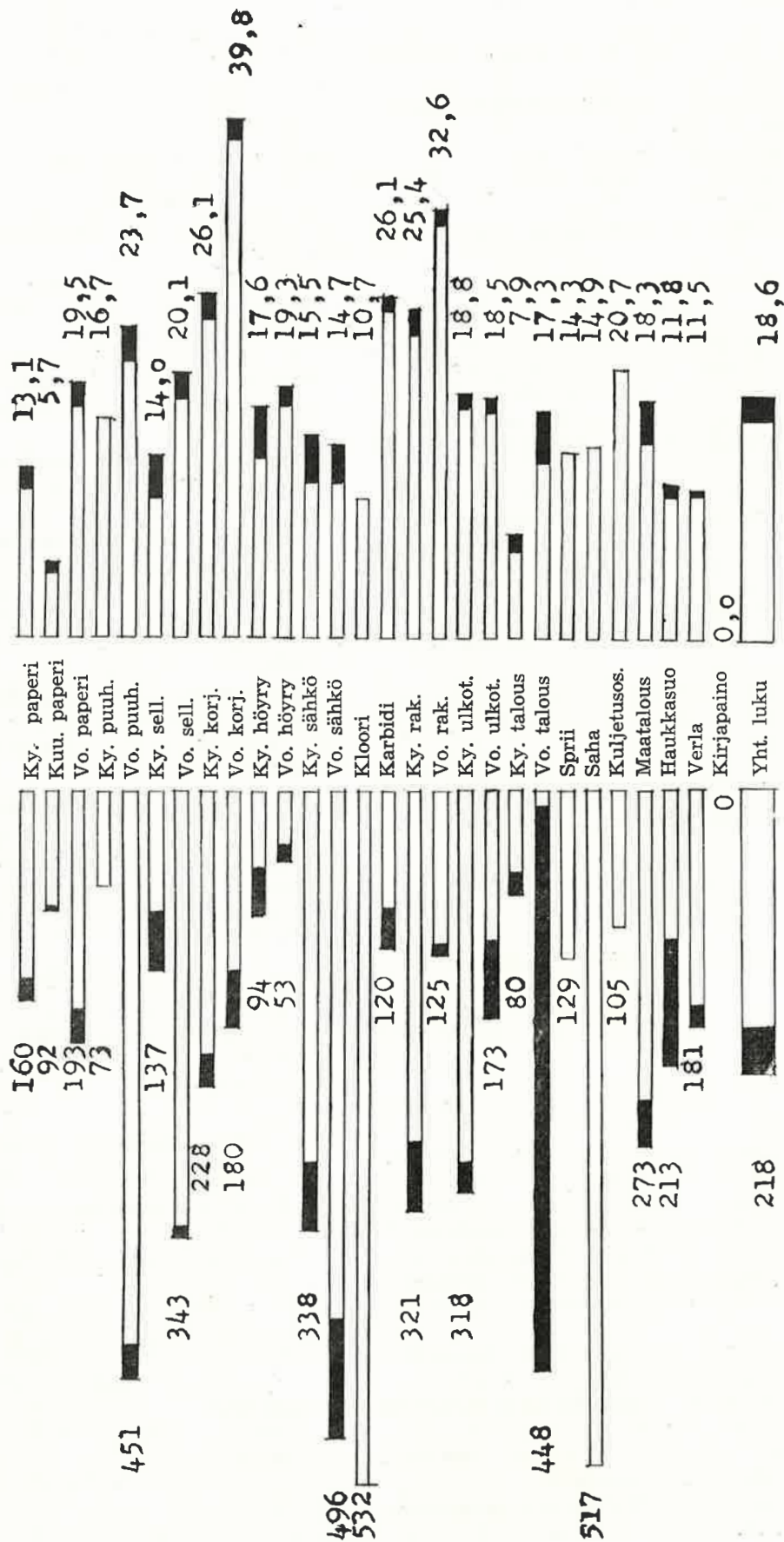
Tapaturmien ryhmittely vuosina 1947—1953:

	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953
A. Koneiden aiheuttam.	7,04	5,29	4,64	4,64	5,37	3,96	4,75
B. Henkilöid. aiheuttam.	87,09	88,26	88,06	87,57	87,89	85,76	86,00
C. Työmatk. sattuneet	5,87	6,45	7,30	7,79	6,74	10,28	9,25

Sairauspäiviä 100 työntekijää kohti

Tapaturmia 100 työntekijää kohti

työmatkatapaturmia

Koneiden aiheuttamia tapaturmia sattui 38 eli hieman enemmän kuin edellisellä vuonna. Lukumäärä on kyllä alhainen, mutta vaikeusasteeltaan ovat nämä tapaturmat useinkin paljon sairauspäiviä aiheuttavia. Koneiden teriä, valsseja, hammaspyöriä ja nieluja on jatkuvasti tarkkailtava, ja siellä, missä vaaranpaikkoja esiintyy, on täydennyskorjauksia suoritettava. Yleensä ovat koneiden suojat jo melko täydelliset, mutta sittenkin löytyy kohteita, joihin on puututtava. Sattuneen telinesortumatapaturman takia kiinnitettiin telineiden tekoon ja jatkuvaan kuntoon erikoista huomiota. Myöskin nosto- ja siirtolaitteet sekä niissä käytetyt roput saattavat olla kohtalokkaita, ellei niitä aika ajoin tarkasteta. Eri osastojen tikkaat tarkastettiin ja jatkuvaa tarkastusta varten jaettiin kaikille osastoille "Tikkaiden tarkastuskirja", johon tarkastusten tulokset merkitään. "Miehiä työssä"-kilpiä tulee käyttää sekä valvoa, että niitä on saatavissa. Koska työluukut ja -aukot aiheuttivat kuolemaan johtaneen tapaturman, on luukkujen käytöstä annettu ohjeet. Kaikki luukut ja aukot tarkastettiin ja täydennettiin niiden suojaamistoimenpiteitä.

Henkilöiden aiheuttamia tapaturmia oli sattunut 688. Nämä on ryhmitelty seuraavasti:

Lyönnit, iskut, pisto, violto ja raapaisu, 191 tapausta. Tämä ryhmä on vuosittain korkein jakautuen tasaisesti kullekin osastolle, joskin rakennuspuoli ja korjauspajat ovat enemmistönä. Työkalujen kunto ja kunnostaminen ovat tärkeitä tekijöitä. Myös puiden käsittelijäin koukat sekä rakennustyömailla esiintyvät naulaiset laudat on huomioitava.

Siruja, pölyä silmiin, roiskahtaminen, 135 tapausta. Nämä tapaturmat ovat yleensä lieviä ja aiheuttavat ainoastaan lääkäriissä käynnin. Suojalasit ovat tärkeitä ja varmaa on, että jos niitä yleisesti käytettäisiin, olisivat tapaturmaluvut tässä ryhmässä alhaisemmat.

Kaatuminen, putoaminen, kompastuminen, horjattaminen, 96 tapausta. Työpaikkojen yleisellä järjestyksellä on näihin osuutensa. Jos käyttävät ovat vapaina ja työkohteisiin kerätään vähemmän tavaraa, on kompastumisen ja kaatumisen mahdollisuus pienempi.

Ruhjoutumiset ja puristus, 96 tapausta. Rakennusvaihe on aiheuttanut paljon ruhjoutumisia, jotka ainakin osaksi ovat johtuneet siitä, että joudutaan työskentelemään ahtaissa paikoissa. Tällöin on usein vielä huomioitava tuotannon jatkuva kulku, joka lisää vaaravaihetta.

Putoavat esineet, sinkoutumiset, 86 tapausta. Edellä sanottu sopii myös tähän kohtaan ja rakennusosastot sekä korjauspajat ovat tässäkin ryhmässä enemmistönä.

Nämä 5 ryhmää ovat aiheuttaneet 604 tapaturmaa, mikä on 75,5 % kaikista tapaturmista.

Työmatkatapaturmat. Verrattuna edelliseen vuoteen ovat työmatkatapaturmat vähentyneet 9:llä tapauksella, jota vastoin vaikeusaste on hieman suurentunut. Tämä osoittaa, että liikennetarkkailua on jatkettava ja liikenneväyliä parannettava ja täydennettävä. Työmatkatapaturmien vaikeusaste oli 16,22 %

kaikista ja vastaa 5:n työntekijän vuotuista poissaoloa. Nämä ovat vakavia lukuja ja on ne myöskin vakavassa mielessä käsiteltävä.

Liikennetarkkailu.

Työmatkatapaturmien vähentämiseksi sekä liikenneopetuksen edistämiseksi pidettiin marraskuussa Kymintehtaalla ja Voikkaalla liikenteen tarkkailu. Sen tarkoituksena oli selvittää, minkälainen on liikenne tehtaitten porteilla sekä muissa tehtaamme läheisyydessä olevissa liikennekohdissa. Tiedotuslehdessä oli asiasta kirjoitus, joten jokainen tiesi, mistä oli kysymys. Samalla oli myös annettu ohjeet jalankulkijoille sekä polkupyöräilijöille.

Tarkkailussa todettiin, että jalankulkijat ja pyöräilijät olivat virheiden tekijöitä. Puuttumatta lähemmän virhenumeroihin (ne on julkaistu Tiedotuslehden joulukuun numerossa) todettakoon, että tarkkailussa saatiin selville seuraavat tärkeät seikat: minkälainen on normaaliliikenne määrätyissä kohdissa, miten työntekijät seuraavat annettuja liikenneohjeita ja määräyksiä, ja miten liikenneopetus on jatkuvasti järjestettävä.

Liikennetarkkailu onnistui kaikin puolin hyvin ja osallistuttiin siihen vakavuudella ja ymmärtämyksellä.

Ammattitautitarkastukset.

Tehtaan lääkärit suorittivat ammattitautitarkastuksia keväällä ja syksyllä ja oli tarkastuksiin kutsuttu seuraavien työosastojen työntekijät:

Klooritehdas: kaikki vuorotyöntekijät kahdesti työehtosopimuksen mukaan.

Ky. selluloosatehdas: kiisumiehet, valkaisuajat, happomiehet ja lyijysepat.

Ky. rakennusosasto: rakennusosaston kivimiehet.

Ky. sähköosasto: klooritehtaan sähkömiehet.

Kemiallinen pesula: tri-pesijät.

Ky. höyryosasto: hiilimiehet ja eristäjät.

Ky. ulkotyöosasto: hiilen ja turpeen purkajat.

Kuu. paperitehdas: aniliinivärien käsittelijät.

Ky. korjauspaja: hitsaajat sekä kloori- ja kiisutehtaan korjausmiehet.

Karbiditehdas: kaikki vuorotyöntekijät kahdesti. Syystarkastus käsitti työehtosopimuksen mukaisesti keuhkojen röntgenlöpivalaisun.

Vo. selluloosatehdas: massakuopan ja kiisuosaston työntekijät, keittäjät, happomiehet ja lyijysepat.

Vo. ulkotyöosasto: hiilenpurkajat ja kivimiehet.

Sampo: silikaatin käsittelijät.

Vo. höyryosasto: hiilimiehet ja eristäjät.

Vo. korjauspaja: hitsaajat ja metalliruiskuttajat sekä kovametalli- ja valimon työntekijät.

Tarkastuksiin oli kutsuttu yhteensä 470 työntekijää, joista 332 oli läsnä.

Tarkastuksissa todettiin, että kahdella trikloretylenin kanssa tekemisiin joutuneella oli sitä elimistössään ja kolmella oli kohonnut verenlaskeutumisarvo. Yhdellä työntekijällä oli aktiivisessa vaiheessa oleva keuhkotauti. Verenkiertotauteja sekä struumaa esiintyi paljon. Ihotaudit olivat myöskin lisäänty-

neet. Liikalihavuus on tauti, jota ei pidä väheksyä ja joka esiintyy usealla. Hampaiden hoito on pahasti laiminlyöty ja seurauksena siitä on hammasmädän ja ientulehduksen esiintyminen. Tässä suhteessa olisi ehkä valistustyö tarpeellinen. Yleiskatsauksessaan pitävät molemmat lääkärit terveystilannetta melko hyvänä.

Opetus ammattikoulussa.

Kevätlukukaudella annettiin työturvallisuusopetusta ammattikoulussa ja osallistui siihen oppilaita eri luokilta seuraavasti: II A 15 oppilasta, II B 15, II C 15, II D 15 ja II E 14 eli yhteensä 74 oppilasta.

Opetuksessa kiinnitettiin huomiota tapaturmien syihin, niiden ehkäisemiseen sekä niiden tuottamiin vahinkoihin niin työntekijälle kuin työnantajallekin. Kunkin luokan kanssa tehtiin tehdaskäyntejä, jolloin tutustuttiin työturvallisuushuoltoon, kuten koneiden suojiin, henkilökohtaisiin suojavälineisiin, työkaluihin, ilmastointiin, valoihin, turvallisuusväreihin sekä yleiseen järjestykseen. Tämän jälkeen pidettiin kullakin luokalla kuulustelutilaisuus, jolloin oppilaat saivat esittää havaintonsa. Liikuntakasvatusopetuksen yhteydessä annettiin kullekin oppilaalle teko-hengitysopetusta Holger Nielsenin menetelmää käyttäen.

Opetus- ja neuvottelutilaisuudet.

27.1.—3.2. Hoppilaitteitten käyttö- ja kunnossapidotilaisuus Vo. selluloosatehtaalla. Osanottajia 16.

24.—25.2. Naistyöntekijäin terveyspäiville osallistuneet maisteri Liste, ins. Makkonen sekä maisteri Grönvik tutustuneet naisten työoloihin.

27.4. Turvallisuustarkastaja osallistunut Tapaturmantorjuntapäiville Työterveyslaitoksella.

6.—7.5. Turvallisuustarkastaja osallistunut Kymin Oy:n sosiaalivirkailijain neuvottelupäiville Kuusankoskella.

27.—29.5. Turvallisuustarkastaja osallistunut Työterveyslaitoksella opetus- ja neuvottelutilaisuuteen.

3.—12.6. Ky. ja Vo. sähköosastoilla tekohengitysopetustilaisuus, jossa Holger Nielsenin menetelmä opetettiin. Osanottajia yhteensä 106.

23.11. Turvallisuustarkastaja osallistunut Tapaturmantorjuntayhdistyksen kokoukseen.

Tarkastukset ja tutustumistilaisuudet.

3.2. Dipl. ins. U. M. Hilska Työterveyslaitokselta suorittanut melumittaukset Vo. paperitehtaalla sekä karbiditehtaan murskaamolla.

3.—4.2. Teollisuus-Tapaturman suojeluteknillisen

osaston johtaja dipl. ins. R. Saarnio suorittanut tarkastukset eri työkohteissa.

29.4. Työläistarkastaja Pitkäsilta tarkastanut eri työkohteita Kymntehtaalla ja Voikkaalla.

4.—8.5. Teollisuus-Tapaturman turvallisuustarkastaja dipl. ins. Saarinen suorittanut tarkastuksen seuraavissa kohteissa: Ky. paperitehdas, Kuu. saha, karbiditehdas, Vo. höyryvoima.

6.—7.10. Dipl. ins. Carlborg Teollisuus-Tapaturmasta tarkastanut eri työkohteita.

9.—13.11. Dipl. ins. Carlborg ja Saarinen tutustuttamassa liikennetarkkailuun sekä sen yhteydessä esiintyneisiin kysymyksiin.

10.12. Ammattientarkastaja dipl. ins. Puranen sekä työläistarkastaja Pitkäsilta tarkastuksella. Kohteet: Ky. ja Kuu. paperitehtaat, Ky. selluloosatehdas sekä korjauspaja.

Valistusaineistoa.

Kuluneen vuoden aikana on työturvallisuudesta ollut Tiedotuslehdessä 12 sekä Kymi-Yhtymässä 6 kirjoitusta tai tiedoituksen luontoista mainintaa. Valistusaineistoa ja ohjeita on jaettu seuraavasti: Tikasohjeet sekä tikkaiden tarkastuskirja kaikille osastoille. Tekohengitystaulu. Tapaturmien ehkäisy paperitehtaissa. Paikallinen tieliikennekartta sekä liikennemerkit. Valmistettu liikennetarkkailua varten 2 kpl. varoituskuvia. Toimikunnan jäsenille jaettiin "Varokeino" n:o 1—4 sekä "Ehkäise tapaturmia" n:o 1—2.

Tämän lisäksi on eri työpaikkoihin jaettu "Varo vaaraa"-kuvia, joita on julkipantu.

Yleiskatsaus.

Kun seuraa kuluneen vuoden tapaturmatilastoja, voi todeta, että tapaturmat lukumääräisesti ovat pysyneet ennallaan, jota vastoin vaikeusaste on noussut 18 %:lla. Vaikeita ja paljon sairauspäiviä vaativia tapaturmia on useita. Tarkkailtaessa näiden aiheuttajia todetaan, että paljon on tapaturmia sattunut asennus- ja uudistustöissä. Tämä osoittaa, että nämä työt ovat vaarallisia ja vaativat varovaisuustoimenpiteitä, jotka useinkin on ulotettava oman osaston ulkopuolellekin. Myös työmatkatapaturmien vaikeusaste on vaarallisen korkea, 16,22 %, ja ellei liikennetarkkailua ja vähemmän liukasta syksyä olisi ollut, voisi tilanne olla vieläkin huonompi. Työmatkatapaturmien kurissapitämistä on tarmokkaasti jatkettava, ja tässä suhteessa on opetus- ja valistus-työllä tärkeä osuutensa. Tähän kertomukseen sisältyvillä tilastoilla on pyrkimyksenä tuoda päivänvaloon kaikki ne tekijät, jotka tapaturmia aiheuttavat, ja siten korostaa torjuntatyön merkitystä.